

MISTELTENEN

J
U
L
E
M
A
G
A
S
I
N
F
O
R

D
A
N
S
K
E
I
A
M
E
R
I
K
A

Udgivet af
Axel H. Andersen,
312 Brown Block
Omaha, Neb.

Uddrag af Pressens Kritik.

„Forfatteren gaar grundigt til Værks, han løser sin Opgave med stor Dygtighed og Sagkundskab, med den øvede, talentfulde Journalists Evne til at lægge Stoffet til Rette og med en velført Pen. „Den ny Kurs i Amerikas Udenrigspolitik“ har netop nu hele Aktualitetens Interesse.“ (Dr. phil. N. Vesthorn i „Nationaltidende“.)

„Et glimrende Bidrag til Wilsons Karakteristik som Udenrigspolitikker har den dansk-amerikanske Journalist Roger Nielsen i sin Bog givet. I en omhyggeligt udarbejdet og fortrinligt tilrettelagt Skildring tegner han Billedet af denne ejendommelige Statsmand Mange Danstere — ja, sandsynligvis de fleste, der læser Bogen, vil først gennem den lær Wilson at kende.“ (N. N. i „Estrabladet“.)

„Roger Nielsen viser den danske Læseverden, at Wilson i sin Udenrigspolitik har ladet sig lede ud fra Princippet „Moralitet, ikke Egennytte“. Om man nu er helt enig med Forfatteren eller ej — en mere veltalende Advokat kunde Wilson vanskeligt faa. Roger Nielsens Bog er skrevet i et livligt og klart Sprog. Det „tørre“ Stoff bliver levende under hans Behandling, faa man rives med og læser Bogen ud i et som den mest spændende Roman.“ (D. T. i „Nordsjællands Venstreblad“.)

„Roger Nielsens Bog er et godt Sælpmiddel til at faa Forstaaelse af Amerikas Politik, og derfor anbefaler vi den til vore Læsere.“ (S. C. Christensens Blad „Tiden“.)

„Enhver, der interesseres sig for Verdenspolitikken, og specielt enhver, som ønsker at sætte sig ind i de storpolitiske Forhold, der tager Amerikanernes Interesse faaen, vil med Udbytte læse Roger Nielsens Bog. Amerikas Deltaelse i Verdenskrigen har givet denne Bog en fornyet og sikkert ikke tilfældig Aktualitet.“ (Socialistbladet „Demokraten“ i Aarhus.)

Diebliffets Bog:

„Den ny Kurs i Amerikas Udenrigspolitik“

Af Roger Nielsen,

Medredaktør ved „Den Danske Pioneer“.

Med et Forord af Ex-Secretary of State William J. Bryan og en Efterskrift af Forfatteren L. C. Nielsen.

Med 6 store Hellsides Billeder af Præsident Wilson, Wm. J. Bryan, Diaz, Madero, Huerta og Carranza.

Vi oplever for Tiden et Vendepunkt i Verdenshistorien.

En af de største Skikkelser i det vældige Drama, der udspilles, er Præsident Wilson. For at forstaa den Indflydelse, han har faaet paa Verdensudviklingen, maa man kende Grundprincipperne i hans Udenrigspolitik — de Principper, han allerede før Krigen med faa stor Idealisme fulgte i Forholdet til Kina, Panama-Sagen, Mexico o. s. v. Man kan trygt sige, at naar Wilson i Dag staar som den Allieredes ubefridte Hører, er det, fordi han var den eneste Statsmand, der gik ind i Krigen med rene Hænder.

Det er dette, der paa en klar og fængslende Maade udvikles i Roger Nielsens nye Bog. For den, der gennem Loviserne har fulgt for Exempel Wilsons Politik overfor Mexico, vil det være en Overraskelse at læse denne Fremstilling. Den kaster et ganske nyt Lys over Begivenhederne og er samtidig faa interessant og spændende som nogen Roman.

For Danske herovre er denne Bog af særlig Interesse. Den vil give dem en baade klarere og dybere Forstaaelse af Amerikas moralske Indsats i den store Frihedskamp, vi fører. Derfor bør den læses, og naar den er læst, bør den sendes hjem til Slægt og Venner i Danmark, for at ogsaa de kan faa den rette Opfattelse af Amerika, og hvad vi kæmper for.

For at Bogen kan naa ud til alle, er Prisen sat ganske lavt, nemlig til

Pris tilsendt! **95 Cents** Pris tilsendt!

Over et halvt Hundrede af Danmarks største Blade har til Dato anmeldt Bogen, og Kritikken har i dem alle uden Undtagelse været af den mest rosende Art. Høstaaende er aftrykt nogle faa Uddrag

„Den ny Kurs i Amerikas Udenrigspolitik“ faas, i Karton, portofrit overalt, a 95c hos

Nyel S. Andersen,

212 Brown Block Omaha, Nebraska
(Over Brodegaards Butik)

Uddrag af Pressens Kritik.

„Det, Hr. Roger Nielsen byder, er en udførlig og godt tilrettelagt Fremstilling af den udenrigspolitiske Kurs, som Wilson hidtil har styret, ledsaget af paalidelige Oplysninger om Forhold og Mørelser i den store transatlantiske Republik, hvortil man ellers har vanskeligt ved at faa sig nøjere Kendskab.“ (Overretssagfører, Folkeholdingsmand Niels Peter Jensen i „Politiken“.)

„ som man læser Bogen danner sig for Ens Dje Billedet af et stort, ejendommeligt, høldent Menneske, som kommer En ved i Kraft af, at han er et saadant Menneske, foruden at han er selve Diebliffets og Fremtidens Mand: Præsident Wilson Kapitel griber ind i Kapitel, stigende med en dramatisk Styrke, som gør En til Fange af Stoffet.“ (Redaktør Bertel Bing i „Berlingske Tidende“s Middagsudgave.)

„Forfatteren ser paa sit Stoff dels med de Forudsætninger, som den danske Læser møder med, dels med den Viden, som Amerikaneren har. Og han opnaar at gøre Bogen letlæselig og levende, og den giver En et godt Overblik over den amerikanske Udenrigspolitiks mange Faser. Bogen er i høj Grad paa sin Plads. Den rummer et meget betydeligt og meget interessant Stoff, der er laaet godt til Rette.“ („Horsens Avis“.)

„Bogens største Del indeholder en udmærket Skildring af de frygtelige Forhold i Mexico, og denne Skildring, der synes udmærket nøjagtig og er meget fængslende, opruller et førgeligt Billede af Tyranni og Mishandling det hele en meget interessant Bog“ (S. i „Arens Stiftstidende“.)

„Vi nævner baade med Anerkendelse og Stolthed Roger Nielsen som Kollega. Han har skrevet en Bog, der gør ham og hans Landsmænd Være.“ (Redaktør S. B. Christensen i „Ringsted Folketidende“.)

Fra Mark Twain's Tid. Den afdøde amerikanske Humorist, Mark Twain, var en nær Ven af President Cleveland. Da Mr. Cleveland blev viet i det hvide Hus, var Mark Twain indbudt til Brylluppet, men hans Hustru kunde paa Grund af et Hdebebindende ikke ledsage ham. Vel vidende hvor glemksom hendes Gemal var, gav hun ham en Seddel i Lommen, hvorpaa hun havde skrevet noget, som han absolut ikke maatte glemme.

Da Mark Twain blev forestillet for den nygifte Mrs. Cleveland, tog han et Stykke Papir frem af Lommen, hvorpaa stod: „Han har gjort det.“ Han opfordrede Mrs. Cleveland til at underskrive denne Sætning, men Præsidentens Hustru svarede leende, at hun virkelig først maatte vide hvad det betød.

Og saa maatte den berømte Forfatter ud med Sproget. Han halede den anden Seddel frem, som hans Hustru havde givet ham, og paa den stod:

„Tag dine Galoscher af, naar du gaar ind i det hvide Hus!“

En en gros Forretning. En Herre, hvis Isse omtrent var blank, kom ind hos en Landsby Barber og forlangte at faa sit Haar klippet.

Efter at han havde sat sig i Stolen, betragtede Barbereren ham nøje, og sagde saa: „Skulde vi ikke klippe dem alle tre?“

Det spændende Øjeblik. Hansen er ved at fortælle en Historie. „Rytteren fo'r paa sin rappe Ganger henover Prærien. Pludselig kom han til et Vandløb. Forgæves saa han sig om efter en

Bro, og der fandtes ikke en Baad saavidt som Øjet naaede.“ (Pause).

„Hvordan kom han da over Vandet?“

„Han satte sig ned og tænkte over det.“

Han og Hun. En af Københavns Ny-Matadorer havde købt en Villa paa Strandvejen ved København. I Parken er der en lille Kanal.

En Dag foreslog Goulasch Baronens Frue, at de skulde anskaffe et Par Svaner.

Manden syntes dog Svaner var for almindelige. Saa vilde han da hellere købe en Gondol.

„Næ, ved Du hva'!“ sagde Fruen. „Ska' det være noget, saa maa vi da ha' en Han og en Hun Gondol!“

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE.

Etableret 1880

FØRSTE LINIE
STØRSTE FLAADE
HYPPIGST AFGANG
SKANDINAVIEN-
NEW YORK

TIL OG FRA
NEW YORK
CHRISTIANSAND
CHRISTIANIA
KØBENHAVN

“FREDERIK VIII”

er det største, hurtigste og fineste Dampskib bygget for den skandinaviske Handelsflaade.

FIRE MODERNE HURTIGSEJLENDE PASSAGER-DAMPSKIBE

“Hellig Olav”

Displ. 16,000 Tons.

“Oscar II”

16,000 Tons.

“United States”

16,000 Tons.

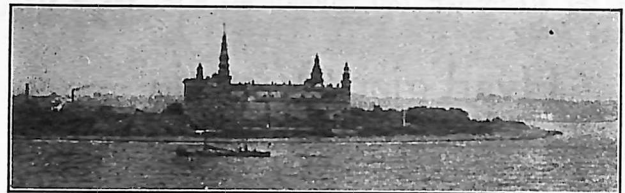
“Frederik VIII”

18,000 Tons

AMERIKA-BILLETTER hjemsendes til Danmark pr. Brevpost eller pr. Kabeltelegraf, om ønskes. Moderate Telegramtakster. Tredie Klasses Billetter gælder tillige fra eller til ESBJERG, AALBORG og FREDERIKSHAVN uden Extra-Betaling. Moderne Kahytter. Uovertrufne III Klasses Bekvemmeligheder: Fortrinligt Skibsortkester musicerer hver Dag paa alle tre Klasser. Flink Besætning. Tjenstvillig Oppasning. Bedste og rigeligste Kost. Kvindelig Betjening hjælper Mødre med Børneplejen. Rummelige Kahytter til 2, 4 samt enkelte Familiekahytter til 6 Personer. Hvide Lagener og Pudebetræk i hver Køje.

Billetter, Passport-Forordninger og nærmere Oplysninger faas hos
LINIENS NÆRMESTE AGENT
eller

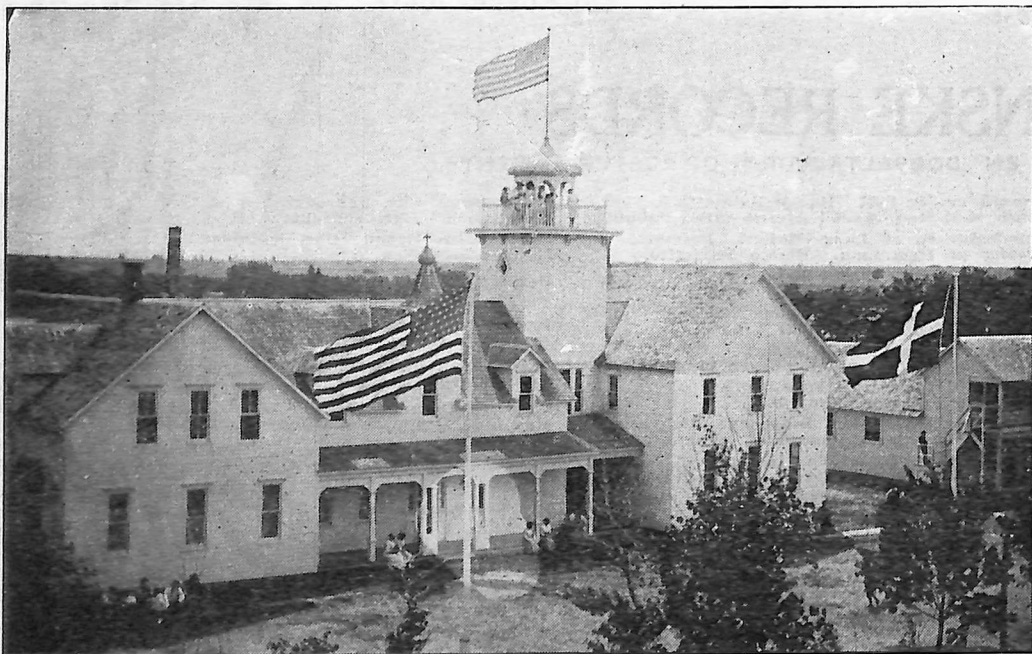
SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

117 N. Dearborn St., Chicago, Ill.
236 Nicollet Ave., Minneapolis, Minn.
702 Second Ave., Seattle, Wash.

1 Broadway, New York

544 Market St., San Francisco, Cal.
248 Washington St., Boston, Mass.
24 Toronto St., Toronto, Ontario, Canada.

NYSTED FOLKEHØJSKOLE

Skolen er det jævne Folks Tjener. Dens Maal er dygtige og gode Mennesker, stærke aandsrige Hjem, retfærdigt og firt Samfund.

Skriv efter Oplysninger til

AAGE MØLLER, Nysted Neb.

NEW YORK SCHOOL

—OF—

Medical Gymnastics and Massage

PRACTICAL and theoretical instruction in Massage, Orthopedic Gymnastics, Electricity Vibration, Baking, Etc. Diploma. Hospital Training. Positions Secured.

Apply to

GUDRUN FRIIS HOLM, M.D.

664 Lexington Avenue

NEW YORK, N. Y.

EN "VICTORIA" I HJEMMET TIL JULEN!

Juleaften, naar Bordet er ryddet og Træet er tændt. Hvordan vilde det da være om man aabnede Døren til den "hemmelige" Stue, hvor Julegaven, en "VICTORIA," har staaet gemt. Sætte Motoren i Gang og lytte til "Glade Jul, dejlige Jul" eller en af de gode danske Melodier, f. Ex. "I Danmark er jeg født" eller "Elverhøj" eller "Det var en Lørdag Aften" — der er jo hundrede kendte Toner at vælge imellem. Mon ikke det vilde gjøre Lykke hos hele Familien?

Og saa er det en Gave, som vil vare for bestandig. Det er som at købe et Stueuhr eller et Spisebord — naar man engang har det, saa har man det for bestandig, og man vilde ikke skille sig ved Victoria igjen, naar man først er bleven vant til at have den i Huset.

Det er umuligt at tænke sig noget der kan skaffe saa megen Glæde og Tilfredshed i Hjemmet som en Victoria. Voxne smiler og nynner Melodien med; Børnene jubler og danser. Naar der kommer Fremmede har man altid Underholdning i Huset. Og Prisen er jo ikke uoverkommelig. Vi

- sender hele Maskinen komplet og forsvarligt indpakket for **\$42.85**
- Med tre Dobbeltrekorder (Sex Melodier) efter eget Valg er Prisen **\$45.00**
- Med 20 Rekorder (40 Melodier) efter eget Valg **\$57.85**

Hvad gjør "Victoria"

- "VICTORIA" holder Humøret oppe. Et godt Humør er mere værd end Penge.
- "VICTORIA" opfrisker de rige Minder om Fædrelandets Melodier, som har ligget begravet i vore Hjerter.
- "VICTORIA" er til Glæde for hele Familien. Den betaler lidt af den Gæld, som selv den bedste Mand staar i til sin Kone.
- "VICTORIA" aftørrer Ansigtets Sved og kalder Smilet frem.
- "VICTORIA" omgiver vore Børn med en værdifuld Erkendelse af vor moderne Samtids Snille og Fremgang.
- "VICTORIA" er ligesaa nødvendig som et Stueuhr eller et Thermometer.
- "VICTORIA" dræber Kedsommelighed, Længsel og Hjemve.
- "VICTORIA" gjør Livet langt og lykkeligt.
- "VICTORIA" er en Pryd i Hjemmet.
- "VICTORIA" binder den opvoxende Slægt til det glade og lykkelige Hjem med stærkere Baand.

"GLÆDELIG JUL!"

DE SEX VIGTIGSTE PUNKTER

Det store og konvent byggede Tonekammer i Victoria er udført af samme Slags Træ som Resonansbrættet i et Flygel.
Tone-Regulatoren er saa sensitiv som i et Uhr og kan indstilles til den kraftigste Fortæ saarvelsom den blødeste Pianissimo.
Rekorder af ethvert Fabrikat kan spilles med fuldstændt Effekt paa Victoria.

Instrumentet drives ved Hjælp af dobbeltfedret Motor — samme System som paa de dyreste Instrumenter.
Tempo Regulatoren er saa bestemt som et Kompas og giver til Sang saarvelsom Dansemusik den rette Hastighed.
Victoria er et Kabinetinstrument i Ordets fulde Betydning. Højden er 3 Fod 5 Tm., Bredden 17 Tm., og Dybd den 19 Tm. Træet er valgt med samme Omhu som i en Violin, og hele Instrumentet i sin samlede Færdighed giver den finest mulige Harmoni.

DANSKE RECORDS

HVER RECORD ER EN DOBBELTRECORD OG KOSTER 75 CENTS.

Aarhus Tappentreg. Dansk Infanteri-Orkester.
De gamle Soldaters Minder fra Krigen '48. Samme
I Kongelunden. Dansk Infanteri-Orkester.
Patriotisk Fire-Blad Kløver. Dansk Inf.-Ork.
De danske Matroser.
Tyroler Vals og Tyroler Hopsa.
Bjørneborgernes March. Militær-Orkester.
Kgl. Gsta Artilleriregiments March. Mil.-Ork.
De danske Skytter.
Hedvig Polka.
Finska Rytteriets March. Prince Orkester.
Hedersvakt. Prince Orkester.
Lundby-Valsen. Lager og Olson, Harmonika.
Lockaren-Valsen. Lager og Olson, Harmonika.
Bondevalsen. Lager og Olson, Harmonika.
Min lille Putte. Vals. Lager og Olson, Harm.
Columbia-Polka. Henry og Hans Erichsen, Harm.
Ny Fiskervals. Henry og Hans Erichsen, Harm.
Variable Mazurka. Henry og Hans Erichsen, Harm.
Kristiania Vals. Henry og Hans Erichsen, Harm.
Wiener Kreutz-Polka. Henry og Hans Erichsen.
Svensk Rheinländer. Henry og Hans Erichsen.
Tyroler-Gallop. Henry og Hans Erichsen, Harm.
Frykdals-Polka. Henry og Hans Erichsen, Harm.
Vort Land, vort Land. Joel Mossberg.
Bjørneborgernes March. Joel Mossberg.
Du gamla, Du fria. Joel Mossberg.
Engelbrekts-Marchen. Joel Mossberg.
Vær hilset, min Sol. Miss Inga Ørner.
Liden Karen. Miss Inga Ørner.
Mens Nordhavet bruser. Carsten Woll.
Blandt alle Lande. Carsten Woll.
Ja, vi elsker dette Landet. Carsten Woll.
Sønner af Norge. Carsten Woll.
Den store, hvide Flok. Per Bjørn.
Bøn for Danmark. Per Bjørn.

I Danmark er jeg født. Enrico Palmetto.
Danmark skal staa, mens Bølgerne rulle. Palmetto
Kornmodsglansen af Lange-Müller. Palmetto.
Vuggesang af Hartmann. Enrico Palmetto.
Kongernes Konge. Enrico Palmetto.
Gud har min Sjæl. Enrico Palmetto.
Naar Pysken den knalder. Einar Linden.
Eventyr paa Fodrejsen. Einar Linden.
Paa Søndag Aften. Einar Linden.
Jeg kom bag Plankeværket. Einar Linden.
Flyv, Fugl, flyv. Enrico Palmetto.
Sømandssang. Enrico Palmetto.
Serenade Venitienne, Joh. Svendsen. Palmetto.
Paillasse (Bajadser) Canios Sang. Palmetto.
Mestofeles Serenade. Helge Nissen.
Der er et Land. Helge Nissen.
Skøn Jomfru, luk dit Vindue op. Vilh. Michelsen.
Ballade af "Elverskud." Vilh. Michelsen.
Husmands-Sang. Hans Petersen.
Agnete og Havmanden. Hans Petersen.
Aften paa Loggia'n. Aage Wang-Holm.
Danmark skal staa. Hans Petersen.
Vaagn af din Slummer. Jørn Nielsen.
Hvor Nilen vander. Jørn Nielsen.
Til Østerland. Berggreen-Kvartetten.
Kongens Sang af "Frøde." Hans Petersen.
Ørnen løfter med stærke Slag. Per Bjørn.
Paa Søen, naar den skummer vred. Per Bjørn.
Den Spillemand snapped Fiolen fra Væg. Bjørn.
Bergmanden. Per Bjørn.
Det var en Lørdag Aften. Fru Staberg-Hall.
Irmelin Rose. Fru Staberg-Hall.
Lyksalig, lykkelig, hver Sjæl. Enrico Palmetto.
En Engel har rørt ved din Pande. Palmetto.
Den Spillemand snapped Fiolen fra Væg. Palmetto
Maj-Sang af Lemke. Enrico Palmetto.
Ak, kære Hr. Guldsmed. Enrico Palmetto.
Husker Du i Høst. Enrico Palmetto.

Fløjtevisen. Chr. Schrøder.
Kanonvisen. Chr. Schrøder.
Bondepigens Drøm. Chr. Schrøder.
Maaneskinsdyllen ("Saafie"). Chr. Schrøder.
Humoristisk Katte-Serenade. Berggreen-Kvart.
De røde Roser. Berggreen-Kvartetten.
Kramboli. Schiøler Linck.
Min glade Onkel (Lattervisen). Carl Madsen.
Passiar paa Kirkegaarden. Marius Berggreen.
Ane og Stine paa Kirkegaarden. Berggreen.
Lumbyes Drømmebilleder. Prince Orkester.
Mazanillo. Columbia Woodwind Kvartet.
Barg-Rheinländer. Henry og Hans Erichsen, Har.
Nunedalernes Bataljons-March. Samme.
Aages-Vals. Henry og Hans Erichsen, Harmonika.
Berliner-Polka. Samme.
En Sangers Bøn.
Min lilla vras bland bergen.
Du gamla, du fria.
Kosackvisa.
Ack, Vermeland, du skøna.
Langt i fjærran hørs eko svara.
Jemtlandsvalsen.
Praieliiljan.
Ny Fiskarvals.
Buhuslænska Sjømansvalsen.
Du gamle mor.
Aa gjøre vatten aa kjøre ve.
Kultani kukkun.
Tuoli' on mun kultani.
Visen om Per. Valdemar Kolling.
Levende Billeder. Frederik Jensen.
Ladeporten. Carl Madsen.
Lille Dorthea. Carl Madsen.
Smeden og Fanden. Jørgen Lund.
Humlebi'en. Schiøler Linck.

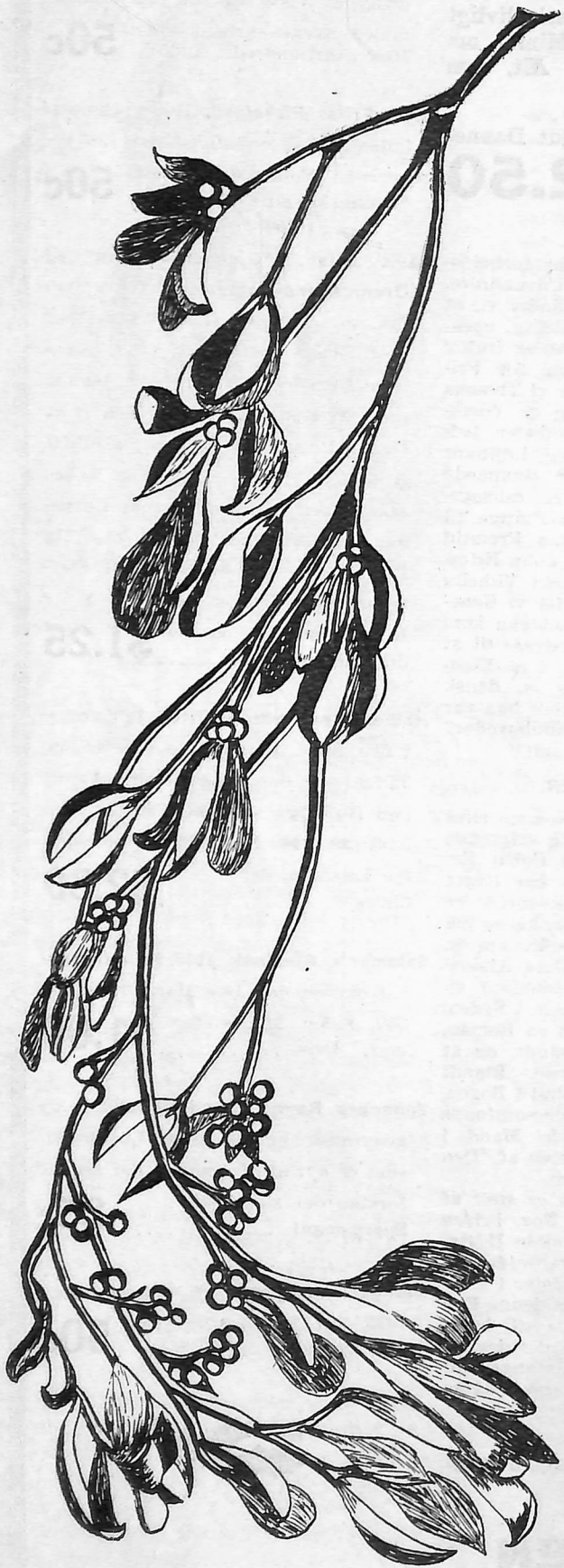

BRODEGAARD BROS. CO., 16th and Douglas, Omaha, Nebraska

MISTELTENEN

*Julemagasin
for
Danske i Amerika*

1917

Axel H. Andersen's Forlag, Omaha, Neb.

BØGER SOM KAN ANBEFALES TIL JULEGAVER

AF GANSKE SÆRLIG INTERESSE FOR DANSKE I AMERIKA!

Danske i Kamp,

i og for Amerika, fra ca. 1640
til 1865. samlet og fortalt
af P. S. Vig

Et historisk og biografisk Værk, livligt
og populært fremstillet, til Minde om
Mænd af dansk Fødsel eller Æt, som

gjennem Tiderne har kæmpet for Stjernebanneret og Frihedens Sag.

Bogen omfatter 400 Sider med ca. 50 Illustrationer og er indbundet i smagfuldt Dannebrogsrødt Shirtingsbind med hvidt Titeltryk. Den sendes portofrit overalt i Verden for..... **\$2.50**

UDVANDRERENS EGEN HISTORIE.

Hvad er der bleven af den store Hær, som gennem Tiderne har udskillet sig fra den danske Nation for at blive Borgere i en anden Verdensdel? Er dette Folk historisk set forsvundet fra Jordens Overflade? Professor Vig giver Svaret. Med trofast Flid har han gransket, samlet og undersøgt, indtil han nu er i Stand til at lægge Frugten af sit Livsarbejde for sine Landsmænd. Ingen, som kan læse Dansk, vil undgå at føle den højeste Inspiration ved at læse om hvorledes vore hedengangne Landsmænd og Racefæller har kæmpet og blødt i de Kampe, som har raset for at skabe de Forenede Stater af Amerika og gjøre Frihedens Banner til et Virkelighedens Symbol.

VI DANSKE HAR DYRT BETALT FOR AT VÆRE AMERIKAS BORGERE!

Ved at læse Prof. Vig's Bog kommer man til en dybere Erkendelse af Begrebet „amerikansk Borger.“ Det er ikke nogen nem og billig Tilgift, som Onkel Sam godmodigt rækker Immigranten, men et dyrekøbt Privilegium, som vore Forgængere har givet deres Livsblod i Pant for, og som det er vor Pligt at leve op til og holde i Ære. Og forsaa vidt som vi er gode amerikanske Borgere behøver vi ingenlunde stille vor Herkomst under en Skæppe — tværtimod staar der en lys Helteglorie om danske Slægters Deltagelse i Frihedskampene, og den viser klart og uvisneligt hvilket stort og værdifuldt Indskud Danmarks Udvandring har været for Fristaterne. Men først nu foreligger hele denne vor egen Historie paa Tryk i en tydelig og imponerende Oversigt, takket være Prof. Vig's mangeaarige og utrættelige Flid.

DE DANSKE KRIGSHELTES AAND DRØG MED OVER HAVET.

Enhver dansk Mand er med Rette stolt af at stamme fra et Land, der har ejet en Tordenskjold, en Niels Juul, Schleppegrell, Rye og mange andre. Men der ligger, lidet kendt og ubesunget, mangen en dansk Mand i amerikansk Jord, hvis Livsbane og Krigerfærd formede sig ligesaa heltemodig og tapper som vort Fædrelands berømte Helte. Det er nogle af disse Mænds Levned, som Vig i sin Bog om Danskes Kamp for Stjernebanneret bringer lyslevende frem for os, og vi kommer derigennem i Besiddelse af en berettiget Arv, som vi alt for længe har undladt at hævde. Fra den af Præsident Washington højt skattede General Febiger til den ukendte og ubesungne Jens Dansker — fra Øverstbefalende til Menig — er der ingen smukkere Rekord i de Forenede Staters Historie end den, som er sat af danskfødte Mænd. I Borgerkrigen alene deltog hver tredje

tjenstdygtige Dansker her i Landet — rent forholdsvis langt flere end nogen anden Nations Udvandrere. Gaar man tilbage til Revolutionskrigen, finder vi, at en Menig af dansk Herkomst, John Paulding, egenhændig fangede en af Arnold's Forrædere, og fratog ham Depescher af allerstørste Betydning for Frihedshæren. Paa Washingtons Stab finder vi Thomas Copenhagen som højtstaaende Officer, og da Washington Juleaften 1776 satte over Delawarefloden, ledsagedes han af Oberst Peter Grubbe og Løjtnant Jens Horn. Fynboen Chr. Febiger, der stammede fra Febiger og Sibern Slægterne i Nyborg, ransagede Virginias Dalstrøg for at skaffe den Furage til Revolutionshæren, uden hvilken Amerikas Fremtid var bleven en anden. Side om Side med John Ericsson arbejdede den danskfødte Skibsarkitekt Vilhelm Læssøe, i Sherman's og Canby's Stab finder vi General Christensen, og fra Wisconsin og Michigan kom hele Kompagnier af danskfødte Gutter, parate til at lade deres Liv for Unionens Bestaaen. I et Kompagni fra Wisconsin finder vi saaledes en dansk Løjtnant, som var ualmindelig afholdt, skønt han var tilbøjelig til at kalde sine Rekrutter „Kødhoveder“ — noget som Nordmændene ikke syntes om.

SMAATRÆK OG ANEKDOTER.

Et af Bogens Kapiteler er viet til morsomme eller tragiske Episoder, som Vig med sin aldrig svigtende Sporeevne har lokket frem fra gamle Folks Erindring, eller fra Breve, som i Aarevis har ligget glemte i Skuffer og Kufferter. Helt romantisk er Historien om Danskeren, der drog til Amerika og gik med i Krig fordi hans Elskede syntes bedre om en anden. Og flere Aar efter den bedrøvelige Afsked fra Danmark finder han sin ungdomselskede i en ynkelig og forladt Tilstand paa en Plantage i Syden. Hvorledes hun er kommen der lyder som en Roman, men det ejendommelige er, at det er sandt, og at Forfatteren har talt med Hovedpersonerne. Blandt mange andre Danske, som har deres Kapitel i Bogen, maa nævnes en af Det Danske Brodersamfund's Grundlæggere, Frimurerordenens ledende Mand i New York Stat til hans Død, Grundlæggeren af „Den Danske Pioneer,“ samt hundrede af andre.

Enhver dansk Mand eller Kvinde, som er stolt af sin Afstamning, vil ønske at eje denne Bog. Prisen er sat saa lavt som den helt igennem solide Udstyrelse og det store forudgaaende Samlerarbejde har tilladt. Bogen forhandles i alle Boghandeler i Danmark, og hvem der maatte ønske at sende denne Bog hjem som Gave, kan indsende Ordren hertil, hvorefter den leveres direkte til Modtageren derhjemme fra hans nærmeste Boghandel. Dette Arrangement er truffet fordi der ikke for Tiden besørages Pakkepost mellem Europa og Amerika.

Skriv efter denne Bog nu! Prisen er \$2.50, portofrit tilsendt overalt i Verden, og indbundet i et smukt og varigt Bind samt forsynet med ca. 50 Billeder.

AXEL H. ANDERSEN

212 BROWN BLOCK.

OMAHA, NEB.

J. J. FRIIS: Lybækkerne i Nakskov. Den velkendte Forfatter giver her en historisk og underholdende Skildring af visse Optrin paa Lolland under Svenskekrigen i det 16de Aarhundrede. Indb... **50c**

J. J. Friis: Fiskelars. Hovedpersonen i denne Bog er mindst lige saa berømt i Folkemunde som „Gjøngehøvdingen.“ Indb... **50c**

Carit Etlar: „Gjøngehøvdingen“ og Dronningens Vagtmester. Det er vel faa, som ikke en Gang i Livet har læst denne Danmarks mest populære Bog, men det er færre endnu, som ikke ønsker at læse den igen. Denne Udgave er ikke nogen billig fremstillet Bog — det er heller ikke nogen ødsel og kostbar Luxusudgave. Bogen er forsynet med 212 Billeder af Kunstneren Poul Steffensen, og den er paa 532 Sider Rigt illustreret og so... **\$1.25**
lidt indbundet

Holbergs samlede Skrifter. Indbundne i fire Bind. Blandt alle vore billige Tilbud er der ingen bedre Værdi end Holbergs samlede Værker, som omfatter 2400 Sider af den morsomste Læsning, der findes **\$2.39**

Salomon's Almanak 1918, 5te Aargang. Udkommer den 1ste Marts 1918. Ca. 300 Sider Magasinformat. Pris **\$1.00**

Johannes Ravn: „Sønderjylland.“ En geografisk og historisk Ledetraad, som er nyttig for enhver, der ret vil forstaa det slesvigske Spørgsmaal **25c**

Tidligere Aargange af „Misteltenen,“ 1913, 1914, 1915 eller 1916. Pr. Exemplar **50c**

DR. CHRISTIAN R. HOLMES

En danskfødt Læges Indflydelse i en stor amerikansk Kommune.

Dr. Christian R. Holmes

DR. CHRISTIAN R. HOLMES er et Navn, som klinger godt i den smukke og travle Ohio-by, Cincinnati. Udpræget dansk lyder Navnet ikke, men danskfødt og opdraget er Manden, som bærer det. Foruden at være berømt blandt sine egne

Bysbørn er Dr. Holmes højt anset og ofte appelleret til blandt amerikanske og engelske Læger overalt.

Cincinnati er en efter amerikanske Forhold ærværdig gammel By, som udmærker sig ved sin naturskønne Beliggenhed paa et Par Højdedrag ved Ohiofloden i det sydvestlige Hjørne af Staten Ohio, og med Udsigt langt ind over den historiske Stat, Kentucky, paa Sydsiden af Floden. Byen er nu paa Størrelse omtrent som København og kan glæde sig ved en travl industriel Virksomhed; allerede forinden Borgerkrigen havde Cincinnati det „vestlige“ og hurtigt-opvoxende Præg, som vi nu finder i de fjernere Præriebyer. Indtil 1863 var Byen saaledes det største Slagteri Centrum i Landet; en Stilling, som siden, begrundet paa Landets naturlige Udvikling, er overtaget af Chicago.

Der er to specielle Omraader, som Byen i vor Tid excellerer paa, og som Tanken strax henledes paa, naar Cincinnati nævnes. Det ene er som Musikby — Cincinnati har et navnkundigt Symphoniorkester, som allerede i 1873 lededes af den berømte amerikanske Dirigent, Theodore Thomas, ved den første Musikfest.

Det andet Omraade er Hospitalsdrift og Lægeuddannelse. Cincinnati Universitetet og Cincinnati's kommunale Hospital er to mægtige Institutioner, der staar i nær Berøring med hinanden og som tilsammen indtager en ledende Stilling i det amerikanske Samfund. Naar man nævner Pitts-

burg, tænker man paa Kul og Staal, Milwaukee er uvisneligt viet Bryggekonsten, Minneapolis er Melets By; men Cincinnati er stolt af Tilnavnet „the hospital city.“

Det er som Rektor for den medicinske Skole ved Cincinnati Universitet, og som Formand, valgt for Livstid, i Kommunehospitalets Kommission, at vi træffer den danskfødte Læge Christian R. Holmes. Man kan overhovedet ikke nævne denne enestaaende praktiske og med Dygtighed bestyrede Institution uden samtidig at nævne Navnet Holmes. Thi han har fostret Tanken om et saadant kommunalt ejet Hospital fra Begyndelsen, og han har gennem Aarene utrætteligt virket for Planens Gennemførelse, ligesom han, da Folkestemningen omsider blev sympathisk, var den, der ledede og udredede de vægtige Spørgsmaal angaaende Beliggenhed, Arkitektur og Installation.

Christian Holmes er født i Vejle i 1857. Forældrene var Christian R. Holm og Karen, født Michelsen, som da Sønnen var i Konfirmationsalderen lod ham tilbringe et Par Aar ved en Skole i Tyskland. Senere rejste Familien til Amerika, hvor de først var bosat i Syracuse, N. Y., og hvor Sønnen blev uddannet som Civilingeniør og Arkitekt. Som saadan var han blandt andet en Tid ansat ved et større Konstruktionsarbejde i Texas. Men hans Hu stod til at studere Medicin, og efterhaands som han opsparerede nogle Penge, kunde han se Muligheder for sine Ønskers Opfyldelse.

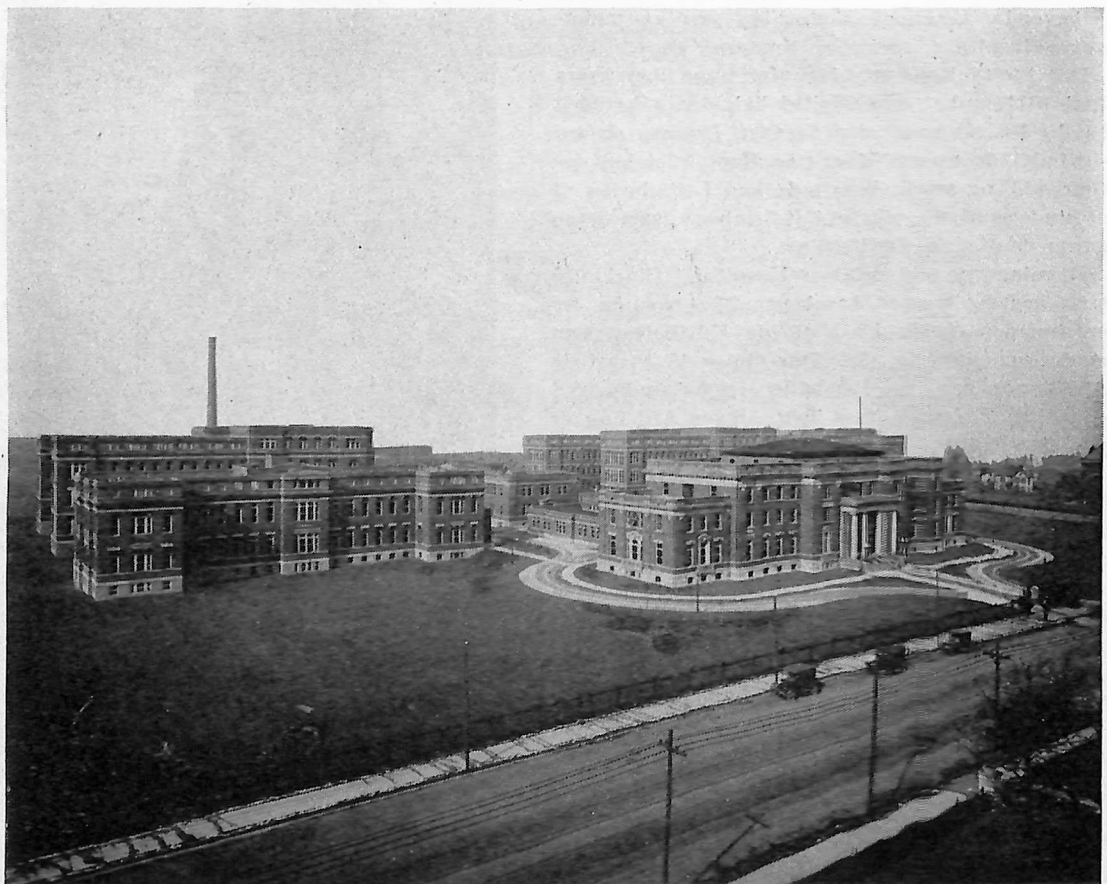
I 1880 finder vi ham som Student, og nogle Aar senere som Lærer ved et Universitet i Cincinnati,

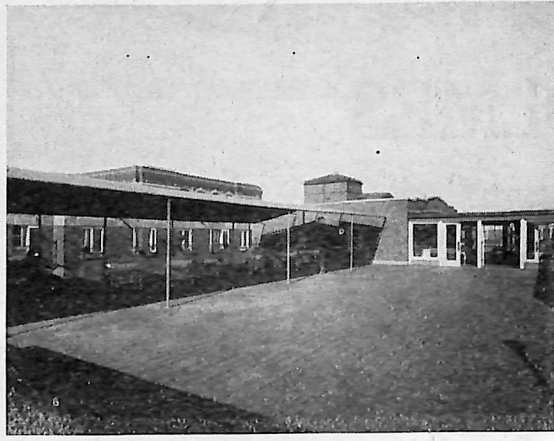
Forelæsnings Theater.

indtil han sidst i 80'erne blev Læge ved det af Byens Hospitaler, som dengang var det største. Under sin Virksomhed ved denne Institution besøgte han hver Sommer gennem ti Aar Europa, og havde Lejlighed til at studere ved Kliniker i England, Danmark og Tyskland. Hans særlige Fag var stedse Øjen-, Øren- og Næsesygdomme, og han fik ligeledes under disse Ophold i Europa rig Lejlighed til at gøre sig grundigt bekendt med de mest moderne Konstruktioner paa Hospitalsvæsenets Omraade.

I sin Egenskab af Arkitekt samt senere som Læge af voxende Betydning, og ikke mindst som medicinsk Kandidat fra en af Cincinnati's egne Læreanstalter, var det vel naturligt, at Dr.

Hovedbygning, Cincinnati General Hospital.

Et Solværelse paa Taget.

Holmes maatte nære en varm Interesse for Oprettelsen af et ultra-moderne Kommunehospital. Allerede i 1902 slog han først til Lyd for denne Sag, og der blev gjort Forsøg paa at faa vedtaget en Million Dollars til et Hospitals Budget i Statens Legislatur. Skønt Forslaget faldt igjennem, døde Interessen dog ikke, og nogle Aar senere var der gennem private Tilskud fra velhavende Borgeres Side tilvejebragt en saa god finacial Basis, at man kunde begynde at se sig om efter en passende Beliggenhed for det store Hospital.

Ogsaa her blev Dr. Holmes den ledende Aand, og der blev i Tidens Løb købt et Areal paa 65 Acres, som ligger ualmindelig smukt paa et Højdedrag med Udsigt over Floden. Man naaede dog Aaret 1909, forinden Folkestemningen var i Favør af den store Udgift, som et City Hospital betyder, og ved Afstemningen paa de kommunale Bonds blev der kastet 24,000 Stemmer for og kun 9,000 imod. Dette Budget omfattede to og en halv Million; senere er der vedtaget andre Summer, saaledes at „Cincinnati New General Hospital“ har kostet Byen fire Millioner foruden at der fra privat Side er tilskudt store Summer. Blandt de flittigste Bidragsydere finder man Navne som Pellamy Storer, Charles P. Taft, Julius Fleischmann og H. E. Wurlitzer. Der er ingen Tvivl om at Dr. Holmes' Personlighed saavel som Tilliden til hans Dygtighed har været afgørende i disse velhavende Borgeres Beslutning om at understøtte Hospitalet med store Summer.

Det første Spadestik blev foretaget den femte Juni 1911 under store Højtideligheder. Forinden havde Dr. Holmes atter besøgt Europa og sat sig ind i de nyeste Ideer paa Hospitalsteknikens Omraade, og særlig benyttede han Lejligheden til at studere Rigshospitalet i København, som netop nærmede sig sin Fuldførelse.

Bygningerne ved det nye Hospital i Cincinnati strækker sig over et Areal paa 27 Acres, og der er saaledes rigelig Plads til de Udvidelser, som stadig maa gaa for sig. Der findes 18 ensartede Afdelinger, som paa Nordsiden er forbundne ved en aaben Kolonade med Tag. Hver Afdeling er paa fire Etager, og tre af disse indeholder store Sygestuer, som hver kan rumme 24 Patienter. Foruden denne Sygestue er der fire mindre Stuer samt ligeledes Operationsstuer, Spisestue, Badeværelse o. s. v. Langs med hele den østlige Side af hver Sygestue løber en bred, aaben Veranda og ved den sydlige Ende findes et glasindfattet Solarium. Den øverste og fjerde Etage paa hver Afdeling er en Sygestue med Vægge, men uden Tag, saaledes at Patienter opholder sig i den friske Luft hele Dagen, medens de er beskyttet mod Træk.

Imellem hver Afdeling findes sunkne Haver, hvor rekonvalescerende Patienter kan opholde sig, og hele Hospitalets Beliggenhed er som anført saa frisk og landlig som kan ønskes. Det samlede Gulvareal i det omfattende Byggekom-

plex er 570,000 Kvadrattod, hvoraf 250,000 Kvadrattod er hvide Flisesten.

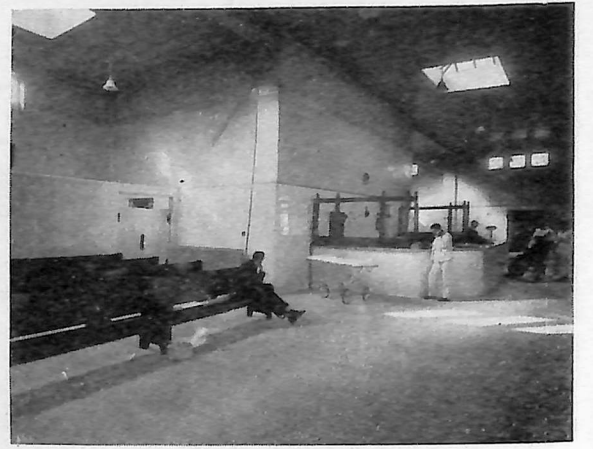
Dr. Holmes nærer den Opfattelse, at det er en Kommunes Pligt, ikke alene at tage Vare paa sine Syge, men ogsaa at sørge for den bedste Uddannelse for sine unge Læger. Og da den bedste Erfaring i det medicinske Fag indhøstes i et Hospital, hvor alle mulige Slags Tilfælde forefindes, saa stræber han efter at forbinde Cincinnati Universitetet og Hospitalet saa nøje som muligt. Han er selv Rektor ved den medicinske Afdeling paa Universitetet og samtidig er han Formand i Hospitalets Kommission. Fra hele Verden kommer berømte Læger til Cincinnati for at tage Institutionen i Øjesyn, og blandt disse f. Ex. de engelske Læger Sir Henry Burkett og Sir Wil-

En af Sygestuerne.

liam Osler. Fra København kom for nogle Aar siden den kendte Øjenlæge Holger Mygind.

Den 20de Februar 1915 var en stolt Dag for Cincinnati, thi da blev det nye Hospital indviet, og Dr. Christian R. Holmes holdt Festtalen. Den store Institution er bleven en af Statens Seværdigheder, og næppe en Gæst i Cincinnati forsømmer at tage ud til Hospitalet, som er let tilgængeligt med Sporvogn. Forældre over hele Amerika sender deres Sønner til Universitetet for at blive uddannede til Læger, og fra Hospitaler over hele

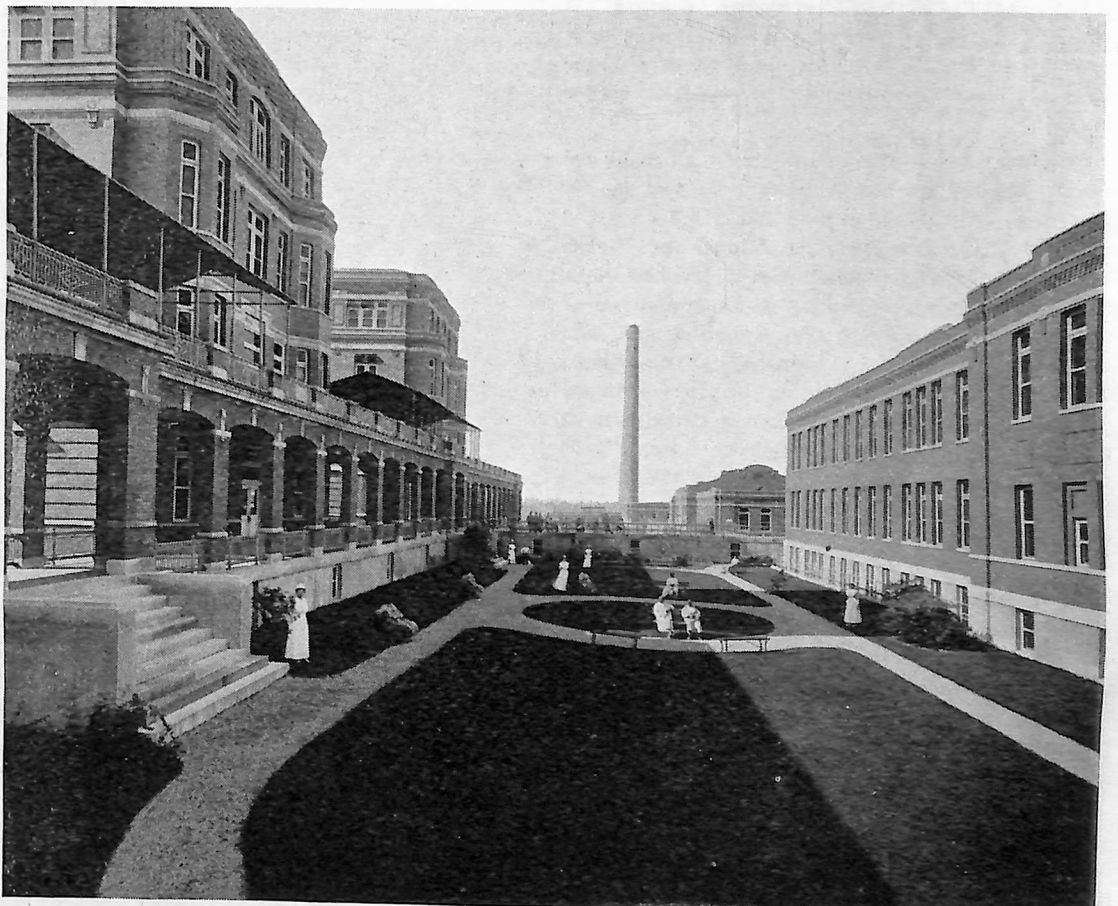

Den store Modtagelsessal.

Verden kommer Forespørgsler angaaende Hospitalets Indretning, som saaledes tjener til Model for lignende Institutioner i andre Verdensdele. En af de Innovationer, som særlig har vakt Interesse andre Steder er en Afdeling for besøgende Patienter, som har vist sig meget praktisk. Her kan Patienter vedblive at være under Hospitalets Lægebehandling efter at de er udskrevne og flyttede til deres Hjem, men førend de endnu er i Stand til at optage deres Arbejde og betragtes som helbredede.

Dr. Holmes er gift med en amerikansk Dame, Datter af Fabrikanten Julius Fleischmann; Ægteparret har tre Sønner, og to af disse er siden Krigens Begyndelse indrullerede i de Forenede Staters Reserve Officerers Korps. Dr. Holmes selv er ogsaa Reserve Officer med Rang som Major, og vil muligvis blive indkaldt til Tjeneste som Militærlæge, ifald Krigen trækker i Langdrag.

Disse Linier omfatter i ganske korte Omrids Dr. Christian R. Holmes' Livsarbejde og hans Betødning for amerikansk Udvikling paa et bestemt Omraade. Det bør være en Kilde til Stolthed for hans Landsmænd, at en danskfødt Mand saaledes ved sin Dygtighed har givet et virkeligt solidt og temmelig enestaaende Indskud til en amerikansk Storby's Opvæxt og kommunale Ære.

Sænkede Haver mellem Bygningerne.

Vort Amerika

Fremmedfødte Borgere i de Forenede Stater er for Tiden ganske naturligt Gjenstand for en indgaaende Opmærksomhed og Iagttagelse fra deres indfødte Medborgeres Side.

Før var f. Ex. vi Danske kendt individuelt som den godmodige „Jim,” den stærke „Pete” eller den arbejdsomme „Hans.” Nu ser vor Nabo og Arbejdsfælle paa os med et granskende Blik og spørger: „Hvad bærer denne Immigrant i sit Hjerte?”

Det er først og fremmest de tyskfødte Immigranter, der saaledes iagttages nøje, men Tendensen har spredt sig til at omfatte alle Fremmedfødte. Den finder sit Udtryk i Landets ledende Tidsskrifter, som halvt angsteligt erklærer, at Amerika vel sætter Pris paa den indvandrede loyale Befolkning, men samtidig gerne vil vide hvad der rører sig i vore Kirkesamfund, hvad der drøftes i vor Presse og hvad vi taler om i vore Foreninger. Dette er som en lukket Dør, fordi vi blandt os selv taler vor Barndoms Tungemaal. Med en noget febrilsk Spænding er der bleven dannet patriotiske Komiteer, som skal hjælpe fremmedfødte til hurtigst muligt at blive amerikaniserede; der slaas til Lyd for at vore Blade skal oversætte deres Artikler paa amerikansk, Side om Side med den originale Text, og engelsktalende Kirkesamfund stræber med større Energi efter at slutte fremmedfødte til deres Menigheder.

Kort sagt: Onkel Sam er ifærd med at tage et Inventarium over sit gigantiske Samfundsmateriale, og der spørges ganske konsekvent og i det systemelskende amerikanske Forretningssprog: Hvor mange Procent ren og uforfalsket Patriotisme kan vi gjøre Regning paa blandt disse Fremmedfødte?

Vi Danske hilser med Glæde et saadant Opgjør.

Der kan nemlig kun være et Svar: Vi er hundrede Procent Amerikanere med akkumulerede Renter og Rentesrenter!

Patriotisme i Europa er af geografisk Udspring og betegnende for Stedkærlighed. Men Begrebet Amerikaner er af en anden Rod og staar historisk fastnaglet som en Samfundsmoral. Samlede under et Banner finder vi her de Mennesker eller deres Afkom, som før og nu har næret ens Anskuelse angaaende Gjensidighedsforholdet blandt Individuer. Begrebet Amerikaner betyder fundamentalt Immigranten og hans Efterkommere.

Udvandrerens var og er den Dag i Dag et Menneske, som bevidst og af eget frit Valg har udskilt sig fra et eller andet Forhold, som han er født under, og som han i sit inderste, oprigtige Sind har fundet undertrykkende og uværdigt. Saa-danne Forhold kan have været af religiøs Natur, som f. Ex. de franske Hugenotter, de engelske Puritaner eller de russiske Jøder. De kan have være af politisk Natur, som f. Ex. Ty-skerne efter '48 eller Danske i Provisorietiden, og de kan have været af økonomisk Natur, som Tilfældet er med Millioner af de saakaldte nederste Klasser i alle europæiske Lande, hvor store Dele af Befolkningen er haabløst sænkede i kronisk Fat-tigdom.

Udvandrerens Lod var aldrig en Dans paa Roser. Fra tidligste Tid kæmpede han med de Vilde og mod den haarde Natur; senere kastede han sin Lod i tætbefolkede Byer, hvor Kampen for Tilværelsen er saa ganske løssluppen og uden Subsidier, eller i de ham ukendte Industrigræne, hvor der stilledes uvante Krav til hans Evne og Kraft.

Naar derfor Amerikaneren er opfindsom, modig og frisin-det, saa skyldes det Immigranten, ja, det er fordi han er Im-migranten eller hans Søn.

Vi er Amerikanere.

Vi hører fra vor gamle Hjemstavn, at en mere folkelig Aand Skridt for Skridt kommer til Styret, og vi kan kun glæde os over vore Stammefrænders Emancipation. Men vi drages ikke tilbage til dem: vi skifter ikke Princip. Thi vi ved, at omend religiøse, politiske og økonomiske Former har ændret sig i den gamle Verden, saa er Arnestedet dog det samme. Klasseinddelingen bestaar, og de frie, amerikanske Idealer, som vi her har opelsket og er med til at værne om, kunde ikke finde Jordbund derovre.

Vi tror som Amerikanere paa en Regeringsform, som vi

frivilligt har indordnet os under, i Modsætning til den blinde Lydighed mod vilkaarligt eller arveligt ansatte Ledere, som er Grundprincippet i europæisk Samfundsmoral. Og dog kan vi frivilligt finde os i næsten enhver Indskrænkning af vor personlige Frihed, der med tilstrækkelig Tydelighed viser sig nødvendig, f. Ex. i den offentlige Sundheds Interesse, i Bekæmpelsen af en national Fjende, o. l. Vi tror ogsaa at denne frivilligt opnaaede Folkeenhed er mere effektiv end noget patriarkalsk System. Vi kalder det Demokrati, og sætter en Ære i at deltage i Amerikas Kulturarbejde, som stræber efter Folkestyrets Fuldkommengjørelse.

Disse almindelige amerikanske Idealer har vi tilfælles med Folk af alle mulige Nationaliteter, som af egen fri Villie kom over Havet. Vi kan bygge og bo Side om Side med den tillukkede Britte, den tunge Tysker, den nyfigne Græker, den mystificerede Russer, den fjeldbundne Nordmand eller den sentimentale Italiener. Vi kan sammen med disse gribes og løftes til Handling under Stjernebanneret, og dog, ligesom disse, forblive vort nedarvede selv.

Hvor bliver da vor lovpriste Danskhed af, naar vi er saa intensive Amerikanere?

Vi behøver slet ikke at analysere vor Danskhed, og et Arbejde for at bevare den er uden større Vigtighed, selv om det godt kan understøttes. Vor Danskhed er i os og med os ganske ubevidst, og naar vi tror at den forsvinder og at vi skyder den af os, saa er det blot Indbildning.

En hvid Indvandrer til Senegambien bliver ikke Neger, om han end lever der i et halvt hundrede Aar. Men han kan godt lære at gaa halvnøgen og drikke Mælken af Kokosnødder.

Den danske Bondes Søn, som gennem Slægtled har lært den strengeste Økonomi og Nøjsomhed, kan ikke sidde i Skyggen af en Catalpa og se Burrene gro i hans Mark. Men han kan lære saa godt som nogen at lægge flere hundrede Acres af det ledige Land under Ploven og løbe et Kapløb med Naturen om Høstens Gevinst. Eller for at analysere et helt andet kulturelt Omraade: Hvornaar glemmer en dansk Indvandrer de danske Sange, og hvornaar mister disse Sange deres Inspiration? Aldrig saa længe han lever, og hans Børn, som maaske ikke ellers forstaar et Ord Dansk, nynner disse Sange. Men naar vi af fuld Kraft istemmer „Kong Christian stod ved højen Mast,” saa er det ikke mere den guldgallonerede Kofte, eller kongelig Haand og Segl, vi hylder, men det er den skindbarlige, enøjede og stridbare Orlogsgast af vort eget Kød og Blod. Og naar vi blødt og inderligt istemmer „Der er et yndigt Land, det staar med brede Bøge,” saa er det ikke Griffenfeldt's danske Lov eller de kongelige danske Statsbaner, der inspirerer os, men det er vort Barndomshjem og Fædrenes Jord, hvis Minder vi ombruses af, akkurat ligesom den amerikanske Sydboers Sind kommer i Bevægelse ved Indtoneringen af „Suwanee River.”

Hvad vi instinktivt har i os af Kultur fra den gamle Verden er den Grundsten, som vor Amerikanisme er bygget paa. Kunde man tænke sig den revet bort eller ødelagt, saa var der intet Amerika i den Forstand som vi kender det og elsker det.

Der er maaske iblandt os Individuer som har misforstaaet Udvandringens Moral. Deres Stilling er tragisk, thi de fortæres i Stedet for at afklares i det nye Samfund. Maaske der ogsaa er de iblandt os, som fulgte med Strømmen ene af stridskæd og Opportunisme. De er ulykkelige, fordi de har kvalt Evnen til at nære Patriotisme.

Vi danskfødte og naturaliserede Borgere betragter Amerika som helt og holdent vort Land, og vi staar ikke tilbage for nogen i vor Kærligheds Styrke. Alt det bedste vi ejer skænker vi til det nye Samfunds Udvikling, og for at gøre vort Indskud saa rigt som muligt, samles vi og styrker vi hinanden i vor Fortids Minder og Sprog.

Naar vi paa Alfarsej af vore Lungers ganske Kraft tiljubler Amerikas Flag eller Amerikas Overhoved vor Hyldest, da er det ikke en halvforlegen Øjebliksstemning, men et forstærket Ekko fra de Stævner og Sysler, hvor vi læser, skriver og taler vort gamle Sprog!

DEN NYE RETSPLEJE I DANMARK.

Konsejlspræsident Zahle udtaler sig gennem „Misteltenen“ angaaende en af den nye danske Grundlovs vægtigste Resultater.
INTERVIEW VED DAGMAR WIGGERS.

7/9 1917

VEL vidende hvor stærkt og inderligt vore Frænder hinsides Havet følger Hjemlandets Udvikling, faldt det mig ind, at „Misteltenens“ Læsere vilde føle Interesse for den store Omvæltning i dansk Samfundsliv den nye Retsordning, der traadte i Kraft den 1ste Oktober 1917, vil føre med sig, og forleden Dag sad jeg da nede i den gamle røde Rigsdagsbygning lille smukke Ifave under de prægtige Kastanietræer og ventede paa Konsejlspræsidenten, Justitsminister Zahle, Manden, der havde Evnen og Viljen til at gennemføre denne Sag, der har været paakrævet og ønsket af det ganske Folk gennem lange og trange Aar, og som nu hilses med udelt Glæde af alle.

Rigsdagen var ved at slutte. Gruppevis kom Rigsdagsmændene gaaende, jævnt og sindigt i Modsætning til livligere Kollegaer som Dr. Frænkel og Ivar Berendsen, der i rask Fart og store Armbevægelser, der illustrerede deres ivrige Talen, tog Elevatoren op til de ventende Udvalgmøder. — Journalister for frem og tilbage, eller flokkedes om Blicher, om hvem det siges at han kan hele Rigsdagstidenden udenad, saa de andre slaar op i ham som et Lexikon. Med Glæde hilste jeg paa Klaus Berntsen, lidt aldrende og alvorlig saa han ud, men dog stadig den samme statelige, smukke Skikkelse — jovialt passiarende kom Ministrene Rode og Scavenius ned ad Trappen, mens Forsvarsminister Munck saa ret liden de ud med den ene Arm i Bind.

Efterhaanden blev der stille, Dørvogterne tog fat paa Aviserne eller listede ned i „Snapstinget“ — Elevatoren standsede og Freden sænkede sig over den store Gaard med de lange Gange, de store Sale og de mange Rum, hvori Danmarks Ve og Vel drøftes.

Nu kom Konsejlspræsidenten imod mig — en klog, energisk Skikkelse, der i hver Bevægelse udtrykte Bestemthed. Jeg følte jeg stod overfor en Mand, hvis Tid er optaget af alvorlige Ting,

Fra Dagmar D. Wiggers

*34 Walkundervej
København K.*

*I Anledning af det Interview
om den store Retsplejereform,
de ønsker med mig, kan
de træffe mig i Morgen i
Rigsdagen ved Folketings-
mødets Slutning. Det vil være
mig en stor Glæde at få Lyk-
ked til ad denne Vej at sende
de de danske i Amerika en
julehilsen. Forhødet Zahle.*

en Mand, der ser sin Vej og sit Maal og styrer lige frem derefter.

Jeg skød Hjertet op i Livet og fremkom med min Bøn. Det er de Tider i Livet, hvor jeg føler mig mest ilde tilmode, naar jeg skal interview stærkt optagne Mennesker, jeg føler mig som en paatrængende og ubelejlig Person, man gjorde bedst i at sparke ned ad Trapperne — hvilket viser at jeg absolut aldrig bliver nogen god Journalist. Men Konsejlspræsidenten hjalp mig paa en uventet og glædelig Maade ved strax at erklære, at det skulde være ham en Glæde at give „Misteltenen“ nogle forklarende Meddelelser om den nye Retspleje, blot jeg vilde give ham Lov til at have et Par Dages Frist.

Og hermed giver jeg da Hr. Zahle Ordet:
Den 30te September 1919 kan Danmarks Ju-

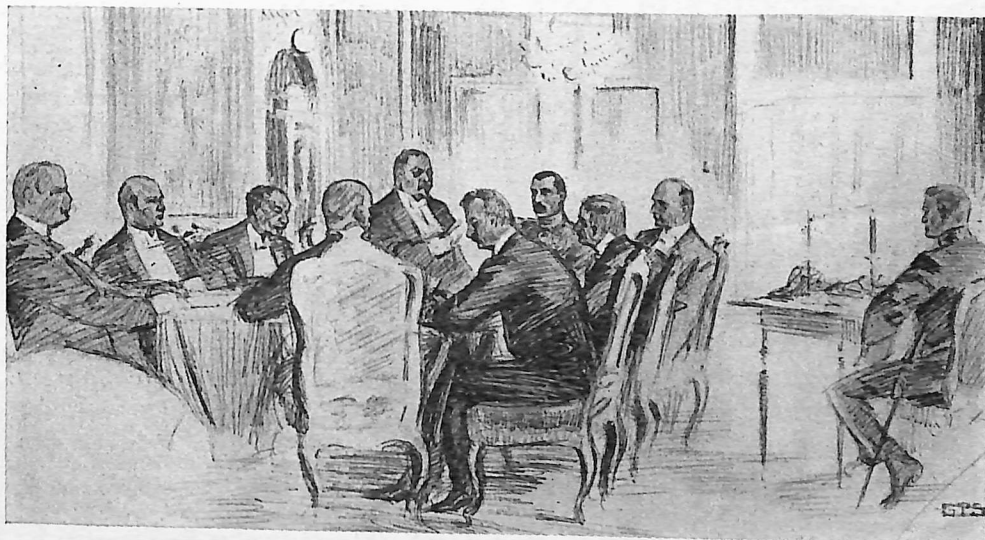
risten med god Grund med Digteren synge „I Morgen bliver meget forskellig fra i Dag,“ thi den 1. Oktober 1919 træder den nye Retsplejeordning i Kraft, og dermed forandres fuldstændig de Forhold, under hvilke Juristerne her i Landet arbejder.

Den nye Retsplejeordning kræver et stort ydre Apparat. Offentlighed og Mundtlighed i Retsplejen kræver Plads, Lokaler for Domforhandlinger og Tilhørerpladser. Domsmagts Adskillelse fra Administrationen kræver særskilte Lokaler for Domstole og for Politi i højere Grad end nu. Der skal derfor bygges store, nye Bygninger baade til Politi og til Domstole. Her i København skal bygges en meget stor Politibygning, og i Viborg skal bygges Lokaler til Vestre Landsret. Endvidere skal den gamle Rigsdagsbygning bygges om til Brug for Østre Landsret.

Grundloven af 5te Juni 1849 bestemte i sin § 76, „at Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen efter de Regler, der fastsættes ved Lov,“ og i sin § 79, „at Offentlighed og Mundtlighed saa snart og saavidt som muligt skal gennemføres ved hele Retsplejen“ samt at „Nævninger skal indføres i Misgerningssager og i Sager, der rejser sig i politiske Lovovertrædelser.“ Den reviderede Grundlov af 1866 og den nye Grundlov af 5te Juni 1915 har gentaget disse Løfter. I Strafferetsplejen blev Offentlighed og Mundtlighed gennemført i 1852, ved Rigsretten og i den borgerlige Retspleje i 1861, ved Sø- og Handelsretten samt endelig i offentlige Politisager i 1863 i København. Til en samlet Reform af Retsplejen kom vi derimod først i 1916. Naar vi undersøger hvad det er, der har vakt og bestandig vedligeholdt Kravet om en Omordning af vor Retspleje, vil vi snart se at det er Utrygheden ved, at den samme baade er Anklager og Dommer. Saa snart en Forbrydelse er kommet til Politiets Kundskab, vil Politimesteren give sine Betjente Ordre til at anstille en foreløbig Undersøgelse. Disse afgiver Rapport til Politimesteren, som paa Grundlag heraf danner sig en foreløbig Mening om Sagens Sammenhæng og hvem den Skyldige er. Den efter Politimesterens Mening Skyldige tilsiges da til at møde for Undersøgelsesdommeren, men Undersøgelsesdommeren er Politimesteren selv. Undersøgelsesdommeren gaar nu videre i Sagen, og hvis han mener, at det er en rigtig Sigtelse han selv har rejst i sin Egenskab af Politimester, vil han som Undersøgelsesdommer handle ud fra den Opfattelse, at den Sigtede er den Skyldige og kun ved at underkende Politimesterens Sigtelse kan han som Undersøgelsesdommer hæve Undersøgelsen. Naar Undersøgelsesdommeren endelig er færdig optages Sagen til Paadømmelse, og den, der saa skal dømmes, er den samme, der som Politimester har sigtet og som Undersøgelsesdommer samlet Beviser imod Sigtede. I sin tredje Egenskab af Dommer kan han kun frifinde Sigtede ved at underkende det Arbejde han selv har gjort baade som Politimester og Undersøgelsesleder. For et Menneske — og Dommere er jo kun Mennesker — vil der da være en stor Fristelse til at dømmes den Skyldige at være, mod hvem man selv har rejst Sigtelse og samlet Beviser. Man maa i Virkeligheden i høj Grad rose den danske Underdommerstand, fordi den under

STATSRAADET.

S. Keiser-Nielsen. P. Munch. Edvard Brandes. Zahle. Kongen.

Kristjan Pedersen. Hassing Jørgensen. Ove Rode. Erik Scavenius.

MISTELTENEN

en saa daarlig Retsplejeordning har virket paa en saadan Maade, at Retsbevidstheden i den almindelige Befolkning ikke er blevet undergravet.

Da Forholdene ved dette Ministeriums Tiltræden i 1913 syntes at gøre det meget vanskeligt at gennemføre noget andet end den i 1908 vedtagne Omordning af vor Retspleje, og da jeg som Justitsminister ikke kunde føle mig tilfredsstillet ved en Ordning, der ikke adskilte Retsplejen fra Forvaltningen og ikke indførte Anklageprincippet i Strafferetsplejen, var det oprindeligt min Hensigt at lade denne Sag bero noget, men da indtraf den 24de September 1913 en Begivenhed, som gav Anledning til, at jeg skiftede Standpunkt.

Ved denne Retsplejeordning er Mundtlighed og Offentlighed fuldt gennemført i den borgerlige Retspleje, og der er givet Dommerne Ret til at afkræve Parternes Forklaring. Ved dette naaes, at Sagernes fremmes hurtigere, at der bliver større Sandsynlighed for at kunne naa til et rigtigt, d. v. s. retfærdigt Resultat, naar Dommen afsiges. Under den nuværende Retsplejeordning er Parterne i borgerlige Sager selv Herre over Sagen. Dommerne skal dømme paa Grundlag af Parternes skriftlige Indlæg, og hvis disse kun giver et ufyldstgørende og mulig en delvis urigtig Fremstilling af Sagen, er det umuligt for Dommeren at naa et retfærdigt Resultat. Der tillægges ham nu en Beføjelse til at afæske Parterne Forklaring, saa at han kan faa Sagen ret

oplyst og blive i Stand til at afsige en retfærdig Dom. I den kriminelle Retspleje er indført An-

Konsejlspræsident Zahle kommer fra Rigsdagsmøde

SIDE ELLEVE

klageprincippet. Den Anklagede har Partsrettigheder, d. v. s. han har Ret til at være til Stede i Retsmøderne, til at gøre sig bekendt med Bevismaterialet. Det er hans egen Sag, om han vil besvare Dommerens Spørgsmaal eller ej, og han har Adgang til at vælge sig eller faa beskikket en Forsvarer, som kan hjælpe ham med at tilvejebringe Bevismateriale i Sagen. Dernæst paahviler Anklagen efter den nye Ordning selvstændige Anklagemyndigheder, som er fuldstændig adskilte fra Dommerne, og det bliver altsaa en der anklager, en anden der dømmes. Endelig er der i Sager, som rejser sig af politiske Lovovertrædelser og i Misgerningssager, d. v. s. Sager angaaende Forbrydelser, der kan medføre Livsstraf eller som kan medføre livsvarig Fængselsstraf, indført Nævninger, hvilket er en yderligere Betyggelse for den Anklagede. Hvis Nævningerne nemlig erklærer Anklagede for uskyldig, er han fri, men selv om Nævningerne erklærer Anklagede for skyldig, skal han først derefter dømmes af den juridiske Dommer. Kun den bliver altsaa idømt Livsstraf eller livsvarigt Fængsel, hvis Skyld baade Nævninger og den juridiske Dommer anser for bevist.

Der vil ogsaa, naar denne Ordning er gennemført, kunne ske Retsvildfarelser, men man har Lov til at haabe og vente, at de vil blive færre, og der er Grund for det danske Folk til at føle mere Tryghed for at alle Domsafgørelser saavel i borgerlige som i kriminelle Sager efter den nye Ordning vil blive rigtigere og retfærdigere.

PAA „AVENOO'EN.”

ET HYGGELIGT OG FORNØJELIGT BILLEDE AF DANMARK VED MICHIGANSØEN.

EG havde været et Par Dage i Chicago, da min Ven, hos hvem jeg opholdt mig, spurgte, om jeg havde Lyst til at gaa en Tur paa „Avenoo'en." Hvilken Avenue, spurgte jeg. Naturligvis North Avenue, svarede min Ven forbavset, som

om han betragtede Spørgsmaalet for overflødig. Hvor skulde man ellers gaa hen en Lørdag Aften mellem Klokken 6 og 12 for at træffe kendte Ansigter. North Avenue er for de Danske paa Chicagos Nordvestside, hvor Størsteparten lever, hvad „Strøget" er hjemme for Københavnerne.

Som Fremmed i Byen morede det mig jo at følges med min Ven, skønt jeg tvivlede om, at Avenoo'en virkelig kunde være et saadant Tilknytningspunkt for de Danske; om ikke den var ligesom alle andre stærkt befærdede Forretningsgader, hvor man nok kan træffe en Landsmand hist og her, men ellers gaar tabt i Vrimslen. Umuligt kunde jeg tro, at man i en amerikansk Storby, hvor de Danske dog kun udgør et forsvindende Antal, var i Stand til at finde et Stykke typisk dansk Gade, bortset fra selve Bygningernes Fysiognomi; høre dansk tales uafsladelig, kort sagt, blive introduceret til Kærnen af den danske Koloni. — Og saa gik jeg en Tur paa „Avenoo'en" med min Cicerone.

„Strøget," som de Danske holder af at kalde Avenoo'en, rækker lige en halv Mil, fra Western til California Avenue.

Vort Udgangspunkt var Western Avenue. Her pegede min Ledsager paa en stor Hjørnebygning,

der er Forsamlingsaal med Buffet. Der, sagde han næsten andægtig, var i sin Tid Lagoni's Hjørne, hvor alle Danske, i alle mulige Stillinger, søgte hen i den gamle Skænkestue, hvor selveste salig „Peter" tronedede bag Skænken, med Kasket og Kridtpibe og altid en træffende Anekdoter paa Haanden, hvilken han ligesaa villig serverede sine Gæster, som den berømte „Malurt." Men dette er nu „en Saga blot," sukkede min Ven for sig selv. Mindernes Øjeblikke over svundne Tider og Glæder er altid højtidelige. Men Peter Lagoni og „Avenoo'en" staar i saa nøje Forbindelse med hinanden, at han i Forbigaaende bør nævnes; han var den første Pioneer paa Avenoo'en, der senere skulde blive de Danskes Vej til Ros og Magt.

Turen gik mod Vest, opad Avenoo'en, og vi var ikke komne ret langt, førend vi blev standset af en Mand, der stod i Døren til en Uldvarefabrik.

Det var den bekendte „Uldjyde" Jos Jensen, som har sin Forretning her, medens Fabrikken med de mange Piger, der baade spinder Uld og Guld for „Uldjyden," ligger nogle Kvartaler borte. Jos Jensen er Typen paa en rigtig lun Uldjyde; Bylten paa Nakken mangler, men den „gamle Adam" stikker dog frem, naar han lægger Pegefingeren paa den lidt skæve Næse, smiler polisk, medens de kloge Øjne blinker; saa er der en „Historie," som Regel en „saftig," i Anmarsch, — og ganske rigtig, vi fik den, en ægte „Uldjydehistorie."

Ellers er Jos Jensen en velanset Forretningsmand, kendt i vide danske Kredse, tager ivrig Del i Foreningslivet, og har kun sig selv og sit

selge jydsk Mod at takke for, hvad han er i Dag.

Vi fortsætter vor Gang. Folk haster forbi, for Lørdag Aften er der travlt paa Avenoo'en. En kraftig bygget Mand kommer forbi og hilser. Der er „Revyen," som skal ud paa en Presse-Expedition. „Revyen" er identisk med Redaktør Chr. Bøtker, som naturligvis ogsaa har sit Kontor paa Avenoo'en. Revyen og Bøtker er en Institution, som i mange Aar har passet ind i Rammen af det pulserende danske Koloniliv. Udenfor Kontorvinduet er den historiske Altan, hvorfra Sangeren Palmetto, klædt som Mefistofeles, sang for Studentersangerne, da de under deres Besøg kørte gennem Avenoo'en. Dengang var Bøtker i Danmark, og Emil Opffer var Redaktør. Intet Under han fandt paa dette „Djævelværk." Men ingen Dansk, der vil være „med," gaar i Seng Lørdag Aften, uden at have læst Revyen med Ugens raske Kronik over alt, der vedrører baade danske og andre Verdensbegivenheder.

En ældre, høj, rank Mand kommer gaaende. Det er „Generalen," hvis gode danske Navn ellers er Hansen. Han var ingen Ungersvend, da han kom hertil, og havnede naturligvis paa Avenoo'en. I Begyndelsen kæmpede han tappert med Sproget, og kunde saaledes ikke regne ud, at der var saa mange General Stores, General Express o. s. v.; han mente, for et demokratisk Land at være, var der svært mange „Generaler" i Chicago. Den medfødte danske Svaghed for at gøre „Grin," omdøbte ham strax til „Generalen," hvilken Titel Hansen synes at bære med Anstand. Han er en stiltfærdig gammel Mand, der næppe

North Avenue, Chicago.

har spundet saa meget Guld, som de „rigtige“ Generaler ellers har paa Frakkekraven, men han passer jævnt sin Dont og sig selv, hvilket er en stor Dyd, og er Faktotum hos flere af Avenoo'ens Forretningsfolk, der sætter Pris paa „Generalens“ Paalidelighed.

En lille tyk Mand med Van Dyke Fip, Shagpibe, Grand Army Hat og den uundværlige Spadsere-stok, kommer trippende forbi, ligesaa let som en 18 Aars Ungmø, trods de 78 Aar han har paa Bagen. En militær Hilsen afgives, idet Majoren gaar forbi. Rasmussen er ellers hans borgerlige Navn, men han deltog i Borgerkrigen og vandt Majors Rang, og har i mangfoldige Aar været en kendt Skikkelse blandt Chicagos Danske. Som Ejendomshandler, Notar, Journalist og Assurance-agent, har Majoren bevæget sig under Livets mest omskiftende Forhold. Ung af Sind, altid høflig og forekommende, har Majoren et Utal af Venner paa Avenooen, og ingen Fjender, undtagen dem han havde i Krigen, og de er alle døde, siger Majoren gemytligt.

Som man ser har Avenoo'en baade en General og en Major, hvilket jo er ganske passende i disse Krigstider.

Hvad Nyt? En Mand, tynd, med graasprængt Haar og lidt ludende Figur, men aktiv i alle sine Bevægelser, standser os. Inden Spørgsmaalet kan besvares, er Manden som blæst bort, ingen ved hvorhen. Hvem i al Verden var det Lyn, siger jeg til min Ven. Det var Pioneer'ens Chicago Mand, Chr. Nielsen, som alle kalder for „Hurtigløberen“, er den Oplysning jeg faar. Og intet Under. For „hurtig“ er Nielsen i Vendingen, enten han saa spiller Kort, skriver Assurance eller Nyheder; de sidste er vist engang imellem lidt for „hurtige.“ Men han er fuld af Geschæft, hvad saamange „Bladmænd“ ellers ikke er. Han lever et „hurtigt“ Liv og faar vel engang en „hurtig“ Død, for vente ret længe, er ikke Nielsens svage Side.

Opad Avenoo'en gaar Strømmen, og alle Veje fører til Hofbageren F. Wm. Hansen's Hjørne. Over Indgangen straalere Navnet i gylden Skrift; selv den hjemlige „Krone“ og Kringle manglede ikke, indtil Amerika kom i Krig. Nu er begge Dele borte, for Hofbageren er en god Patriot og Republikaner, der ikke vil have nogen Krone mere, hvilket nok kan være i Orden; de amerikanske Dollars er gode nok for ham. Men hvad en uskyldig Kringle, selv om den er forgyldt, kan indvirke paa Krigens Gang og Kejsersens Fald, undtagen han faar den i den forkerte Hals, det er ikke nemt at regne ud. Det er Hofbagerens Hemmelighed.

Udenfor Butiken holder en Række Selvejebiler, for der kommer mange velhavende Landsmænd paa Avenoo'en Lørdag Aften og besøger

Hofbageren for at hjemføre en Ladning af de delikate Kager, som „kun“ Hansen kan bage. Inde i det flotte Bageri er der Trængsel; de travle Jomfruer kan ikke overkomme Kundernes Antal. Hofbageren selv, i snehvidt, og som Regel med Straahat paa, dirigerer inde „bagfra,“ for at alt kan gaa som efter en Snor. „Hansens Hjørne“ er et af de bedst kendte paa Avenoo'en. Strøgets fineste Juveler og Frisør deler Herredømmet med Hofbageren.

Her kommer Kongen, siger min Ven pludselig, og da vi er i Nærheden af Hofbageren, synes jeg det er ganske rimeligt, hvor urimeligt det end lyder, at Kongen selv gaar og henter sit Brød til Kaffen. Men Kongen, som ellers hedder Jensen, er i Stadstøjet. Han har en træffende Lighed med afdøde Kristian IX, gaar med opstaaende rund Flip, hvidt Slips og Diplomat. I Aften skal Kongen til Banket, uidentvivi, for naar der er Fest i Kolonien, er han altid med, skønt han altid gør Vrøvl over Arrangementet, hvilket jo er en Konges Privilegium, og han bander altid kongeligt paa, det er sidste Gang han er med. Men naar Luren atter gjalder, saa er Kongen altid paa Pletten, omgivet af unge Piger, for „Majestæten“ holder af Ungdom; derfor er „han selv“ ung endnu, selv om han er de 62. „Kong“ Jensen er som sagt Bygmester og foretrækker altid danske Haandværkere, saa Kongen er tro mod sine Undersaatter, og „Undersaatterne“ er tro mod ham, — han er nemlig en flittig Balkavaler.

Et Par danske Familiefædre stikker ind til Olaf Nielsen, som er Avenoo'ens danske Stamknejspe, for et Glas Øl og en Sludder, medens Madammerne er ude at shoppe. Vi maa ogsaa ind for at hilse paa Værten. Man hører kun dansk tales. Ved et langt Bord sidder en Flok glade Sangere fra den gamle og kendte Sangforening Harmonien. Her mødes de paa fælles Grund; en Klangfuld dansk Sang istemmes, og man kan, som

Fremmed, næsten ikke forstaa, at man ikke er hjemme i Danmark.

En lille undersætsig Mand med et skarpt Blik kommer ind. Godaften, kan jeg faa et Par Stykker Smørrebrød med Tilbehør. Vil de Herrer ikke gøre mig Selskab. Jeg har ikke megen Tid, jeg er lige kommet til Byen i Eftermiddag, og skal med Toget igen om en Time. Manden er John Christensen, Dansk Brodersamfunds Over-tillidsmand. Han bor ellers i Cincinnati, hvor man vist kan træffe ham engang hvert fjerde Aar paa Valgdagen. Ellers er han enten lige kommet Toget, eller skal med det, og er velkendt og velset paa Avenoo'en. Mon det er det danske Smørrebrød og det gemytlige Selskab, der trækker?

Et Par kjoleklædte Herrer arriverer; det er nogle af Koloniens „Støtter,“ som skal til Banket i Banketforeningen, der siges at være oprettet af og for de „prominente“ Danske, og har Monopol paa at arrangere disse stilfulde Fester, baade for besøgende fremragende Landsmænd, som for Koloniens „egne Kinesere.“

Denne Banketforening synes at være en meget mystisk Affære. Ingen ved rigtig, hvem Foreningen bestaar af, men forhører man sig, kommer man til det Resultat, at de Mænd, der baade giver Tid, Evner og Midler for at repræsentere Danskheden, naar Lejlighed gives, udretter et stort, men utaknemligt Arbejde, som ikke mange vilde paatage sig, og de har herved gjort en stor Indsats for at bevare det af vor Danskhed, vi har Lov til at beholde som amerikanske Borgere.

Netop fordi Banketforeningen ikke er eksklusiv, som den beskyldes for at være, er den blevet eksklusiv dansk; for ved disse Fester træffer man Kærnen af den danske Koloni; succesfulde Forretningsmænd, Haandværker, Borger og Bonde. Alt dette oplyste min Ven mig om, og det belyser meget, man ellers har hørt om den danske Koloni i Chicago.

Vi er atter paa Avenoo'en, hvor Færdslen er ustandselig. Et Par ægte danske Mursvende kommer Arm i Arm og diskuterer højt og ivrigt Krigen og Kejseren og er ved at lave om paa hele „Molevitten,“ som jeg hørte en af dem udtrykke sig. En Herre af distingveret Ydre hilser, idet han passerer os. Det er Dr. Max Henius, oplyser min Ven, indtil for kort Tid siden Chicago Bibliotheksraads Formand. I 6 Aar har Dr. Henius viet denne Institution sin kostbare Tid og rige Evner, og ved hans Energi og Initiativ har Avenoo'en da ogsaa faaet sin egen store Branche med Læsestue, der særlig kommer den omboende store skandinaviske Befolkning til gode.

Digteren Anton Kvist møder man ogsaa paa Avenooen. Det lyse stride Haar hænger ned i Panden; Bulehatten sidder lidt skævt paa Hovedet. Ingen kan se paa Kvist han er Digter, men naar man læser hans flammende Vers, ved man, Kvist har Gnist. Formodentlig rekreerer han sig ved en Tur paa Avenooen, for at faa mere „Fyr og Flamme“ til sine glødende Digte.

Avenoo'en synes at være de danske Digteres

Bager Hansens Hjørne

Eldorado. Her ser man Carl Neumann, en lille graaskægget Herre. Han har nylig vundet Ry ved at oversætte den tapre Landsoldat paa engelsk; om han har vundet mere wides ikke, men den tapre Landsoldat burde jo være ikke saa lidt værd i disse Tider.

En anden lille Mand ser man paa Strøget. Det er Carl Hansen, der lumsk mistænkes for at være ovennævnte Banketforenings Hofdigter. En vældig Pakke Aviser i den ene Frakkelomme, og en ligesaa stor under Armen, har Carl Hansen altid med sig. Hver Aften, naar han kommer fra Kontoret, spiller han Kort paa sin Stamkælle. Det er nu hans Kæphest; for Digter vil han absolut ikke kaldes, kun Visedigter, hvilket viser, at han er en „vis“ Digter. En anden lille Mand med Julenisseskæg og „Mave“ ser man ogsaa paa Avenoo'en; det er Digteren Harald Schmidt, 80 Aar gammel, men livlig og glad som en Yngling. Han er meget anerkendt som Forfatter, og har skrevet en Mængde religiøse Digte, men derfor er han alligevel en god dansk Mand, det dækker over meget.

Som man ser er de danske Digtere man møder paa Avenoo'en smaa, men ikke „smalleg“, skønt det skal være en Naturfejl hos os Danske. Men det passer ikke paa Digterne, der mødes som gode Venner og ikke som Rivaler. Maaske Grunden er den, at Honoraret de danske Digtere faar for deres Produkter er lige ens for dem alle, nemlig: Ingenting. Saa man maa sande, at de danske Digtere ikke digter for at leve, thi saa var de allerede døde, selv om de ikke lever for at digte, men kun rider Pegasus, fordi de er danske. Og at være dansk har sin egen Poesi.

Man stander paa Avenoo'en ved at høre det mest velklingende danske Sprog. Manden, der taler det, er en rank Skikkelse, og det der præger hele Personen er det sølverhvide Haar, der staar i skarp Modsætning til det endnu ungdommelige Ansigt. Albert Kear, „the silver king“, kaldes han i Folkemunde, hilser paa min Ven. Om hans „Kjæle navn“ er paa Grund af, at han hersker over en hel Masse Sølv af det ægte, ved jeg ikke, men det er vel nærmest fordi han gaar med alt sit „Sølv“ paa Hovedet. Høflig, adæmant, en Gentleman til Fingerspidserne er Kear, ligemeget under hvilke Forhold man træffer ham. Intet Under, at han eklatant har filmet baade som Børsbaron og Greve, og saaledes er blevet foreviget paa „Skrinet.“ Nu har han forladt Filmens Kødgyder, og introducerer med stor Succes en ny Temperancedrik, som den opfindsomme Dr. Henius er Mester for.

Vi slipper over paa den anden Side af Avenoo'en for at tage Turen nedad Strøget. Udenfor en nymoderne 3 Etages Forretningsbygning stander vi. Et Par unge Piger staar og kigger nysgerrige ind ad Vinduerne, hvis lokkende Udstilling af elegante Kostumer, Kjoletojer og andre Ting, dyrebart til det smukke Køn, nok kan faa et ungt Pige hjerte til at banke. Selv her dumper man ned i et lille dansk Interiør. For de unge Piger staar ivrigt og diskuterer paa rent dansk, hvilket Kjoletojer de skal købe. De har faaet fri i Aften af deres Fruer for at gaa paa Avenoo'en at shoppe, da de skal med til det nærførestaaende Bal i Foreningen for dansk Alderdomshjem; det er Sæsonens mest mondæne Bal, hvor næsten „Alle“ kommer, og hvorfor saa ikke et Par unge, kønne, friske danske Piger, som faar sit Udstyr hos Corydon, hvis Forretning det er, vi betragter.

Corydon er Avenoo'ens største Hvidevareforretning, og selvfølgelig er Ejeren dansk til Liv og Sjæl, for han er Sønderjyde. I 18 Aar har Corydon boet paa Avenoo'en, og hans Forretning er en af dennes Prydelser.

Rækken af Danske, der færdes paa Avenoo'en, synes uendelig. Her møder man gamle Hoffenblad, i mange Aar Dansk Søstersamfundets Over-

sekretær. Han gaar støt ved sin Stok, paa sin vanlige Aftentur op til Foreningen „Dania.“ Og her kommer Slagtermester Wm. Mogensen, „den lille Armour“, som har gjort Mogensens Rullepølse berømt ved det famøse Avertissement: Har De engang smagt Mogensens Rullepølse, spiser De aldrig en anden. Mogensen er en populær Personlighed paa Avenoo'en, selv om Forretningen ligger andetsteds; og han er saa dansk og saa meget Københavner, at sin Tur paa Strøget mister han ikke. Han er altid med, hvor der er dansk Fest, altid villig til at lægge sig i Selen; derfor er Mogensen en afholdt Mand i Kolonien.

Det begynder at blive sent, men min Ven mener ikke vor Tur paa Avenoo'en er forbi, førend vi har været inde i „Klosteret“, hvor en af Koloniens mest kendte Danske er „Prior“, eller nærmere „Køgemester.“

Hans Navn er Robert Petersen. I „Klosteret“ er der stille, der holdes paa Traditionerne. Man faar sit Glas Øl eller Vin. Værten selv ligner mere en Museumsdirektør end en Krovært. Soigneret, Lorgnetter, ulastelige „Fadermordere“, høflig, venlig, det er Robert Petersen, som engang imellem lægger Bestillingen paa Hylden for at skrive Sange til danske Fester under Pseudonymet: Bob. Man kan faa sig en „literær“ Passiar

Corydon's Butik.

med ham, medens Livet i „Klosteret“ gaar sin jævne Gang. Det er ligesom man fornemmer, at man træder paa hellige Steder, at her gemmes Traditioner, der ikke maa vanhelliges. Maaske det er Klosterluften, der gør det, men her synes man ikke alene at være paa dansk Grund, som vi kender den, men er ligefrem hensat til Middelalderen. Saa dansk et Indtryk faar man af Robert Petersen.

Og saadan staar man, som Fremmed, for bavsset over det typisk danske Koloniliv, der har udviklet sig paa Avenoo'en, midt i en amerikansk Storby.

Næsten alt det danske er blevet tilbage, kun lidt slidt af — endnu.

Man møder den danske Gemytlighed, der ikke er kuert af Kampen for Tilværelsen. Vore Landsmænd har indsuget amerikanske Sympatier, men giver dem danske Udtryk paa Avenoo'en.

Engang vil Danskheden forsvinde, det kræver Tiden, men naar først de „Gamle“, der har givet og giver Avenoo'en sit Præg, ikke er mere, vil man miste noget, som der var — engang.

D.

En lang Kop Kaffe. Journalisten George Creel, som nu er Regeringens Presse Censor, var engang paa en Jagttur i Wyoming. Hele Selskabet boede i et stort Telt. En Dag blev Kokken syg, og George Creel skulde saa tillave Morgenkaffen. Men der var ingen Brændsel, og ikke et Træ i Miles Omkreds.

Han tog da en Æske Tændstikker og satte Ild til en Tot af det tørre Græs, som sparsomt voxer

paa Prærien. Mens det brændte holdt han Kaffe-kanden over det, og naar det gik ud flyttede han til den næste Græstot, som han ligeledes satte Ild paa med en Tændstik.

„Men da Kaffen omsider kogte,“ fortæller Creel, „var jeg otte Mil fra Teltet.“

Svar paa Tiltale. En ung Kirurg, som var noget forlegen, blev indbudt til Middag af en Dame, som var ca. 50 Aar, men gerne vilde gælde for at være 25, og som mente at det særlig galdt om at være „mundrap“ for at gennemføre denne Illusion. Ved Middagsbordet blev der serveret Kyllingesteg, og Værtinden bad Lægen om at skære for.

Da han aldrig havde haft nogen Erfaring paa dette Omraade fløj Kyllingen af Fadet og hen i Damens Skød.

„Nej, ved De hvad, Doktor, hvis jeg skulde have et Ben sat af, vilde jeg min Sandten ikke henvende mig til Dem,“ sagde Værtinden.

„Ja, men Frue,“ svarede Doktoren noget nervøst, „De er jo ingen Kylling.“

Falsk Glorie. Udlændinge, som berejser de Forenede Stater, har ofte vanskeligt ved at fatte Landets kolossale geografiske Udstrækning. Saaledes var det i hvert Fald med en rig Engländer, som med sin Tjener foretog en Tur gennem Amerika. De tog ud fra Boston og rejste med Banen i samfulde fem Dage, stadig mod Vest.

„Hør,“ sagde Engländeren til en Amerikaner, som han traf paa Toget, „denne Columbus, som der gjøres saa megen Blæst over — han udrettede jo egentlig ikke noget særligt overvældende. De siger, at han opdagede Amerika! Men naar alt kommer til alt — hvordan kunde han egentlig undgaa det?“

God Nat, min Skat. Det var efter Midnat. Papa havde allerede været i Seng et Par Timer, men nede i Dagligstuen sad stadig Husets Datter og lod sig underholde af en ung Mand.

„Mabel,“ raabte Faderen fra oven, „forstaar den unge Mand ikke at sige Godnat?“

„Om han forstaar det? Jo, Papa, det gjør han sandelig!“

Der er ingen Mirakler. En kendt amerikansk Prælat udviklede nyligen i en Tale, hvorledes Mirakler — moderne Mirakler — som Regel kan forklares ganske naturligt. For at illustrere det, fortalte han Historien om en Biskop:

Biskop S. har en voksen Søn. Ved Middagsbordet forleden fortalte Sønnen, at han paa Gaden havde mødt en fattig Kone, som bad ham om en Almisse. Han vidste, at han ikke havde Penge hos sig, men stak uvilkaarligt Haanden i Lommen. Og se — der laa en Ti Dollar Seddel. Den unge Mand blev saa overrasket, at han gav Konen alle Pengene. Det var et virkeligt Mirakel.

Da Biskoppen havde hørt Sønnens Historie, udbrød han:

Nu skal Du da ogsaa ske en Ulykke, Dreng; det er jo mine Buxer, Du har taget paa!

Bedre Folk. Vand Melon er som bekendt en meget yndet Frugt blandt Negerbefolkningen. En Dag havde der været Middagsselskab i en amerikansk Familie, og en Negerkone, som undertiden gik tilhaande der i Huset, var ifærd med at tage af Bordet. I et Par Spande samlede hun Affaldet, hvoraf det fyldigste bestod af Melon Skaller.

„Maa jeg tage de Spande med hvem,“ smisgede den sorte Dame.

„Ja, det maa Du saamænd gerne,“ svarede Husets Frue. „Jeg vidste ellers ikke I holdt Svin.“

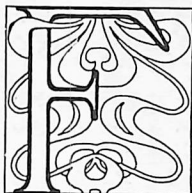
„Ork, nej! Vi har saamænd ingen Svin. Men tænk hvor den Slags Affald vil vække Opsigt i Baggaarden!“

BØRNEENES VEN.

Drengen fra Frederiksberg, som blev Amerika's „Millionaire Tramp.”

OLK, som regelmæssigt har fulgt de amerikanske Dagblade i de sidste 10-12 Aar, vil sikkert fra Tid til anden have lagt Mærke til Navnet „the millionaire tramp.” Det er et Navn, som ufravigeligt dukkede op paa Forsiden af

Storbyernes Blade, altid i store, fede Typer, og ikke sjældent ledsaget af Billedet af en yngre kraftig Mand med en Stanley Hat og høje Bjergstøvler, snørrede op til Knæene.

Hvad betød dette Navn, og hvem var Manden, som bar det? Hvorledes var Navnet bleven til og hvorfor blev det kendt over hele Amerika? Samt endelig: hvad er der bleven af „the millionaire tramp,” som man ikke hører noget om nu om Stunder?

Vi kan besvare det sidste Spørgsmaal først: Manden er endnu i Live, men desværre for steds berøvet sin Førlighed, og ifølge hans eget og Lægers Udsagn venter han hvert Øjeblik at drage sit sidste Aandedræt, omendskønt han kun er 44 Aar gammel, og skønt det ikke skorter ham paa hverken Livsmod eller en Livsopgave.

„The Millionaire Tramp” er født paa Frederiksberg ved København og levede de første 22 Aar af sit Liv i Danmark. Hans Navn skriver han her i Amerika som William Newman, men han er døbt med det ret ejendommelige Fornavn Wurdem. Hvem hans Forældre var har han aldrig røbet, men han er sikkert nok et af de mange „Bedre Folks Børn,” som Europa i Tidens Løb har landtsat paa den nye Verdens Kyster paa godt og ondt. For Wm. Newman's Vedkommende blev Tilværelsen i det Fremmede ikke nogen ublandet Lykke ej heller nogen pekuniær Succes — men hans Færden i de Forenede Stater har ikke destomindre formet sig som en Velsignelse for den nye Verden, og naar vi hædrer andre Filantroper, ved at hugge deres Navne paa Facaden af Biblioteker eller paa kulørte Kirkevinduer, saa bør vi ogsaa riste en Rune for William Newman, ihvertfald her i „Misteltenen.”

Newman har tilbragt hele sit Liv i Amerika som Propagandist og Reformator til Fordel for de Fattiges Børn. I Lighed med Jacob A. Riis har han tilbragt al sin Tid med at holde Foredrag om Forholdene i Storbyernes Fattigkvarterer, og hans Arbejde har ikke været forgæves, thi der har virkelig fundet store Forandringer Sted, efterhaands som Embedsmænd saavel som velhavende Folk fik Øjnene op for, at der var noget i hvad Newman uafsladeligt talte om. Ligeledes har han kastet Kundskabens Lys over Fængselsforholdene og Retsplejen her i Landet, og han hentede ikke sine Oplysninger fra Bøger, men gik selv ud og ind i Tenements og Fængsler for at sætte sig ind i Tilstandene og paavise disse Institutioners Brøst.

I Løbet af femten Aar har han berejst Landet paa Kryds og Tværs og besøgt saa at sige enhver By og Stat. Han har aldrig købt en Jernbanebillet, thi han havde ikke Midler til at understøtte

en saadan personlig Reformkampagne, som han har ført. Han foretog sine Rejser paa samme Maade som mange Tusind amerikanske Vagabonder, idet han tillod sig at køre frit paa Fragttogene. Han blev saaledes bekendt med Landets vagabonderende Klasse, og kunde i sine Foredrag paapege en Del af de Aarsager, som ligger til Grund for Fattigdom og Lediggang.

Landets store Blade blev efterhaands interesserede i ham, særlig fordi han ikke som almindelige Vagabonder tiggede sin Føde og sov som Markens Fugle under aaben Himmel. Naar New-

man kom til en By tog han Ophold paa et godt Hotel og betalte for sit Ophold. Han havde jævnt gode Indtægter ved at holde Foredrag i Theatre eller Klubber, og han har opnaaet saa højt som \$50 for en Aftens Foredrag. Sine Indtægter skænkede han bort i de tætbeboede Fattigkvarterer som han besøgte, eller ogsaa købte han Tobak for Fangerne i Landets Fængsler.

Der var aldrig noget Spørgsmaal, om han kunde faa Lov til at køre frit paa Fragttogene. Han var kendt af Jernbanernes Overhoveder, og han havde et Kort i Lommen, som strax gjorde Konkurrenterne medgjørige.

Desværre blev han under Udøvelsen af denne praktiske Propaganda for fattige Børn angrebet af Tuberkulosis, og de fem Operationer som han har underkastet sig, har tillsyneladende været frugtesløse. Han har nu ligget i Sengen i sex Aar, alle Ribben i den venstre Side samt den venstre Lunge er fjernet, ligesom han er berøvet Brugen af den venstre Arm. Begrundet paa at Newman var frivillig Soldat i Philippinerne ved Aarhundredets Begyndelse var han i Stand til at blive optaget i det militære Hospital i Dayton, O., og her henlever han nu sine Dage. Han er gift med en dansk Kvinde fra St. Paul, Minn. El-

len Christensen, og de har en Datter, otte Aar gammel.

Paa sine Rejser lærte Newman mange fremragende Folk at kende. En af hans bedste Venner var den nyligen afdøde Forfatter, Jack London; en anden god Bekendt var Forfatteren Geo. Allan England. Han har besøgt adskillige Senatorer, Statsguvernører og Borgmestre, og som Regel udvirkede han Retfærdighed eller Benaadning for en eller anden Fange, han havde truffet i Landets Fængsler, og hvis Forhold han havde undersøgt. Han har besøgt saa at sige hvert eneste Fængsel i Amerika, og han blev aldrig træt af at prædike Adskillelse mellem hærdede Forbrydere og de, som første Gang er i Fængsel.

Han besøgte ofte Jacob A. Riis, og de arbejdede sammen i Tenement Reformarbejdet. I fire Aar opholdt Newman sig i Europa og besøgte her Tolstoy, som underholdt sig med ham i flere Timer. Ligeledes mødte han George Bernard Shaw, Maxim Gorky, Marie Corelli og Mark Twain. De var alle dybt interesserede i hans Beretninger og Erfaringer fra Livets Skyggeside. Da han for en halv Snes Aar siden var i Omaha udvirkede han en Fanges Frifindelse ved at henvende sig til Mayor Dahlman.

„Nu har jeg kun Minder tilbage,” skriver William Newman i et lille Brev til „Misteltenen”; „og det jeg bedst erindrer fra min Barndom paa Frederiksberg er de hyggelige Juleaftener, naar vi med Far og Mor og mine Søskende samledes om Træet og sang: Et Barn er født.

Naar vi havde fortæret Julegrøden og Gaasen fik vi vore Julegaver og jeg husker at jeg gerne gik i Seng med Sabel paa eller med en Tromme — ellers kunde Julenissen nemt skifte Mening og komme og tage de prægtige Ting med sig igjen. Min egen Barndom var lykkelig, og jeg har tilbragt mit Liv med at kæmpe for at alle Børn kan have en lykkelig Barndom. Medens jeg nu venter paa at blive kaldet bort naarsomhelst, er det mit Haab, at jeg har hjulpet til at gjøre Verden i det mindste en lille bitte Smule bedre.”

Newman var ikke begavet eller trænet som Skribent; han var mere en Handlingens Mand, men han kunde fortælle om hvad han saa, og han kunde inspirere andre til at skrive og virke for den Sag, som han var interesseret i. Og man kan ikke betvivle at vor Landsmand paa sin Vis har bidraget mægtigt til at vi nu her i Landet har en Lov om Børnearbejde, som for ikke lang Tid siden traadte i Virkning ved et Pennestrøg af Præsident Wilson.

„The Millionaire Tramp” lever endnu, men hans Dage er talte og han har intet at haabe for. Hans Adresse er Wm. Newman, National Military Home, Dayton, Ohio, og hvis nogle af „Misteltenen”s mange Læsere skulde føle Lyst til at sende ham en Landsmands Hilsen eller en menneskelig Paaskønnelse for den Propaganda han førte, medens han havde sit Helbred — saa vil et Julekort naa ham efter ovennævnte Adresse.

HOS KRISTI DANSKE GRAVVOGTER

ET MINDE FRA JERUSALEM
AF ALFRED G. ANDERSEN.

IGESOM der hjemme i København er almindelig Udrykning til Dyrehavsbakken Pinsedag for at se Solen danse, saaledes samles Jerusalems kristne Befolkning paa Oliebjerget Kristi Himmelfartsdag ved Daggry for at nyde Solopgangen, og da Skæbnen i 1907 førte mig til den hellige Stad netop Dagen før Kristi Himmelfartsdag, siger det sig selv, at jeg var en af Klyngen, der i den graa Morgendis stod og spejdede forventningsfuld mod Øst.

Foran os laa Judæaørkenens knudrede Nøgenhed. Langt borte øjnedes den Klippetop, hvor ifølge Traditionen Djævelen fristede Kristus, og lidt længere tilbage var der en Sænkning i Terrænet, hvis Bund i den svage Morgendæmring antog en mat, blygraa Farve. Det var det døde Hav!

Tilvenstre bugtede en smal, lys Stribe sig gennem Dalen.

„Jordansfloden,” forklarede min stedkendte engelske Ledsager mig.

Horisonten i Øst rødmede, først svagt som en nyudsprunget Rose, saa stærkere som Sommerens svulmende Valmue, og omsider viste Solens Kant sig forlegent over Ørkenranden, som om den følte sig brødbetyngt over at have ladet vente saa længe paa sig. Bjergtoppene forvandlede fra en knugende mørk til en livlig azurblaa Farve, det døde Havs Bly blev til Guld, og selv Ørkensandet antog en fortryllende polykromatisk Glans.

Langsomt, langsomt hævede Solskiven sig, medens Mængden stod i tavs Beundring af Naturens storslaaede Skønhed. Endelig rev den sig helt løs fra Jorden og svang sig frigjort op i Himmelhælvet, og saa — ja, saa var der egentlig ikke mere at se.

Skaren paa Oliebjerget opløste sig, Snakken gik løs. Højtidelighedens Baand var brudt.

Det var, som om alle Jordens Tungemaal havde sat hinanden Stævne paa det lille Bakkedrag udenfor Jerusalem, for de Kristne i den hellige Stad er en blandet Sammensætning, baade i sproglig og sekterisk Forstand. Der var Katholiker fra Italien, Spanien, Frankrig, Østrig, Schweiz, Portugal og Belgien, Ortodokser fra Grækenland, Rusland og Armenien, Lutheraner fra Tyskland, Holland og Skandinavien, Kopter fra Ægypten, Anglikanere fra England, Presbyterianere fra Skotland og Tilhængere af alle mulige Kirkesamfund fra det store Amerika.

Mængden spredtes. Nogle begav sig ind i den russiske Kirke paa Bjergskraaning, andre stimlede in i Gethsemane Have ved Bjergets Fod, atter andre spadserede rundt paa selve Bjerget eller slentrede tilbage til Byen. Men den interessanteste Gruppe af alle var den, der trængte sig om Himmelfartskapellet, som er bygget over den Plet, hvorfra Kristus efter Sigende for til Himmels.

Selve Kapellet er langt fra imponerende, det er saa beskedent og enkelt, som det paa nogen Maade kunde være. Tiltrækningen ligger i et Fodaftryk i Kapellets nøgne Klippegulv. Katholikerne beretter, at Kristus efterlod dette Aftryk i den haarde Sten, da han for til Himmels. Skeptiske Protestanter hævder imidlertid, at en eller anden entreprenant Katholik en Gang i svundne Tider

Bethlehem — Julemorgen

selv har mejslet det hellige Fodspor i Klippen. Hvorledes det nu end forholder sig med Fodsporets Oprindelse, saa rives de katholske Pilgrimme i alt Fald om at komme til at krybe til det paa Knæerne og ydmygt kysse det uden at ændse den dermed forbundne Smittefare.

Paa Vejen tilbage til Byen foreslog min engelske Cicerone, at jeg skulde aflægge et Besøg hos „min Landsmand ved Kristi Grav.”

„Hvem mener De?” spurgte jeg forundret.

„Gravvogteren, selvfølgelig.”

„Gravvogteren!?”

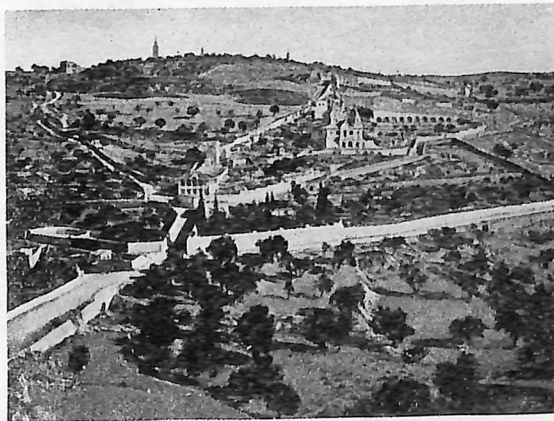
„Ja, har De ikke hørt Tale om ham?”

Jeg tilstod min Uvidenhed.

Der findes i Jerusalem to Valfartssteder, der strider om Kravet til Betegnelsen „Kristi Grav.” Det ene er den Plet i Stadens Østkant, Biskop Macarius paa Konstantin den Stores Tid udpegede som Stedet, hvor Josef af Arimathæa, efter at han af Pontus Pilatus havde faaet Frelserens blodige Legeme udleveret, bisatte Kristus, og hvorover den af Konstantin konstruerede og af Korsfarerne restaurerede Kirke endnu hvælver sig. Her knæler Katholikerne i Støvet og kysser den kolde Marmorplade, der dækker det lille firkantede Gravsted i Kirkens Midte.

Det andet er den saakaldte „Gordons Kristi Grav,” som ligger ca. 300 Alen Vest for det berømte Stenbrud „Jeremias's Grotte” et kort Stykke udenfor Damaskusporten. Engelske Videnskabsmænd fastslog for ca. 75 Aar siden, at dette ubetinget var Stedet, hvor den ædelmodige Jøde fra Arimathæa nedlagde den Korsfæstedes Lig. Efter at den navnkundige engelske Krieger, General C. G. Gordon i Halvfjerserne havde erklæret

Oliebjerget

sig som en Tilhænger af denne Anskuelse, fik Stedet sit underlige Tilnavn. Graven, som er udhulet i en Klippevæg og minder noget om en Skibskøje, er beliggende i en yndig Have ved Nazaretvejen. Dette er Protestanternes hellige Grav. Men der findes hverken Kirke eller Kapel paa Stedet, kun en uanseelig Hytte i Havens sydøstlige Hjørne.

Denne Grav var det, der blev bevogtet af en Landsmand. Om Eftermiddagen begav jeg mig derud.

Idet jeg skred ind igennem Haveporten, stødte jeg paa en ældre, arbejdsklædt, graaskægget Mand og en høj, mager pedantisk udseende Dame i Fyrreerne med Stanglorgnet, som stod i lavmælet Samtale foran Graven. Jeg stillede mig beskedent lidt tilbage og betragtede i Tavshed det hellige Sted, medens jeg samtidig lyttede til Samtalen. De talte Engelsk. Mandens Akcent var ikke til at tage fejl af, det gutturale „r” var umiskendelig dansk! Akcentens Ejer, som tyggede sindigt paa en Skraa, lignede iøvrigt en gammel Søulk fra Nyboder.

Jeg ventede i fem Minutter. Saa gik Damen og stak den graaskæggede Dansker noget blankt i Haanden. Han lettede ærbødig paa Hatten.

„Jeg er Dansk,” sagde jeg, saa snart Damen var ude af Haven.

„Goddag, goddag!” svarede den Graaskæggede mig, „ja, jeg hedder Beckholt — Peter Beckholt, og jeg er fra Silkeborg.”

Saa var Bekendtskabet gjort.

„Kom med ind, saa skal jeg lave en Taar Kaffe,” foreslog den hellige Gravs Vogter og ledte Vejen til Hytten i Havehjørnet. „Ser De,” forklarede han, „min Kone døde i Fjor, og nu maa jeg selv være Kok. Hun var ogsaa Dansk.”

Paa Vejen over til Hytten aabnede Beckholt Haanden for at se, hvad Damen havde stukket i den.

„Sikken fedtet en,” mumlede han skuffet, „bare 6 Pence!”

Han var tilsyneladende vant til at faa mere.

Hyttens Interiør var yderst spartansk — en Seng, en Kommode, et Bord, et Par Stole, paa et lille Sidebord et Petroleumssapparat, Klæder hængende rundt omkring paa Væggene og hist og her et Fotografi. Paa Kommoden stod der en Samling Alabastgenstande, hovedsagelig Miniaturer af Jerusalems hellige Steder.

„Dem laver jeg selv i min Fritid, og Turisterne betaler godt for dem,” forklarede Beckholt, idet han tændte under Kaffekanden. „Skulde De monstro have Lyst til den Figur af Gravkirken?”

Den omtalte Figur forestillede Konstantins restaurerede Basilica inde i Byen. Den fiffige Jyde berigede sig saaledes paa Oppositionens Bekostning!

Jeg havde Lyst til Figuren og begyndte at rode i Lommen efter nogle Sølvmonter. Det var nemlig en af mine Velstandsperioder paa min Jordomrejse efter journalistisk Erfaring. Afdøde Kong Georg af Grækenland havde i Athen tildelt mig et lille Rejsestipendium som et Tilskud til Folkeoplysningens Fremme i Dansk-Amerika, og jeg mente ikke, Majestæten vilde tage mig det ilde op, om han skulde faa at vide, at jeg havde ødslet en beskedent Brøkdæl af Stipendiet paa en Nips-

SIDE ATTEN

figur, som ganske vist ikke vilde komme den dansk-amerikanske Almenhed tilgode.

„Næ, maa jeg be!“ udbrød Beckholt, „det er selvfølgelig en Foræring.“

Saa fik vi Kaffe.

„Det er morsomt at træffe en Dansker fra Amerika,” sagde Beckholt. „Jeg har selv været meget i Amerika, ja, jeg er egentlig nærmest, hvad man kalder en Dansk-Amerikaner.“

Det viste sig i Samtalens Løb, at han havde sejlet som Styrmand med amerikanske Skonnerter paa Stillehavskysten. Senere havde han fristet Lykken som Guldgraver i Alaska.

„Jeg fik da ogsaa noget ud af det, men jeg „spændte“ alle Grunkerne hjemme i Danmark, og saa gik jeg til Søns igen.“

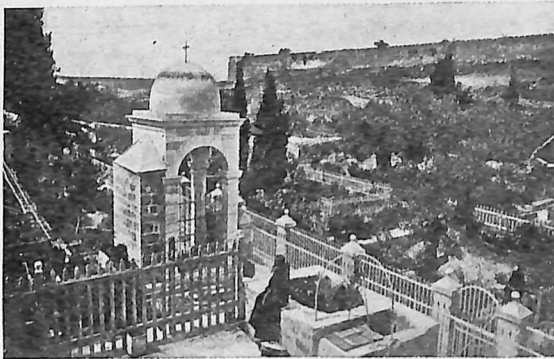
Dernæst havde han forsøgt sig i Sydafrikas Diamantminer, men med mindre Held.

Hvorledes var han kommet til Jerusalem?

„Jeg stak af fra en Skude i Port Said, for da jeg var saa nær herved, vilde jeg ogsaa se Staden. Saa fik jeg dette hersens „Job,” og da det saa ud til at blive stadigt, skrev jeg hjem til Silkeborg og fik Mutter herud. Jeg har nu været her i otte Aar.“

Kaffe forstod han at lave, den var liffig. Da vi havde drukket den, kom Tobaksdaasen frem, og snart var Hyttens Indre tilhyllet i Røg.

„Hvad jeg bestiller? Ikke noget videre. Jeg bare passer Haven og viser de Besøgende Graven, og derimellem skærer jeg Alabastfigurer. Det en-

gelske Missionsselskab i Jerusalem lønner mig.“

Talen gik om Amerika, om Sydafrika og andre Steder, hvor vi begge havde været. Jeg maatte fortælle mine fattige Rejseoplevelser, men til Gengæld belønnedes jeg med farverige, sprudlende Anekdoter fra Guldmarkerne, Diamantminerne og de store Have.

„Har De aldrig haft Sammenstød med Araberne her omkring?“ spurgte jeg.

„Jo, lige i Begyndelsen. En Nat kom der en hel Klynge listende herhen til Haven. Jeg hørte dem, og jeg var da ikke saa tosset, at jeg ikke kunde indse, at det kom an paa mig selv, om jeg skulde se Solen staa op næste Morgen. Hvad gør jeg saa? Jeg trækker Buxerne paa og river Kakkel-

MISTELTENEN

ovnsrøret ned. Bevæbnet med det begav jeg mig saa ud i Haven og satte efter Araberne. De troede, det var en Kanon, og løb, som om den Onde var i Hælene paa dem! Siden den Tid har jeg faaet Lov til at være i Fred for dem. Det er nu saa almindeligt bekendt blandt de lumske Fellaaher, at jeg har en Kanon i Huset, at ingen Araber vover sig i min Nærhed!”

Det mørknedes, og jeg maatte tilbage til Staden. Peter Beckholt trykkede min Haand hjerteligt og varmt og bad mig om endelig at komme igen. Jeg besøgte ham ofte, og vi havde mangan en lun Passiar, inden jeg forlod Jerusalem.

Han var det sidste Menneske i Jerusalem, jeg tog Afsked med, da jeg nogle Uger senere begav mig afsted pr. Apostlenes Heste. I en Lomme laa hans Gravkirke omhyggeligt svøbt ind i Silkepapir. Omtrent halvvejs imellem Jerusalem og Nazaret blev jeg overfaldt af en skummel Beduin, som berøvede mig baade Beckholts Gravkirke og Resterne af Kong Georgs Stipendium. Allah forlade ham! Jeg har aldrig rigtig kunnet det.

Det staaer dunkelt for mig, at jeg for nogle Aar siden læste i en dansk Avis, at Peter Beckholt var død; men jeg er ikke rigtig sikker paa det. Mon jeg husker rigtigt? Eller mon han endnu sidder i sin Hytte ved Damaskusporten og skærer Alabastfigurer og vogter Kristi Grav med sit frygtindgydende Kakkelovnsrør?

EN SÆLSOM GÆST.

EN JYSK HISTORIE FRA GAMLE DAGE.

IN Juleaften for mangfoldige Aar siden — det gaar over de hundrede Aar tilbage — satte det med et i med haardt Vejr og Sneknog ud af rage Østen. Folkene i en af de Trelde Gaarde, der ligger yderst ud mod den brede Fjord, havde endt deres Nadver og sunget en Julesalme eller to, som de plejede, og redede sig til at gaa til Hvile; men saa hørte Manden — Kristen hed han, — at der fløj en Halvdør op der ude og stod og klaprede i Blæsten, hvorfor han gik ud og lukkede den.

Han kom tilbage helt hvid af Sne.

„Da et grumme Herrens Vejr den her gode Aften!“ mumlede han og rystede Sneen af sig. „Fjorden æder vist et stort Stykke Land i Nat; for der staaer et svare Brum af den.“

„Vilde Vorherre se miskundeligen til de sølle Mennesker, som er paa Søen!“ sukkede den gamle Kone paa Gaarden. „Justement saadan et Vejr var det, det Aar min Bror Tammes gik væk.“

„Ja, det har I fortalt, gammel Mor,” faldt Sønnekonen hende i Talen. „Nu har a raget Ilden. Lad mig nu hjælpe jer af jer' Klæder, saa vi kan komme til Soven.“

Da med et gav det et sært, dødt Bums mod Uddøren, som tumlede nogen ind paa den.

„Lyt!.....Var det Blæsten?“

Saa hørte de tydeligt, det tog i Klinkefaldet og gav et Rusk i den laaseede Dør, og derpaa en komme stumlede hen til Vinduet og skrabe ned over Ruderne.

„Hvem er det?“

Ingen svarede. Saa tog Manden den aabne Tranlampe og gik hen til Vinduet. Tæt ind paa de smaa Ruder, skimtede han, stod et Ansigt, han ikke kendte.

„Hvem er Du?.....Hvad vil Du?“

Den Fremmede derude mumlede utydelig, det lød næsten som Stønnen; saa stumlede han hen til Døren igen og bankede paa.

„Det er jen, som vil ind. Gaa ud og luk op, Søn.“

„Han kunde dog gerne svare først. En ved jo aldrig, hvem det er en lukker ind.....Hvem er Du?“ spurgte Manden højt ude ved Uddøren. „Hold I heller Jer' Fingre fra det, Mor!“ sagde han lidt hvast til den gamle Kone, der kom sjokkende til og rakte Haanden frem for at løfte Haspen af.

„Aldrig havde din Fa'r nægtet at lukke et Menneske ind en højhellig Juleaften.“

Hun skød Haspen af, og Døren fløj op.

Ind tumlede en barhovedet Mand med udmattet Fodskifte, skælvende af Kulde, fuld af Sne og Væde, der klattede og drev af ham, idet han stønnende svinglede hen over Gulvet og sank ned paa Arneskødet, hvor enkelte Emmer laa og skinnede rødt ud af Askehoben, den unge Kone havde raget sammen over Gløderne for at holde Ilden i Live til næste Morgen.

Maalløse af Skræk og Forundring stod Folkene og saa paa den fremmede Gæst.

Den gamle Kone kom først til Orde.

„Han kommer fra Stranden; han har Tang i Haaret. Rag op i Ilden og læg noget Ved paa.“

Hun rokkede selv hen og rev en Haandfuld Halm op af Sengen, ragede op i Askehoben og pustede Gløderne op i Lue.

Da nikkede Gæsten med et forfrossent Grin, taknemlig til den gamle Kone, favnede ind over Luerne og trykkede Armene mod Brystet, som vilde han trykke Varmen ind i sin gennemvaade Krop. „Ah,” sagde han, „ah!”

„Hvor er Du fra?“ kom Manden i Gaarden nu til Orde.

Han svarede med nogle Ord, ingen af dem forstod; de lød som: „Gru, gra, Grimhihejt.” Hvem forstod det! Kun saa meget skønnede de, at han maatte være ud af et fremmed Folk. Og Manden gisnede paa, at han vist havde bjærget sig i Land fra et Fartøj, som i Natten og Snestormen var strandet et Steds der ude under Sande.

Men i det vilde Vejr var der jo nu intet at se, intet at udrette. „Og det nytter jo heller ikke stort at spørge den Mand ud.“

Som Tiden nu skred, og Gæsten sad og drejede og vendte sig for ved Baalet paa Gruen, livnede han mer og mer op. En Gang imellem nikkede han fornøjet og smilte til den gamle Kone, saa næsten alle hans Tænder kom til Syne. Han var en ung Karl med en bred, tyklæbet Mund med store, hvide Tænder, Haaret stridt og af meget mørk Lød; Øjnene laa dybt og af og til keg han op med et eget raskt Kast.

Alt det sad den gamle Kone og bed Mærke i.

„Nu gør han Fagter til, han er sulten. Giv ham lidt til hans Natter, den sølle Karl.”

Lidt mættede ham ikke; han slugte Maden, som havde han ikke faaet Levemaade i flere Dage. Saa nikkede han rundt til Tak for Mad.

Hvad de skulde gøre ved ham? spurgte Manden raadvild.

De maatte helst kalde Karlen op og lade gaa Bud til Sognefogden, mente den unge Kone. De kunde jo dog ikke have ham siddende der ved Ilden hele Natten.

„Vist ikke nej,” sagde den gamle. „Hent Du en Klappring eller to, Søn, og red ham et Leje der i Krogen.”

Da blev Sønnekonen snur i Hovedet og bed lidt hvast om efter den Gamle.

„Det er da en grov Omsorg, I bær' for den Fyr: først lukker I ham ind midt om Natten og gør Ild paa og kræver Mad ind; nu skal der tilmed redes Leje til ham. I maa heller ta' ham i Sengen til Jer. En skulde snart trow, I styred' her i Gaarde.”

„Naa, naa, naa,” jævned Manden fredsommeligt efter. „Høj hellig Aften som i Aften....og et nødlidende Menneske.”

Hans Kone stod stift paa, at Karlen skulde kaldes ind og holde Vagt over Sømmanden Natten ud. Ellers fik hun ikke Blund i Øjnene; det kunde blive lidt nok endda.

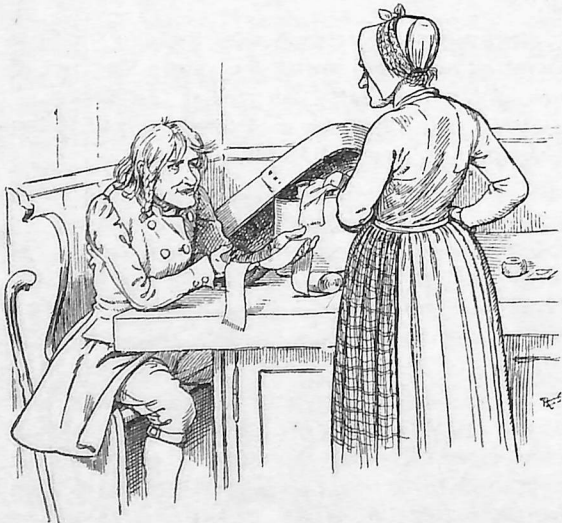
Saadan blev det.

Men da de vaagnede op Julemorgen til blankt, stille Vintervejr, laa Karlen og snorksov paa Gulvet, og Halmlejet i Krogen var tomt. Den fremmede Fugl var fløjen. Ude i den store Drive, Snevejret om Natten havde sat tværs over Indkørselen til Gaarden, fandt man tydelige Spor af, at en Fodgænger med Lædersko nys havde hjalket sig igennem. Ligan længere oppe i Landsbyen; derpaa var Fodgængerens bøjjet ind paa den bare Mark, hvor Sporene tabte sig.

Ingen havde set det mindste til ham. Sognefogden og Manden i Gaarden, han havde gæstet, aede sig ud langs Stranden, hvor Brændingen endnu gik og hug og brølede ind mod Brinkerne, men de fandt hverken Splint eller Stump af strandet Skib.

Hvordan i Alverden var det sære Menneske kommen i Land da?

Men saa ved Nytaarstid rygtedes det, at Fiskerne oppe i Holls Vig havde fundet en fladpullet

Hue og Bordstumper af en søndret Jolle mellem de opskyllede Dynger af Sand og Tang paa Strandbredden. Og en Eftermiddag i de samme Dage vendte Gaardmanden hjem fra en Købstadrejse med den vigtige Nyhed, at han havde set et Glimt af „Grimrihejt,” Manden fra Havet, derinde i Staden.

„Ellers skal mit Øjesyn ha' slaaet mig grumme fejl.”

Og nu Folkene knyttede det ene Træk til det andet, fik de snart ud, at Grimrihejt uden Tvivl var en Rømningsmand. For den Sags Skyld var han tyet til Frederits, hvor et gammelt Kongebrev jo, efter Sognefogdens Sigende, hjemlede slige Folk et Fristed.

„Ogsaa store Tyve og andre Skarnsfolk, som sætter Ild paa?” spurgte Tærskeren forbausset.

„Baade Tyve og Manddrabere,” svarede Husbonden.

Sønnekonen vendte sig til den Gamle — hun biede ikke en Gang til Karlene var gaaet ud.

„Der skaffed' I vos rigtignok en rar Juleaftensgæst. Ja, det var nu den Gang, I tog Jer Forlov til at raade. Det er nok paa høje Tid, I faar Jer egen Stue.”

Den gamle svarede stille: „Om han nu var frossen ihjel for din Dør?”

De kunde have ført ham til Sognefogden, saadan som hun havde raadet til, kom den Unge igen, kort og skrappt.

Men da Karlene saa var komne udenfor, vendte den gamle Kone sig til Sønnen og sagde, om han saa snarest vilde gøre Alvor af, hun fik sin egen Stue og sin Aftægt. „For a mærker, a er i Vejen nu.”

Manden rev sig lidt i Nakken og søgte at glatte Kurren ud.

„Aa, naar det er hendes Villie, og hun tykkes, hun sker Uskel, hvi saa ikke føje hende i det?” sagde Sønnekonen.

Mellem de Folk, som i Ny og Næ kom ud fra Frederits og strøg om i Landsbyerne, enten tigende eller falbydende alskens Smaakram, havde i det sidste Aars Tid ogsaa gaaet en Svensker, et ranglet Stykke Karl med to smaa, sleske Øjne og et Mundlæder, som kunde snakke Fanden et Øre af.

„Saa sandt mit Namn er Hellstrøm,” det var stadig hans Mundheld.

Hellstrøm vidste altid en Mængde Smaanyt, naar han kom, fortalte godt, og var for den Sags Skyld ret velset.

„Gud i Lof!” sagde han, da han ved Paasketid kom ind og satte sig ved Bordet i Gaarden, „Grimrihejt” havde gæstet Juleaften, „nu kommer Vaaren. Hon er en vacker Tid; då kan en fattig Hjon ligga og ta' Middagslur i grønna Græsset — årk! Ja, ja, Gudaktighet med et førnøjdt Sinne er en stor Vinning.”

Han løste op for Kramposen og rullede et rødt Silkebaand op for Gaardkonens Øjne.

Om Hellstrøm, der kendte saa mange, spurgte hun strax, ikke ogsaa kendte noget til en underlig fremmed Fyr, som havde overnattet der i Gaarden om Julen og var rendt sin Vej, før Folk kom op? Han skulde gaa derinde i Staden, gik Rygtet.

„Jag har hørt Nys om den Sagen. Huru gik det til?” hviskede han.

Det fortalte Konen nu.

Hellstrøm rystede paa Hovedet. Nej, han kendte ikke noget til ham. „Ack, Gu'nås! Der kommer jo saa meget Skræp og daarligt Folk! — Fan vet hvorfra. Men inte har den Karl rent Mjøl i Posen, det er sækkert, det, saa sandt mit Namn er Hellstrøm. Jag tror.....” Han tog sig i det, kneb det ene Øje i og nikkede løndomsfuld.

„Hvad tror han?”

„He-he-he!” — Hellstrøm klappede hende paa Axlen — „jag tror, hon og jag skulde først køpslaa om det røda Bandet der.”

Og da Konen saa havde købt et Par Alen af det røde Silkebaand, nogle Naale, Vindsler og Traad, hviskede Svenskerkræmmeren til hende: „Inte mine Ord igen — jag tror, han er en stor Tjuf-pojke. Han maa vara Sjømand, og han har søkkert nok mördat sin Skippar eller Kapten og er rymmat her til Sta'en for den Sagen. Her gaar Fyren jo frank og fri omkring.”

Konen slog Hænderne sammen i Gru.

„Har han stjælet og undlivet Mennesker! Da Herren bevar' os for den Karl!”

„Inte mine Ord igen.” Og Hellstrøm fortalte videre, at i den sidste Maanedes Tid havde der gaaet Rygter om forskellige Smaatyverier hos Købmændene inde i Byen.

„Naa jaha, mulig er det inte honom. Inte vil jag klaffa og klandra nogon Menniska, næj, før all Del! Og inte mine Ord igen.”

Men det første, Svenskeren var gaaet og Konen fik sin Mand i Tale, fortalte hun ham det hele....

„Da maa a nu sige, a forstaar ikke rigtig Hellstrøm,” sagde Kresten en Dag et Par Maaneder efter, da han kom hjem fra en Købstadrejse. Tæt uden for Kongens Port havde han set Svenskerkræmmeren og Grimrihejt ligge Side om Side i en Lavning som to røde Køer og sove de retfærdiges Søvn i Solskinnet.

„For naar den anden er saadan et Skarn, som han tror, hvi holder han saa saadan Fælleskab med ham? A skal da huske paa det, naar han kommer her igen.”

„Gør det ikke,” svarede Konen. „Saa ved han jo, a har røbet vor Samtale.”

„Gu' skal han faa det! En kan jo komme med det paa en fin Maade.”

„Du skal lade det være,” bad hun. „Hvad rager det os?”

Nu var Kresten til Jævnshold en grumme godmodig og medgørlig Mand. Men en Gang imellem tog det ham alligevel saadan, at naar han fattede paa noget, især en bitte Smaating, kunde han staa rent halstarrigt paa sin Mening, var ikke til at rokke fra den, om man saa havde slæbt ham Gaarden rundt efter Haaret.

Og næste Gang, Svenskeren kom, traf det sig nu hverken værre eller bedre, end at Kresten var hjemme og sad selvferde Karl ved Middagsbordet — det var netop i Engslætstiden — og at Hellstrøm traadte ind, blæsende og smaabandende over den stærke Varme.

„Da maa det jo ret, tykkes mig, være et Vejr til at ligge og lanke sig i op ad en laadden Skrænt,” smaalø Manden. Og nu spurgte han lige ud, om Hellstrøm saa noget til Grimrihejt.

Svenskeren keg studsende hen paa ham; men i det samme skød Konen raskt imellem. Hun trængte saa haardt til et Par gode Stoppenaale, sagde hun; og Hellstrøm fik travit med at løse for Kramposen og rode om i den.

Det var det om Grimrihejt, han ikke fik Svar paa, kom Manden igen.

SIDE TYVE

„Kender inte den Personen,” svarede Kræmmeren nede i Posen.

„Snak om en Ting — a saa jo selv i Foraaret, I laa i godt Kammeratskab der inde vid Staden og snorkede, saa det rungede efter.”

Slaakarlene lo.

Hellstrøm fik Hovedet til Vejrs i en Fart. „Jag? Jag snarkar inte. Det har varit en annan.”

Konen søgte atter at føre noget andet paa Tale og slaa Sagen hen; men Manden var nu en Gang kommen op i det paastaaelige Hjørne og vilde have Kræmmeren til at vedgaa, at det var ham og Grimrihejt, der havde ligget og sovet i Græset. Slaakarlene blandede sig i Trætten: Kresten var jo kendt som den Mand, der plejede at se sig godt for, sagde de. Da blev Hellstrøm hidsig, og hans ellers saa slesk-venlige Aasyn fik et grimt Udtryk, rigtigt saa ondt, at det slog dem med Forfærdelse. Og som nogen svensk Matros svor og forsikrede han nu ved en hel Hærskare „svarta Jæflar,” at det havde ikke været ham.

Ja, naar Mennesket turde bande saa haardt paa det, mente Slaakarlene, saa maatte han jo gælde for fri og sagesløs.

„Men det var nu ligegodt ham,” mumlede Kresten stivnakket.

Konen bød Hellstrøm Mad; men han kylte Kramposen over Axlen og strøg ud af Døren, ud af Gaarden. Han kom ikke igen over et helt Fjerdingaar.

Eftermiddagen før lille Nytaarsaftens Dag sad Sognefogden — meget indpakket og idelig støn-hostende: øhø øhø øhø! — ved det runde Klapbord i Krestens Bedstestue og talte Penge op af to store Lærredsposer. Kresten sad lige over for ham og talte Stablerne efter, Sognefogden skød over til ham.

„Huh, det er ellers en grow Hoben Peng' Du har at valendere med imell' Aar og Daw!”

„Hø-ja, øhø, øhø. Tæl nu godt efter.”

Det var ingen lille Slump Penge. Det var hele det rige Sogns andet Halvaars-Skat. Den skulde bringes ud paa Amtstuen i Vejle, helst inden Aaret randt ud. Alle Folk i Byen, som brød sig om den Ting, vidste, at den skrantende Sognefoged havde formaet Kresten til at foretage denne Vinterrejse i hans Sted; lige saa lidt var det nogen Løndom, at Kresten agtede sig til Færds derud ad Søvejen, for at skaane de kære Heste for den lange Køreægt i det skumplede Vinterføre, og at han havde aftalt med Fiskerne at have Baaden rede næste Morgen tidlig.

Og som sagt, nu sad Sognefogden og Kresten og talte Skatten, og det med stor Samvittighedsfuldhed. De talte den en Gang, de talte den to; og da stemmede den lige til Hvid og Skilling. For en Visheds Skyld, mente Sognefogden, maatte de alligevel helst tælle Pengene efter en Gang endnu.

„Ja, lad os kuns det. Men bi lidt.” Kresten rejste sig, gik hen og lukkede Døren til Dagligstuen op og keg sig om derude. Saa lukkede han igen. „Det var sært nok,” mumlede han.

„Hvad var der?”

„Aa, det kom mig for, der kom jen ind og bød Goddavn for lidt siden. Men der er ingen.”

Sognefogden gisnede, den maatte vel være gaaet igen.

Saa gav de sig til at tælle Skatten efter for tredje Gang og tænkte ikke mere paa det med den usete Gæst.

„Det stemmer. Ja, saa indestaar Du mig jo for Pengene og drager ud med dem i Morgen. Hø, øhø! Aa, a er da ligefrem grow sølle?”

Tæt ved Midnat vaagnede Manden halvt op. Som i Drømme forekom det ham, Døren knarrede sagte op og at nogen kom puslende ind i Sengekammeret.

„Er I da ikke kommen til Ro endnu, Mor. Hvad gaar I her inde efter?” mumlede han.

Saa bumrede Skammelen omkuld der indenfor Døren, og en kom med hurtige Skridt hen til Sengen.

„Hvem er det?” farer Manden op. Og hans Kone vaagner op med et gennemtrængende Hvin af Rædsel.

„Jøsses go'e Navn!”

I det samme klemmer der baade Mand og Kone en iskold, haard Haand om Struben, som tvinger dem ned paa Pudsen igen. Og en Mandsrøst, en sær fordrejet Røst, hvæser: „Stille! I faar en Kniv i Halsen!” Og der høres en staa og slide med at løfte det lille Hængeskab udenfor Sengens

Hovedgærde af Jærnkrogen, det hænger paa. Han bumrer og rokker med Skabet. Krogen er høj og stærk. Det skriger af Jærn, der grides mod Jærn. Endelig lykkes det ham at faa Skabet løftet af; baade Mand og Bytte høres tumle til Gulvs med et Bulder.

Da gaar en Dør op inde i Dagligstuen; der kommer Lys og Lyd af ilfærdige Slæbetrin. Den gamle Kone er vaagnet ved Sønnens og hans Kones Raab og har skyndt sig at tænde en Stump Praas ved Tørvegløderne i den lille Grydeovn i hendes Kammer. Nu staar hun i Døren til Sengekammeret, stirrende stift derind og med Hænderne foldede om den tændte Stump Spædelys.

„Herren forlad' Jer den Gerning!” siger hun højt og saa underlig rolig.

„Skabet ud af Fønstret!” hvæser, næsten skriger han, der staar og holder Manden og Konen, en lang Karl med sværtet Ansigt. Og med det samme springer han tilbage og vil tage fat i Skabet.

Men da hænder noget højst mærkeligt. Hans Hjælper, en firskaaen Skikkelse med bredskyg-

get, nedsmøget Hat, sætter ham Næven for Brystet med et Stød, saa han tumler helt tilbage mod Væggen.

„Nej, væk!” Og i et Nu har han løftet Skabet op og slængt det ind i Fodenden af Sengen.

Den lange staar et Øjeblik, som ved han hverken ud eller ind; men saa farer han frem igen med Armen løftet til Hug og med et halvkvalt Skrig, som af et vildt Dyr. Det blinker i hans Haand under Hugget; men Armen med Kniven stryger kun Hatten af den anden; han er snar til at bukke sig og bøje til Siden, og nu fatter han den lange om Haandleddet. De brydes voldsomt, trænger hinanden fra Væg til Væg i det trange Værelse.

„Op, Søn, og hjælp ham!” raaber den gamle Kone.

Det er netop Ordene, den fortumlede og forbavsedede Kresten sidder og trænger til — Benene ud paa Gulvet, Bøssen ned fra Bjælken over Alkovesengen er et Øjeblik's Sag. Men rappere endnu er den lange til at sno sig løs ved et brat Vrid og et Knæstød mod Modstanderens Mellemgulv. Da Kresten vender sig om, ser han en Ryg og to lange Skanker smutte ud ad Døren, hans Moder tumler omkuld og Lyset slukkes.

„Slog han Jer, Mor?” Sønnen løfter hende op og lægger hende hen i Sengen.

„Nej, nej. Tænd Lyset.”

Det er snarere sagt end gjort. Endelig lykkes det ham. Da er Værelset tomt for Gæster.

„Du kendte ham vel, Søn? Det var Grimrihejt.”

„Ja, a kendte ham, da Hatten fløj af ham. Og den sorte var Svenskerkræmmeren, den lumske Hund. Han er den, som har pustet hele den Lue op, det tør a gør' min højeste Ed paa.”

Og som Natten skred hen, og Kresten fik Ro i Sindet til at tænke nøjere over paa Hændelsen, klaredes det for ham, at Grimrihejt havde genkendt Stedet, da hans Moder kom til, husket hendes Godhed imod ham forrige Juleaften, og gengældt den paa den Maade, han gjorde.

Og det sagde Kresten højt, da Dagen kom, og han tog Pengeposerne ud af Skabet.

„Det er jert gode Hjerte, gammel Mor, vi kan takke for vi har de mange Penge i Gem endnu og ikke staar som forarmede Folk. Vi skal og lønne Jer kønt for det baade i Ord og hele Omgængelse alle de Daw', I har tilbage.”

„Ja, det skal vi rigtignok, lille Mor,” sandede Sønnekonen — nu var hun saa mild, at hun var lige ved at bære den gamle paa Hænder. „Er der noget, I savner, saa sig bare til.”

„Aa, a har det jo ikke værre, end de fleste Gamle,” svarede hun saa stille. Men de kunde gøre hende en stor Glæde, hvis hun maatte faa en Stol i Dagligstuen, komme frit og sætte sig der, naar hun tyktes til, og sysle med Binden og Vinden og hvad andet, hun orkede.

„For det er lidt strengt for mig, saadan altid-sens at sidde hen i al Jenlighed, ligesom en var vildfremmed og aldrig havde hørt Husets Folk til.”

Sønnen hentede strax hendes Stol ind fra Kammeret og satte den op til den varme Væg ved Siden af Arnen — satte den med et fast Tryk.

„Gid I maa sidde der med Glæde og god Helsen i mange Aar, gammel Mor!”

Undervejs

Bermuda

En Erindring af „Bud”

DISSE skønne Øer, der ligger sydøst for New York, to Døgns Rejse ude i Atlanterhavet, har som alle Kælebørn mange Navne: „De velsignede Øer,” Liljeøerne, Paradisøerne o. s. v. og de bærer dem alle med Rette. — „Bermudian” hedder Damperen, der fører os fra Heden og Støjen i New York ud paa det svigefulde Hav, der dog har en Fordel, Kølighed. Det er en Passagerdamper, der ligger højt paa Vandet, med ringe Last, saa vi er forberedt paa det værste, hvad altid er en Fordel. Første Dag gaar udmærket, selv om det hen under Aften blæser op, saa en stor Del af Passagererne foretrækker at sove paa Dækket i Liggestolene, garderet med Puder og Tæpper. Næste Dag er vi i Golfstrømmen, og vi har nu en rask lille Storm, der pisker Bølgerne helt op paa Promenadedækket, og efterhaanden giver ikke saa faa af Passagererne et forfriskende, men uventet Styrtebad. Anden Styrmand, der viser sig at være Dansk, meddeler, at vi passerer Udkanten af en Cyklon; inden vi gik fra New York, vidste de at en Cyklon vandrede hen over Havet, saa det gjaldt blot om at holde sig i passende Afstand.

Og pludselig ligger Havet straalende blaat for vore Øjne, aldrig havde nogen af os set en saa dyb og klar Farve, og jo nærmere vi kommer Bermuda, jo skønnere bliver Havet i sit vekslede Farvespil. Violet, grønt, gyldent, lilla, medens de hvide Skumsprøjt langs Skibets Sider danner straalende Regnbuer dybt nede mod Havbunden. Digternes skønne Ord og poetiske Betegnelser bliver med et levende for os, og vi begynder at tale om „krystalklare,” „purpur”- og „azurblaa” Bølger, og dog mangler vi stadig Udtryk, saa vi opgiver at tale og give Navne til al den Farvepragt Havet byder os. Nu kommer Flyvefiskene smuttende op af Bølgerne, og forøger vore Indtryk, smaa vævre Fisk — hvide, glinsende Vinger hæver dem op over Vandfladen og bringer dem fuglelet 50—100 Fod bort fra deres Fjender.

Rigere og rigere bliver Billedet, der omgiver os; nu dukker Øerne op og fortoner sig med Himlens og Havets straalende Farver. 365 er der af disse smaa Koralløer af vulkansk Oprindelse, lige saa mange som der er Dage i Aaret, men jeg skylder Sandheden at tilføje, at mange af Øerne kun er smaa Klipper, der stikker Hovedet op af Havet. I Virkeligheden er Bermudaøerne Top-pene af mægtige Bjerge, der har sin Grund i Jordens Indre.

Gennem et ganske lille Stræde, der ikke synes bredere end selve Skibet, glider vi forbi Fortet St. Catharine og adskillige engelske Orlogsmænd, forbi Byen St. Georges og ind mellem de skønne Smaaøer „Fairylønd,” „Isle of Wight” og mange

andre, for til Slut at kaste Anker i Havnen ved Byen Hamilton.

Det er ikke min Mening at ville beskrive Bermudaøerne, det er umuligt for et almindeligt Menneske, der ikke har Digterens rige Ordfor-

Gade i St. George

raad, og mon det vilde slaa til. Paa mit Spørgsmaal om disse skønne Øer havde fostret betydelige Malere eller Digtere, blev der svaret nej. Mon ikke Digteren skal have Raaderum for sin Fantasi? Bermudaøerne er selve Fantasien virkeliggjort. Man synes man har drømt om disse Kyster med de mørke, eviggrønne Cedertræer, man har set disse skinnende hvide Eventyrboliger overskygget af blomstrende Oleandertræer, Hibiscus og „The night blooming Cereus.” Gennem gyldne Taager har man vandret mellem Kokospalmer, „The Royal Palm,” Brødfrugttræet og Gummitræet, der naar en Højde af 50 Fod, man har tappet Gummien og skaaret sig Bambusstokke paa 35 Fods Længde. Man har vandret i skinnende Sol og søgt Skygge under de brede Bananblade, plukket Appelsiner, Citroner og saftige Bær — gennem dybe Hulveje, skaaret ind i den hvide Koralljord, dækket af tusindfarvede Blomster og Planter har man naaet underjordiske Huler med dybe Søer, hvori fandtes Fisk og Planter saa forunderlige, saa farveskønne eller uhyggelige — Hajen med sin Lodsisk; Morayen, der grøn og slangeagtig snor sig om de vidunderlige tusind-

Regattaen

armede Fremtoninger, der repræsenterer de laveste Former for Liv, mens Blæksprutten kryber sammen og skifter Farve naar Fjenden nærmer sig.

I Drypstenshuler har man været, hvor krystalklare Istapper, dannet af Ler, og koralformede Domkirker, Kirkegaarde, Engleskikkelser og vidunderlige Buegange ved mørke, livløse Søer, der bragte Bud fra Jordens Indre.

Bermudaøerne er Drømmene virkeliggjorte. Det er her aitsammen og mere til. Man vandrer i levende Drømme, gennem Sol og Farver, omgivet af duftende Blomster, overskygget af Cedar og Palmer, Fiskene i Havet, Fuglene i Luften — alt om os er Farvepragt og gyldne Syner. Om Aften synger de store Græshopper deres monotone Sange og den lille hvide Frø fløjter højlydt fra Buskadset, men ellers er her ingen farlige Dyr — Paradiset har end ikke en Slange.

Ganske som Jeppe i Baronens Seng, kniber man sig gentagne Gange i Armen — jo, det er Virkelighed — det er alt sammen til at tage og føle paa. Her er Hoteller og Butiker, man spiser og drikker, hører Musik og danser, man sejler rundt i fixe Lystbaade eller man kører i Enspænderkøretøjer. Man bader i de krystalklare Bølger og soler sig i det lyserøde Koralsand — kort sagt, man lever Turistens nytteløse Tilværelse, paa en Gang foragtet og attraaet af de Indfødte.

Bermudaøerne er et absolut Turiststed, særlig om Vinteren søger de rige Amerikanere bort fra Sne og Kulde og slaaer sig til Ro paa de store dyre Hoteller, der kun har aabent i Vintersæsonen. Mange har bygget sig Villaer og kommer hvert Aar, og om Sommeren bringer „Bermudian” Turister fra alle Verdens Egne. Klimaet er nogenlunde ensartet Sommer og Vinter — svinger mellem 70—85 Grader Farenheit, og alt blomstrer og bærer Frugt i evigt Kredsløb.

Det første man hører om Bermudaøerne er fra Oviedo i „Historie de la Indias,” hvor han fortæller om Juan de Bermudez, der sejlede til Øerne 1515, senere er de beskrevet af Shakespeare in „The Tempest” og senere af den irske Poet Tom Moore. Ogsaa Mark Twain har besøgt Øerne og levet der længere Tid ad Gangen, han døbte dem „De velsignede Øer” fordi der ingen Aviser udkom, og Postgangen i det hele var sjælden og tilfældig.

Det er godt Mark Twain er død, ellers vilde

Et Bermuda Hjem

han vel tage Navnet tilbage, thi nu udkommer der en lille daglig Avis, der bringer de traadløse Telegrammer fra alle Verdens Egne foruden de lokale Nyheder. Postgangen er stadig mangelfuld, om Sommeren omtrent hver 19de Dag, om Vinteren hver 5te og saa kan det hælde at der af og til kommer en Damper fra Vestindien, der har taget Post med. Der er heller ikke Jernbaner selvfølgelig, men hvad der er mere mærkeligt — der er ingen Automobiler — det er ved Lov forbudt at indføre eller benytte Automobil paa Øerne, om det er af Skønhedshensyn, — for ikke at fordærve den herlige balsamiske rene Luft, eller fordi Vejene er for smalle, eller simpelthen fordi det porøse Koral-Ler, hvoraf disse er dannet, paa den ganske ligefremme Maade at Vejen hugges ud af Klipperne, dækkes med et Lag af Skærver, af samme Koral-Ler, der ved Hjælp af Regn og Sol former Vejen til en hvid fast Bane, der er tilstrækkelig for de lette Køretøjer de Indfødte bruger, som Regel forspændt med et Æsel, — ved jeg ikke.

En anden mærkelig Ting ved Bermudagerne er den, at der ikke findes fersk Vand, der er kun et Par Kilder, men Vandet heri kan ikke bruges til Mennesker. Fra de mærkeligt formede Tage samles Regnvandet i store Beholdere og er det eneste Vand der findes paa Øerne til Menneskenes Fornødenhed. Det er ved Lov paabudt at holde Tagene rene og hvidkalkede, ligesom ogsaa Beholderne underkastes Eftersyn, saa Helbredstilstanden er udmærket, og da Regnmængden er 59 Tommer er der aldrig Vandmangel.

De tre Femtedele af Øernes Befolkning er kulørt — de holder ikke af at kaldes Negre — og jeg maa sige, at vi alle var enige om den Forbavselse, hvormed vi opdagede de kulsortes Intelligens, hvorved vi sagtens afslørede vor egen Mangel — thi hvorfor skulde den kulørte ikke være

intelligent, naar han som her har Lejlighed til at udvikle sine Evner. Jeg havde lange Samtaler med vor Kusk, en overordentlig dannet og kundskabsrig Mand, fik alt at vide om Skoleforhold, deres Stemmeret og politiske Forhold, Sundhedsforhold og kommunale Sager. De er alle velstillede, der findes saa godt som ingen fattige paa Øerne, og ikke faa rejser til Universiteterne i Staterne eller hjem til England og kommer tilbage som Læger, Jurister o. s. v. Da jeg senere havde Lejlighed til at besøge en meget anset engelsk Læge, der har levet hele sit Liv i Hamilton, fik jeg alt dette bekræftet, og han meddelte mig tillige at de kulørte var meget stolte, selvfølede og overordentlig hæderlige og reelle i hele deres Færd, Forbrydelser og Uregelmæssigheder var lige saa sjældne som Sygdomme og Fattigdom. Men — „de tager Livet for let, Jorden, Havet og Træerne bringer dem Føden næsten af sig selv, saa de er ikke energiske, og uden at de mærker det, glider Forretningerne, Jorden og Fiskeriet mere og mere ud af Hænderne paa dem og udnyttes af de stedse talrigere smarte Amerikanere” — var Doktors Ord. En Familie fra New Orleans jeg traf, kunde ikke noksom fremhæve den Forskel de fandt paa den kulørte Befolkning her paa Bermuda og de Negre de var vant til i Sydstaterne.

Man blev i helt godt Humør om Morgenen ved at modtages af Bordtjeneren, han havde etsaa naturligt og hjertevindende Væsen, saa frit for Kryberi og „Drikkepengebuk” som jeg sjældent har set hos min egen Race, og vor Kusk og vor Baadfører var velstaaende Mænd der ejede deres Baade og Køretøjer og med naturlig Venlighed viste os deres smukke Huse i de blomstrende Akazialunde. Kaptajnen gav os til Afsked sjældne Skaller fra Drypstenshulerne og Kusken kom med store Buketter af Blomster og Pampasduke. De smaa Negerbørn vil jeg slet ikke tale om, noget mere henrivende, end saadan en lille sort Unge der lige kunde stalke rundt paa sine smaa lysebrune Fødder, med en lille hvid Skjorte, en rød Silkesløjfe i det krøllede kulsorte Haar, et Par skinnende Øjne og leende hvide Tænder, kan jeg slet ikke tænke mig, de legede foran de hvide Huse, mellem Oleander og Hybiscus, de bragte os Blomster og vinkede til os, og vi havde alle den største Lyst til at tage dem med os, naar bare vi havde været vis paa at de ikke vilde voxe.

Af særlig Interesse er Byen St. Georges, med sine snævre Gyder, Huse med grønne Jalousier og stejle udvendige Trapper, gør den et ganske spansk Indtryk, og her lever da ogsaa en Del Por-

tugisere, Efterkommere fra de første spanske og portugisiske Indvandrere.

Forretningslivet er ganske ejendommeligt, et Sted jeg kom ind i — en ret stor Butik, stod en Bordklokke midt paa Disken og en Seddel anmodede Kunden om at ringe paa Klokken, det gjorde jeg, og langt om længe kom Manden, en Kunstfotograf, der dog nægtede at sælge mig nogle af sine Billeder, da de „ikke var faldet heldigt ud,” jeg fik dem bedre omme i næste Gade hos hans Konkurrent, forklarede han mig. Det var meget besværligt for mig at faa dem hos Konkurrenten, for han havde lukket Butiken og meddelte paa en Seddel, at han kom igen efter Frokost, — Klokken var over 3, da jeg var saa heldig at træffe ham, men Billederne var Ventetiden værd.

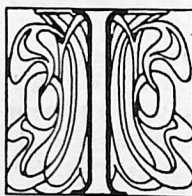
Men — man kan ikke leve i Drømmelandet for evig, og en skøn Dag var jeg atter paa „Bermudians” Dæk, I gyldne Solnedgangsstraaler forsvandt Paradiset, medens en bleg Halvmaane hævdede sig op over Horizonten og der samtidigt langt ude mod Øst viste sig legende Lyn, der illuminerede de taagelette Skyer, der endnu havde Skær fra den nedgaaende Sol. Et sjældent Skue var denne Himmel over det store Hav, Sol, Maane og Lyn paa en Gang, var mere end de fleste af os nogensinde havde set, og spændt vøgtede vi Kampen mellem disse Himmelkræfter. Solen forsvandt ned i Havet og lod Maanen have en kortvarig Sukces, til de mere og mere truende Skyer i mægtige Hærskarer forjog den og gav Plads for de splintrende Lyn og den rullende Torden. Det var et pragtfuldt Skue hver Gang Horizonten oplystes af de sitrende Lyn og belyste Skyernes jættestagte Formationer, som Ryttere paa vilde Gangere, som hele Hære i fremstormende Kolonner, som en Verden af Magt og Vælde for de over Himmelbuen.

Det var svært at løsrive sig, — men — Gongongen havde lydte for sidste Gang til Middagsbordet, — Drømmen var endt.

NATURENS ALMANAKER

VED FRED. FR. ANGELO HAASE.

EN Højde af 6 til 7000 Fod voxer paa den vestlige Side af Sierra Nevada Bjergene i California Kæmpetræerne, som bærer det videnskabelige Navn Sequoia. Stammen af et udvoxet Exemplar har et Omfang af 25 til 30 Fod, indtager altsaa Rummet af et almindeligt Hus; de opnaar ofte en Højde af indtil 300 Fod, og Toppen spreder sig henimod 25 Fod i Luften, medens Stammen paa dette Sted endnu er 10 til 12 Fod tyk. Udaf Træet af saadan en Skovens Kæmpe for-

færdiges 3000 Pæle til Plankeværker, 650,000 Tagstykker, hvormed man kunde tække fra 70 til 80 Huse, og saa bliver der endnu en Masse Træ tilovers, foruden de talløse Grene og den mægtige Træblok.

Saa vældig som deres Størrelse er deres Alder. Et Træ, der har levet 500 Aar, er endnu i sin Ungdom; først naar tusinde Somre og Vintre er hengaaede over deres Kroner, staar det i den modne Mandsalder, og i Rækken af de „ældre Herrer” rykker de først ind med det 17de eller 18de Aarhundrede. Ingen ved hvor gammel den ældste af disse Træpatriarker er, men hos mange

er der konstateret en Alder af mere end 3000 Aar. I de homeriske Sanges Dage, og ved Israels Børns Tog fra Ægypten var saadan en Oldefader af vor Planteverden en kraftig ung Stamme, med tæt Løv, knejsende som en Ceder i al sin Stolthed. Da Slaget ved Marathon blev kæmpet var den allerede 100 Fod høj eller mere, var bleven bredere og sværere og hævdede sin Krone stolt i Vejret. Men under det romerske Riges Verdensherredømme havde den vist allerede antaget sin nuværende Skikkelse og har saa gennem Aarhundreder, under hele den senere kristelige Histories Periode, rolig ladet sig ombruse af Storme, Regn og Sne.

MISTELTENEN

At benytte disse ærværdige Naturfænomener som „Aartusinders Vejrpøfeter” er den af den berømte amerikanske Geografs, med overraskende Held kronede Ide, Ellsworth Huntington, som i en Artikel i „Harpers Magasin” beretter om sin Expedition til Kæmpe-Sequoias Træerne. Den Lærde har stillet sig den Opgave at udvinde et nøjagtigt Studiemateriale over de meteorologiske Forandringer og Klimaforandringer i Fortiden, og tillige grundet paa historiske Kilder, som Overleveringer af Udgravninger frembyder, at udforske Oldtidens Klima i Palestina og Central Asien. Resultaterne, som han har nedlagt i sit store Værk over Palestina, har nu fundet en mærkværdig Bekræftelse gennem Amerikas klimatiske Historie, thi Huntington kunde fastslaa, at de meteorologiske Forhold i Amerikas præhistoriske Tid omtrent maatte have været de samme, som han havde udtaget af Asiens ældste Kulturperioder. For at bekræftige denne Kendsgerning, betjente han sig paa en sindig Maade af vore Kæmpetræer. Der afsætter sig nemlig paa Træer, som voxer i et Klima med tydelige fra hinanden inddelte Somre og Vintre, hvert Aar en Ring af Træ. Derfor bestaar enhver Aarsring af et Lag af blødt, saftigt Træ, som omgives af et tyndere Lag haardt, sædvanlig mørkere Træ. Nøjagtige Undersøgelser, anstillede af Professor Douglas, har nu vist, at af Tykkelsen og Arten af Aarsringen kan et tilnærmelsesvist Maal konstateres om den i det Aar faldne Mængde Sne eller Regn. Paa Sequoia-Stammerne er nu Ringdannelsen især tydelig og karakteristisk gaaet for sig, saa at Huntington ved nøjagtige Maalinger og Tagtagelser af talrige Træblokke kunde drage

værdifulde Slutninger af Fortidens Klima. Ved et møjsommeligt og udholdende Arbejde, liggende paa Maven i Solens Hede paa Træblokkene, pla-

En Sequoia Stamme

get af de store, paatrængende sorte Myrer, har han talt og registreret Aarsringene af 200 Træer, af hvilke 40 var mere end 2000 Aar gamle. Ved at studere de yngre Træer konstateredes Væxtens Hurtighed hos Sequoias-Træerne, og fandtes der,

at et Træ i de første ti Aar af sit Liv omtrent voxer to Tommer i Omfang, i en Alder af 200 Aar tilføjes den gennemsnitlige Stamme endnu kun 1,8 Tomme hvert tiende Aar i Omfang; i en Alder af 500 Aar 1,2 Tomme og i en Alder af 700 Aar kun 0,6 Tomme. Af denne Regelmæssighed kan man opstille den Regel, at Alderens Bestemmelse er et nemt og tydeligt Regneexempel.

Men Aarringens Tykkelse og Art angiver det Fugtighedsmaal i et bestemt Tidsrum og tillod Huntington at opstille en Klimaskala, i hvilken Styrken af de nedfaldne Regnmasser fra Aaret 1300 før Christus til Aaret 1900 efter Christus er optegnet. Den af Sequoias-Træernes „Vejrkort” oplæste Skala stemte i det hele taget fuldstændig overens med den Skala, som den Lærde havde fundet i sine historiske Forskninger over Asien. I Aaret 1200 før Christus faldt for Exempel begge Skalaer meget dybt og viser en Epoke af en pludselig og overordentlig stor Dybde. Denne Epoke var nu, som Historien viser, en af de mest chaotiske, som der i det hele taget har eksisteret; den bliver afløst i Aaret 1000 af en Periode af stor Fugtighed. Hungersnøden, hvorom Biblen beretter paa Profeten Elias' Tid, viser sig ligeledes paa Skalaen ved en meget stor Dybde. Højt staaer Skalaen atter i Aaret 600 før Christus, da Grækerne lagde Grundvolden til deres høje Kultur og Mesopotamiens Riger blomstrede. Jo mere vi nærmer os de ved rige Overleveringer udmærkede Tider, desto tydeligere lader sig, af de historisk bekendte Kendsgerninger, Rigtigheden af Klimaskalaen bevise: Kæmpetræerne har bevaret sig som Aartusinders Vejrpøfeter.

NAAR KRIG ERKLÆRES.

PERSONLIGE INDTRYK FRA OMAHA, HAMBORG OG LONDON.
Af Axel H. Andersen.

I.

to og et halvt Aar havde man flittigt drøftet Krigen i Omaha — akkurat ligesaa flittigt som den var bleven drøftet i Portland, Quincy eller Rochester.

Hyppigt læste man om et stort Slag paa Vestfronten. De rigtigt geniale blandt os

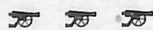
kunde udtale Stedernes Navne.

„Hvad mener De nu om Krigen?” var der altid nogen der bemærkede. Og saa svarede man gerne med den Anskuelse man havde tilegnet sig ved Læsningen af et Stykke i den foregaaende Aftens Avis. — Hvis Tyskerne kunde holde ud til næste Kartoffelhøst — d. v. s. medmindre England kunde producere dobbelt saa megen Ammunition, foruden hvad der indførtes. —

„Nej, kæreste,” konstaterede Modparten da gerne venligt overbærende, „det hele skal afgøres tilsløs. Slaget ved Jylland var en god Begyndelse.”

„Ja, det har De Ret i — Tyskerne stak af!”

„De forstaar ikke — lad mig faa den Lineal; saa siger vi det er Jyllands Vestkyst — Blækhuset er Helgoland —”

De store sæson-afgørende Baseball-Ensembleer havde mistet noget af deres mægtige Popularitet.

Folk talte næsten ligesaa meget om Verdun som om Second base. Undervandskrigen gjorde ogsaa Lykke — vi var allesammen tilbøjelige til at be-

En Flagdag i Omaha

trage det fra et Sports Synspunkt. Vi saa paa Undervandsbaadene som paa Jack Johnson — de havde ikke vor Agtelse, men de tiltvang sig vor Respekt.

Efterhaanden var Navnet Wilson ogsaa begyndt at spille ind i Drøffelserne. Han var for stolt til at slaas, havde de engelske Blade sagt om ham. Han var en Autokrat, sagde Lokal Anzeiger'en i Potsdam, Wis. Tilsidst sagde et lille Flertal af Amerikas Vælgere, at det var ham der havde holdt os udenfor den forfærdelige Krig — og det blev han saa gjenvalgt paa.

Vi blev ikke ked af Nyhedsstoffet fra Vestfronten, som det i dyre Domme blev sendt os med

Ocean-Kabler og Traadløs. Den samme Sol, som hver Aften gik ned bag Marnefloden, dukkede kort efter op paa en Bakke i Iowa og begyndte at skinne paa Omahas Avisdreng, der stedse havde en ny Overskrift tilfals.

Varmest gik det til, naar vi mødte en tyskkødt — for man kunde da virkelig ikke staa stille og høre paa al det Pral. Aha-a, Hindenburg er retireret til en mere fordelagtig Stilling! London Bridge omtrent ødelagt af en Zeppeliner!

Heldigvis var vi gerne en 4-5 Stykker paa de Allieredes Side mod hver Tysker, saa vi havde Raad til at smile ad hans Arrigskab, naar vi drillede.

Men i Februar 1917 indtraadte en Situation som blev kaldt „lige før Ultimatum,” og den 2den April sammentraadte Kongressen i specielt Ærinde. Wilson holdt en Tale og forlangte Ret og Magt til at erklære Krig med Tyskland.

Det var den 5te April Kongressen stemte for denne Erklæring, og efter den Dato talte vi mest om Vejret og Høstudsigtterne. Der kom dog ogsaa nogle onde Rygter i Omløb. Der var f. Ex. Spinner — sammensvorne Tyskere, som vilde ødelægge Jernbanebroer. Det hed sig at flere af Byens bedst kendte og indflydelsesrige Mænd var bleven puttet i Forbunds fængslet som Forrædere.

Rygterne spredtes, og vi skyndte os alle at hejse Flaget, saaledes at Folk kunde se, at det ikke var os, der var under Mistanke. Forresten mødte man de sex fængslede paa Gaden — det

SIDE FIRE OG TYVE

var altsaa ikke rigtigt — idetmindste ikke endnu. Men alligevel — Spændingen var der.

Hver Mand læste Presidentens store Tale — hver Kvinde og Barn ligesaa. Og vi nikkede bifaldende. Men vi sagde ikke noget — der var ikke flere Drøftelser. For nu var vi i Krig.

De ydre Tegn viste sig hurtigt. Flag allevegne, Nationalgarden trak i Uniform, der blev oprettet Rekruterings Stationer, og det røde Kors Selskab begyndte at samle Midler.

Masser af Flag; Masser af Rekrutter; Masser af Penge til Krigslaanet. Masser af Taler; Masser af Bladartikler og Masser af Kartoffler i de smaa Haver.

Landet var i Krig — men det var en underlig Krigsstemning. I Theatret spillede Musikken hver Aften:

Oh, say, can you see
By the dawn's early light

The land of the free
And the home of the brave!

Folk rejste sig ærbødigt; først en, saa en anden, tilsidst alle — men der var ingen der sang.

Landet var i Krig — men det var en underlig Krigsstemning. Masser af Patriotisme — men der var intet Had!

II.

Den 29de Juli om Morgenen i 1914 kom vi til Hamborg fra København. Der havde staaet i „Politiken“ — Cavling's store Københavnerblad — at Præsident Poincaré begrundet paa de mørke politiske Skyer ikke kunde aflægge det bebudede Besøg i København. Og Kejser Wilhelm var samme Nat kommen farende hjem til Kiel fra sin Sommerferie i Norge. I „Nationaltidende“ havde Dr. Besthorn paabegyndt en Artikelrække om det serbiske Spørgsmaal — han var naaet til den femte. Paa Vejen havde jeg nøje bemærket hvad Besthorn skrev, for jeg har i mange Aar fulgt hans Ledere over storpølitiske Spørgsmaal med en vis Respekt for den Maade han forstaaer at sortere Stoffet paa. Han var kommen saa langt som til at drøfte hvor vidt Rusland vilde strække sig med Hensyn til at forsvare Serbien mod øst-rigsk Overgreb. Og han vidste hvorlangt; thi han kunde sammenligne den nuherskende Situation med en diplomatisk Noteudveksling i 1910 og en anden i 80'erne. Men vilde Rusland strække sig videre? Her sluttede Artiklen; men jeg gjorde Regning paa at kunne faa Nationaltidende i Hamborg.

Jeg vil antage at den 29de Juli var en typisk Sommerdag i Hamborg. Der var vel den gennemsnitlige Travlhed med Sommerrejsende omkring den store og bekvemme Jernbanestation. Folk sad og spiste Frokost udenfor Cafeerne, gamle Mænd solgte Aviser, gamle Koner faldt dejlige mørke Kirsebær. Paa Pladsen udenfor Stationen holdt en Politibetjent tilhest — han havde Pikkelhue og Fuldskæg og han dominerede Trafikken med hurtige, brede Armstrøg. Hesten skummede og stejlede uafsladelig.

Portien i Hotellet gav os sit venligste Turist-smil og talte først lidt Engelsk til os, dernæst lidt Dansk, men det var daarligt, og endelig blev han endog fortrolig med os paa Tysk. Det var i dette sidste Sprog at han overlod os Værelset for 10 Mark — vi tjente faktisk 4 Mark ved at forstaa lidt Tysk.

Det var meget varmt og vi havde meget travlt. Vi skulde have vore Kufferter ned til Cuxhaven, ombord paa „Imperator“ til New York, og saa skulde vi paa 12 Timer se Hagenbeck, Bismarck Statuen, Elben og Cirkus Schumann. Men vi naaede det, og vi naaede ogsaa at spise baade Frokost og Middag. Medens vi ventede paa det sidste Maaltid læste vi i en af de mærkelige, gam-

Alsterdamm

meldags Hamborg Aviser at „Rusland truede med at angribe Tyskland.“ Som en Undertitel stod der paa Forsiden „Mobil-machen?“

Portien modtog os venligt, da vi sent om Aftenen kom hjem. Om vi havde moret os? Hvad Tid vi vilde kaldes? Og saa spurgte han os hvad vi mente om Udsigterne. Det kunde jo næsten se ud til Krig? Det mente jeg dog ikke. Det havde jo set sort ud saa mange Gange. Om han huskede Algier Episoden?

Jo, men alligevel. Der taltes om at mobilisere.

Den næste Morgen stod der paa et Skilt i Hotellets Kontor, at „Imperator“ vilde „nicht abgefahren“ begrundet paa den politiske Uro. Dette rev et Skel fra vore Øjne, og der blev næsten Panik blandt de mange amerikanske Turister i Byen.

Henne paa Alsterdam var der sort af Udlændinge udenfor Dampskibskontoret. Expeditionen blev overvældet med Spørgsmaal, som den ikke kunde besvare. Kunde man ikke komme hjem til Amerika? Maaske — man vidste ikke, om Trafikken vilde blive gjenoptaget. Men man kunde faa sine Penge igjen. Og det tog de fleste — for man kunde da tage til England eller til Holland eller til København — der var saamænd Dampskibe nok!

Vi holdt os lidt i Baggrunden og hørte og saa hvad der gik for sig. En ung tysk Kone blev hysterisk og gav et Hvin fra sig; det lød som om et Menneske laa for Døden. Det havde vist sig at hendes Mand, som var hjemme paa Besøg fra Amerika, ikke var amerikansk Borger, og derfor ikke kunde faa Lov til at forlade Landet, selv om der havde været Skibslejlighed. En Svensk-Amerikaner forklarede os overlegent, at han havde telegraferet til København tidlig om Morgenen og reserveret Plads paa „Frederik VIII.“ Men et Øje-

Gammel Gyde i Hamburg

MISTELTENEN

blik efter kom han tilbage fra Telegrafdisken med Svaret: „Alt optaget.“ En Hotelejer fra Star City, Mich., vilde have fat i den amerikanske Konsul for at denne skandaløse Optræden fra Selskabets Side kunde blive Gjenstand for en eftertrykkelig Ansvarsholdelse. Der kom flere og flere Turister — der blev ikke til at være i Lokalet.

Om Eftermiddagen sad vi udenfor Alsterpavilionen. Og vi havde begyndt at hørte nogle Erfaringer i hvorledes et Lands hele Folkestemning kan slaa om paa 24 Timer. Den foregaaende Dag kunde man for Penge faa alt hvad man ønskede i Hamborg. Nu var der ingen der brød sig om vore Penge. Opvarterne læste Aviser — det tog en Time at faa opdrevet en Kop Kaffe. Overskrifterne i de mærkelige smaa Hamburger Aviser med de gammeldags gotiske Typer blev stedse større og talte fordømmende Ord om Rusland, der vilde kaste hele Europa i en forfærdende Krig, hvis det udførte sin Trusel om at mobilisere langs den tyske og østrigske Grænse.

Klokken tre Torsdag Eftermiddag kom der en gammel Avissælger med Fuldskæg og Klumpfod styrtende ned ad Alsterdam. Hans lasede Trøje var fugtig af Støvregnen; Aviserne som han bar under Armen delte han ud til højre og venstre i Vrimmelen uden at lægge Mærke til, om han fik sin Pfennig eller ikke. De, som betalte, fik ingen Penge igjen. Taarer strømmede ned ad hans Kinder — han havde glemt sin Avisforretning og sit daglige Brød — han var helt og holdent opfyldt af Tanken om hans „Vaterland“, mens han uafbrudt raabte med tykt og dystert Mæle: „Mein Gott — Deutschland im Kriege — Mobilmachen!“

En Maler kunde have grebet Billedet af denne luvslette, tyndblodede Gamling og kaldet det „Verdens Ende.“

Ja, der stod det paa Tryk i den lille Avis, at Tysklands Krigsmaskineri vilde blive sat i Bevægelse. Gud selv vilde velsigne de tyske Vaaben og med Jernhaand straffe Fjenderne i Øst og Vest, som allerede nu var ifærd med at ruste sig paa Fædrelandets Grænser.

Indenfor, i den dunkle, røgfylde Cafe sad et Selskab af et Dusin yngre tyske Herrer — rimeligvis Forretningsfolk, Professionister, Smaaembedsmænd og lignende, men alle typiske Teutoner. Der var lyst Haar og blaa Øjne og friske røde Kinder, og dog kunde man ikke let antage dem for Skandinaver. Det forekommer mig, at man kan altid skelne en Tysker paa Grund af det staalsatte, ubevægelige i hans Aasyn, i Modsætning til de blødere, bredere Træk i f. Ex. et dansk Aasyn.

Men der sad de — Hamborg Borgere af Middelstanden — omkring Bordet i Alsterpavilionen med deres tunge Bierstein foran sig. Og saa rejste en af dem sig og holdt en Tale. Det var ikke en Forening, det var ikke et forud aftalt Møde. Det var blot tilfældige Gæster — og nu holdt en af dem en Tale.

Han sagde, med dybt bevæget Røst, at „Dagen“ var kommen! Denne Dag, som Tyskland havde ventet paa og rustet sig for i en Menneskealder. Man forstod, at denne Dag var noget der var annammet med Modernælken, tillært i Skolen, og trænet for i Ungdommen. Hans Stemme blev høj og rungende, da han skildrede, hvorledes Tysklands Fjender var bleven misundelige og vilde knuse det elskede Fædreland, fordi det havde distanceret alle Verdens Folk paa ethvert Omraade. Men det kom ikke uventet; Tyskland havde forberedt sig paa dette Opgør, og nu, da Fjenderne ønskede det saaledes, var der ikke andet for end at slippe Krigshundene løs paa dem og overlade dem til Følgerne. Talen endte med begejstret og højpatrisk Ros for „unsere Kai-

MISTELTENEN

ser," som alle Gæsterne i Lokalet bifaldt ved at raabe „Hoch! Hoch!" i gjentaget martialsk Tempo. Og saa istemte enhver Strube i Cafeen Nationalhymnen. Langt ud over Alsterdam kunde man høre dem; og det lød ejendommeligt. Kun sjældent synger Mennesker saaledes — det var som om de græd af Vrede. De Spadserende stod stille paa Fortovet, Automobileer standsede midt paa Gaden, den vanlige Færdselsorden var opløst.

Omtrent paa dette Tidspunkt dukkede der rundt omkring i Hamborgs Gader nogle Mænd frem, som travlt anbragte store færdigtrykte Plakater paa Huse eller Telegrafpæle. De Forbigaaende læste dem nøje, og erfarede deres egen eller deres Paarørendes Skæbne. Det var Indkaldelsesordrer, og de befalede „Numrene" at møde paa bestemte Steder til bestemte Tider. Jernbanestationen blev omringet af Militær, og det ene Tog efter det andet forlod Byen med Soldater paa Feltfod, som hele Eftermiddagen var kommen opmarcherende gennem Gaderne. Endnu samme Aften myldrede det med Soldater ved den franske Grænse, parate til at trænge ind i Frankrig.

I Avisen havde staaet, at Tyskland vilde ruste sig. Men Tyskland var rustet! Det havde været rustet i 25 Aar.

Lørdag Eftermiddag fik vi Lov til at tage med et Tog over Bremen til Vlissingen i Holland. Der var dog ingen Siddepladser — hele Toget var optaget af Marinesoldater, der skulde ombord paa Krigsskibe i Bremen. Mange af disse Søfolk var oppe i Trediverne og bar Fuldkæg. De, som sad i vor Waggon, bar Navnet „Königin Augusta" stemplet paa Hattebaandet. (Fjorten Dage efter læste jeg i Amerika, at „Königin Augusta" var bleven skudt i Sænk og gaaet ned med Mand og Mus).

Vi kom i Selskab med en 72-aarig Dame fra St. Louis, der rejste sammen med sin Datter. De morede sig over disse fjollede Tyskere, som ikke engang vilde vexe hendes Bankanvisning. Hun viste mig et internationalt Certifikat paa \$5,000 — men hun ejede ikke destomindre ikke en Pfennig, og Datteren klyngede sig til Resterne af en Æske Kiks, som de havde furageret paa i 24 Timer. Ved hver lille Station stak hun en amerikansk Dollar ud af Vinduet og gjorde Tegn til Børn eller Vøxne, at hun ønskede en „Sandwich," men Mad var ikke til at købe, hverken for tyske eller amerikanske Penge. Alt var beslaglagt af Militæret, som havde travlt med at læsse det nyindkaldte Mandskab paa Kreaturvogne, og rangere dem — stadig flere og flere — bag vort Tog. Mange af de unge Knøse var under Afskedens Tumult bleven berusede og blev faderligt hjulpede ombord i Toget af den lokale Sognefoged eller Gendarm.

Ved Midnatstid kom vi til den hollandske Grænseby. Et Jerngitter adskilte det tyske og det hollandske Territorium. Paa den ene Side stimlede de tyske Rekrutter sammen og sang deres martialske Fædrelandssang, og fra den anden Side gloede de hollandske Bønderkarle paa dem med et stillestaaende, ubegejstret Udtryk. Var det Medynk — eller Foragt?

Det var det sidste vi saa af Tyskland. I tre og et halvt Aar har den samme hektiske Glød, som vi saa, brændt i de tyske Rekrutters Kinder — det første Hold, og mange efter dem, er nu forvandlede til afkogt Glycerin eller, hvis de endnu lever, til idiotiske, rodende Muldvarpe.

III.

Det var Søndag Morgen den 2den August, da vi naaede London. Storbyen var mærkværdigt stille — man fik det Indtryk, at der blev tænkt mere end der blev talt i disse bevægede Dage. England havde endnu ikke fattet Beslutningen om hvorvidt det skulde slutte sig til dets Allierede,

Ved Themsen

Frankrig og Rusland. Et tungt Ansvar hvilede paa Regeringen.

Storbyen var stille — med Undtagelse af Trafalgar Square, hvor Socialisterne havde indkaldt til et gigantisk Fredsmøde, for at vise Regeringen, hvad Beslutning den burde tage. Op omkring Nelson Monumentet stod tykke Masser af Arbejdere og af Londons flydende Underklassebefolkning, og det vrimlede med Bannere, som bar Inskriptioner omtrent saaledes: „Lad Tyskland og Rusland slaas; hvad kommer det os ved!"

Men de store London Blade falte et andet Sprog. De udviklede i lange Artikler med store Overskrifter, hvorledes det var Storbritanniens Pligt at komme sine Allierede til Hjælp strax og eftertrykkeligt. Andre gjorde Belgien til en Betingelse; hvis det blev besat af Tyskland, saa kunde og maatte England ikke gjøre andet end at skride ind; ogsaa for sin egen og hele Europakortets Skyld.

Gjennemsnitligt syntes Londonborgerne at hælde til dette Synspunkt. Men der var en forholdsvis Ro over Befolkningen i Modsætning til Hamborg; Krig eller Fred synes Englænderen at være den samme rolige, flegmatiske Undersaant; i sidste Instans stoler han helt og holdent paa den britiske Løve, der nok, ligesom tilforn, skal klare Situationen. Op og ned ad Londons Gader vandrede hele Natten Skarer af unge og gamle Mænd, som sang Marseillaisen og lyttede til patriotiske Taler. Men det varede endnu tre Dage, forinden Regeringen tog den endelige Beslutning, som vel nok var Tysklands største Overraskelse.

I Mellemtiden mærkedes Krigsudsigterne eftertrykkeligt paa alle Omraader, og særligt i Pengeverdenen. De Indfødte trak deres Penge ud af Bankerne og skyndte sig at købe Postanvisninger for Beløbet, og Vexelkursen paa fremmede Penge steg til det dobbelte eller tredobbelte. Vi var saa heldige at eje et engelsk Pund, som vi delte med den fattige Dame fra St. Louis, der gik med \$5,000 i den ene Støvle. Fire Personer var vi ialt, da vi begyndte vor Opdagelsesrejse gennem Londons travle Gader efter et Sted, hvor vi kunde faa noget at spise for vore faa shillings. Vi valgte omsider et lille tysk Konditori, hvor vi blev opvartet af en 18-aarig Knøs, som viste sig at stamme fra Slesvig. Han gjorde Regning paa at blive hjemkaldt i det Øjeblik England blev ind-

The Strand — en travl Gade i London.

SIDE SYV OG TYVE

blandet i Krigen, og han var ikke mere end mellemfornøjet over Udsigterne. Han kunde ikke tale Dansk, men hans Moder kunde, sagde han. Damen fra St. Louis gav ham en Haandfuld tyske Penge, som hun alligevel ikke kunde faa nogen Nytte af i London, og det hjalp lidt paa Drengens Humør.

Vi besluttede at spasere tilbage til Hotellet som det billigste Befordringsmiddel, og paa denne Tur kom vi gennem en skummel Del af London, som kun faa Gjennemrejsende ellers stifter Bekendtskab med. Muligvis Krigsudsigterne havde gjort Befolkningen mere end almindelig Iøssluppen; i hvert Fald blev der drukket og sviret ustyrligt i de Kneiper vi passerede, og Kvinderne gjorde sig særligt bemærket. Jeg har siden tænkt, at for den mandlige Befolkning i disse Gyder maatte det jo betragtes som en behagelig Forandring at komme over i de franske og belgiske Skydegrave, hvor Luften, bortset fra eventuelle tyske Gasbomber, er langt renere end hjemme i de London'ske Gyder. Jeg formoder vi fik Lov til at gaa i Fred, fordi vi havde den gamle Dame fra St. Louis med os. Hun havde et næsten frygtindgydende Overskæg og gik med en tyk Spasrestok — kort sagt hun lignede Dronning Victoria.

Hjælpen var nær for alle de stakkels strandede Amerikanere som pengeløse vandrede i Londons Gader. Samme Aften stod der i Bladene, at der vilde blive holdt et stort Massemøde af amerikanske Tourister i Hotel Waldorf den næste Dag, og at den amerikanske Ambassadør vilde komme tilstede.

Det er i Grunden ret overvældende, hvad der fandtes af Amerikanere i London før Krigen, baade af Lystrejsende, Forretningsmænd, Skuespillere og andre. Og jeg tror nok de stillede allesammen nede i Hotel Waldorf den Eftermiddag. Damerne, af hvilke der var særligt mange, havde vistnok næret et stille Haab om, at de skulde blive inviteret til Middag af „deres Ambassadør"; derom vidnede ihvertfald deres overdaadige Dragter. Men vi fik hverken vaadt eller tørt, thi der var betydeligt flere end 5,000 af os, og der skal i vore vantro Tider mere end fem smaa Fisk og fem smaa Brød til en saadan Forsamling. Derimod fik vi Lov til at høre paa en lang Tale af en Senator fra Pennsylvania, som tilfældigvis var en af vore Lidelsesfæller. Han sagde det med mange sirlige Vendinger, men Meningen var kort og godt, at vi allesammen skulde tage den med Ro, og hvis vi ikke havde ret mange Penge, var det billigst for os at tage lidt længere ud paa Landet. Mand og Mand imellem blev der imidlertid lanceret Rygter om, at Mr. Bryan, som var Stats-Sekretær i Washington, vilde sende os et Krigsskib ladet med Guld!

Pludselig var der en stor Amerikaner af Turisttypen, der stod op paa en Stol og brølede: „Hvor er vor Ambassadør i dette Øjeblik?" Dette Udraab gjorde stor Lykke: her sad eller stod vi samtlige frie Borgere i den alleryderste Nødtilstand — og hvor var han saa henne, vor egen folkelige og forpligtede Tjener?

Svaret kom fra Mr. Strauss, en jødisk Amerikaner fra New York, som i mildt formanende Ord henledte vor Opmærksomhed paa, at vi var meget heldigt stillede i Forhold til den store Befolkning, som vi befandt os iblandt som Besøgende, og som hvert Øjeblik ventede at blive kastede i den mest ødelæggende og monumentale Krig Verden endnu havde kendt. Og hvad Ambassadøren angik, saa var han travlt beskæftiget med Spørgsmaal af langt større Vægt end vor Bekvemmelighed. Hvorpaa hele Forsamlingen sang: „My country — —."

Mødet hævedes, og Amerikanerne stormede ned omkring Dampskibskontorerne for at erfare, at

de maaske kunde komme hjem om tre Maaneder. Men ude paa Fortovet blev der en livlig Sjakren i Billetter mellem heldige Passagere, som havde sikret sig itide, og mindre heldige men rige Turister, som absolut maatte hjem. Jeg bemærkede en jødisk engros Dameskrædder, som i Eftermiddagens Løb købte to Anden Klasses og en Tredie Klasses Billet paa det først afgaaende Skib. Men han gik rigtignok ogsaa med Tegninger i Lommen til alle Parismodeller for Damekaaber, og han turde ikke betro sig til en Billet i saadanne urolige Tider.

Om Onsdagen gik Skibet fra Southampton. Paa Vejen ned med Toget saa vi, at alle Broer var besat med Militær og i Havnen laa „Havets sorte Svaner“ med Damp oppe. Krigen var endnu ikke erklæret, men Kl. 2, ligesom vort Skib kastede los, kom en Dreng løbende med en Bunke „poips,“ hvilket er cockney Sprog for „papers.“ Han raabte af fuld Hals: „Brittania joins the entente!“ Men han kunde ikke komme ombord, og kun lidet havde det ogsaa nyttet ham; thi der var næppe en ha'penny i hele den hjemvendende Skare.

Vi saa tilbage mod Southampton med en Fornemmelse som naar man sætter bort fra et brændende Skib i en lille Baad. „It is a dreadful time for old England, sir!“ bemærkede Opvarteren ved det første Maaltid, idet han hældte den obligate Black & Crosswell ned ad Ryggen paa mig. Jeg studerede hans intelligente Aasyn hver Dag under Rejsen og fik den Opfattelse, at han aldrig havde været Opvarter før, og ikke burde være det nu. Men allerede før Krigens Udbrud havde der været Tale om tvungen Værnepligt i England!

DANSKE SKOLER I AMERIKA.

AF PASTOR AAGE MØLLER.

AN 'et no aasse betaal sæ mæ di hær Skueler?“ siger Jyden. „Oh, what's the use,“ siger Dansk-Amerikaneren.

„Der er jo Skoler nok foruden lige fra „kinder-garten“ til Universitetet. Det koster saamænd Penge nok at holde dem gaaende, saa vi godt uden Skade kan være fri for flere Udgifter i den Retning.

Saa er der jo ogsaa saa megen Syngen og Gymnastik, og — ja de staar jo ogsaa og fortæller Historie ved de her Skoler. Det kan jo nu være godt nok om Søndagen for dem der „kærer“ for det, men de andre Dage skal vi skam slide for at faa „æ lewen,“ og det er nu alligevel det, det kommer an paa, og det er den Bestilling, Skolerne skal hjælpe Ungdommen til at klare.”

Lad os nu se paa det. Maaske de Skoler betaaler sig alligevel. For det første er det her Syngen vist slet ikke saa ueffen og upraktisk.

Der boede engang en Præst i Silkeborg, og da var Byen noget af en „western town.“ Han trængte haardt til en ny Præstegaard. Regeringen kunde ikke „komme rundt til“ at give ham Tilladelsen. Rigsdagsmænd har jo næsten altid svært ved at følge med Tiden. Da de alenlange Ansøgninger ikke hjalp, fik Præsten den Ide at skrive en Ansøgning paa Vers, saalydende:

Saa skal jeg da altid bo som Gæst
i denne bebyggede Gade!
O hjælp en stakkels Poet og Præst
og skaf ham et bedre Stade.

Der ligger en Plads ved Søen den blaa
med Udsigt til Skov og Vænge —
o, skaf mig en Præstegaard derpaa,
og lad det ej vente for længe.

Her er en Støj og en Hurlumhej
fra Morgen til Aftens Ende.
Min Stue er en Alfarsvej,
hvor alle igennem maa rende.

Paa Loftet stander de Møbler paa Rad,
ja, Borde og Stole i Masse.
Papirer — ja mangt et kosteligt Blad —
de mugner der i en Kasse.

O, tænk paa mit unge Familieliv,
o, tænk paa min huslige Glæde;

Men tænk fremfor alt paa mit Præste-Arkiv,
som Mus og Rotter vil æde.

Se saa fik Præsten sin Gaard og blev kendt ud over hele Landet som ham, der fik Ministrene til at handle ved at skrive Vers.

Poesien er nu alligevel stærkere end Fornuften.

Den dygtigste og driftigste Farmer og Samfundsborger, jeg synes, jeg har kendt, var altid saa fuld af Sang. Kørte han paa Vejen, gik han i sin Æblehave eller stod han sveddrøppende oppe i den varme Hvedestakke, saa sang han. Man blev glad ved at komme i Tale med ham, for hans Tanker var saa friske og opmuntrende. De smittede. Folkemøderne blev ikke, som de skulde være, før han kom. Han holdt ikke Taler, var langtfra fremtrædende, sad helst i en Krog med sin gamle danske Pibe i Munden og sludrede. Men hans Person var vægtig, fordi den var lys og ægte. Det kvalme og paastadsede maatte forsvinde.

Skete der Fremskridt i Egnen, var man sikker paa at finde hans Andel deri. Og denne Andel var solid, han havde nemlig bygget sammen med sin Hustru et dejligt Hjem.

Nu kan man jo nok sige, at hans Natur var saa frisk og let. Nej, det var den i Grunden slet ikke. Det lærte man at kende i enkelte tunge Øjeblikke, og man forstod, at den tunge Side var stærk i Slægten. En fin fremadstræbende Karakter havde han, men den kunde uden at faa Hjælp let falde sammen.

Enhver, der uhildet vilde lære ham at kende, maatte faa at se, at den her Syngen havde grumme meget med hans Lykke at gøre. Igennem den strømmede noget ind i hans Sjæl, der kaldte Energien og Tankerne til Arbejde. Hans Yndlings-sang var:

Et jævnt og muntert virksomt Liv paa Jord
som det, jeg vilde ej med Kongers bytte,
opklaret Gang i ædle Fædres Spor
med lige Værdighed i Borg og Hytte,
med Øjet som det skabtes himmelvendt,
lysvaagent for alt skønt og stort hernelen,
men, med de dybe Længsler velbekendt,
kun fyldestgjort af Glans fra Evigheden, o. s. v.

Engang hørte jeg ham sige: „Naar jeg gaar ude i min Mark og synger den Sang, saa kan jeg gaa og lave et helt Foredrag.“ Det er jo Udtryk for, at der vældede en Rigdom frem af Tanker og Stemninger under Sangen.

Den megen Syngen stod nok ogsaa i Forbindelse med hans stærke Tillid overfor hans Børn. Der var ikke noget, der hed at gaa og vaage over disse og lave Regler for dem. Han satte et stort Exempel, gav dem villigt hvad godt han ejede og stoledes saa forresten paa dem. Rejste han ud, bekymrede han sig ikke for det derhjemme. Drengene var han vis paa.

Og hans Tillid til Gud voxede ogsaa med Aarene. I Høstens Tid syntes Folk ikke de kunde lade Arbejdet ligge, og Præsten holdt med dem, men denne Mand sagde: „Andre maa gøre, som de mener er bedst. Jeg har aldrig tabt ved at holde Helligdag,“ og det passede.

Der var dem, der gerne vilde have lavet nogle bedre Love for Menigheden. Denne Mand sagde, at han brød sig Pokker om alle de Love, for de betød slet ingen Ting, han havde noget bedre at stole paa.

Den megen Syngen skal nok betale sig for baa- de Farmeren, Arbejdsmanden og Præsten.

„Godt begyndt er halvt fuldendt.“ Enhver vil da vel indrømme, at den Mand, der stemmer op med en god Sang om Morgenens tidlig er bedre faren end ham, der først skal have en hel Del Vrøvl væltet af til sin Kone. I sidste Tilfælde har han ødelagt mange af de Kræfter, der skulde bruges i Løbet af Dagen, for det tager haardt paa Kræfterne og Sundheden at være gal i Hovedet.

Jeg gad vidst, om ikke ogsaa der bliver lidt mere Fløde paa Mælken, naar Manden synger under Malkningen, end naar han engang imellem skal op at knalde den stakkels Ko med Malkskammelen over Ribbenene.

For Børn er der jo nu Eventyr og Poesi overalt. Et Kosterkæft er en vældig Hest, der farer afsted i susende Galop; smaa Rullesten er Køer og Heste, en Trillebør er et Automobil o. s. v. Hvor er det en ubeskrivelig Lykke, naar denne Fantasi ikke ødelægges men bevares og udvikles, og hvor er det en afgjort Betingelse for stor og mandig Folkedaad.

Det er ikke de kloge Per Degne, det er heller ikke dem, der sidder oppe om Natten og læser i Bankbogen, ikke heller dem, der altid er ædende gale over Samfundet og Skatterne, der bærer Fremtiden i deres Skød. Det er dem, der taler og tænker Fremtidstanker — med Sang til.

„Sangen har Lysning og derfor den breder,
over dit Arbejd Forklarelsens Skin.”

Det har Digteren Ret i. Hvor der er Sang i

MISTELTENEN

Hjemmet bliver man flittige og dygtige til at spørge for Udkommet, men alt dette med Mad og Klæder bliver ikke noget kedeligt, fortærsket Slidderi, men det bliver noget, der er kært og fornøjeligt.

Jamen, synges der da ikke i de engelske Skoler? Jo, i en Del, og det er saare godt. Men der savnes alligevel uhyre meget i den Henseende. Mine Læsere lagde maaske Mærke til et Suk, der lød fra mange Officerer, da Soldaterne skulde til at trænes. De kunde ikke synge, og de kunde ikke synge sammen. Man opdagede hvilket forfærdeligt Savn det er for Amerika, at den endnu ikke har en Skat af Folkesange.

Paa Dansk har vi en Mængde. Og selv om en hel Del af dem allerede er ved at blive noget fremmede i Billeder og Tanker for Børn født i Amerika, saa er der nok endda. Vi har jo ogsaa en Del virkelig gode Folkesange, digtet i Landet. Lever vi i hvad vi har, faar vi nok igen en Digter, der kan synge nye Sange.

Hvorvidt at dansk Kultur vil holde sig som saadan i Amerika vil jeg nu slet ikke spekulere over, men jeg ved, det er en vanskelig Sag at omplante. Naar Havre fra Minnesota skal omplantes i Nebraska bliver den let ødelagt. Gartneren lader gerne den Jord følge med, som Blomsten er vant til at gro i, ellers visner den. Der er nok ogsaa mange Mennesker bleven visne ved Omplantningen. I mange dansk-amerikanske Hjem er der et stort Svælg mellem Forældre og Børn, fordi Forældrene glemte at tage noget af den gamle Jord med.

Hvad det skal blive til med den store Sammenblanding i Amerika hører Fremtiden til, men vi, der holder af Amerika og har lidt Tro til det godes Udvikling og Sejr, vil ikke være med til at danne et Amerika af „Good for nothings,” men et Amerika, der bestaar af Mennesker. Og for at det kan ske, er vi sikre paa, at Forbindelsen med den gamle Jord er nødvendig. Jeg ved ikke noget bedre Forbindelsesled mellem dansk-amerikansk Ungdom og det, der har været drømt og levet i det danske Folk, end vore Sange. Og selv med en lille svag Tro og saa med nogen Anstrengelse kunde der endnu gøres meget. Jeg har engang haft en Klasse af unge, der til at begynde med næsten ikke kunde tale Dansk. Vi begyndte med at bruge Engelsk, men det endte med, at naar jeg kom til Timen, sad de og sang i den danske Sangbog.

Den største Modstand mod et Arbejde for dansk Sang og Tale ligger i vor egen Dumhed, og den er det, der skal bekæmpes. Naar Nykommere skal til at tilegne sig Landets Sprog, koster det Sved og Tænders Gnidsel, og saa slutter man, at er det saa strengt for Voxne, maa det da være meget strengere for Børn. Derfor bliver disse ikke sendt til de danske Skoler, for det er altfor ubarmhjærtigt. I al Fald skal de da vente til de er omtrent færdig med de otte Grader.

Heri er det, man tager saa grundig fejl. Det er ligesaa let for Børn at lære Sprog som det er at lære at spise Rosiner. En Missionær fortalte mig, at i Indien talte hans Børn kun Landets Sprog. Paa Rejsen til Amerika lærte de at tale Dansk, og efter at have været her ganske kort Tid var de „Yankees.”

Jeg har hørt paastaet, at Børn i Svejts lærer fire Sprog, og det gaar strygende. Naar blot Bar-

net hører et Sprog talt rent, indprentes det strax paa Sjælelivet, og det bliver der, og det er hele Sproget med alle dets Lyde og hele dets Klang.

Det er den letteste Sag af Verden for Børn samtidigt at lære to Sprog og holde dem smukt adskilte, naar blot disse to Sprog tales levende og rent til dem. Hvor de Voxne sløser, blander, snøvler og bander, kan man ikke vente store Resultater hos Børnene. Og dog har jeg oplevet at komme i et Hjem, hvor jeg ikke vidste, om Forældrene talte Engelsk eller Dansk, men Børnene talte begge Sprog nogenlunde rent.

Naar mange bærer den Forestilling, at dansk Tale og Sang ikke kan samstemme med Patriotisme, ja, saa kan jeg virkelig ikke betegne det for andet end Dumhed. Jeg vil hellere sige, at det er en Tankegang, som vi har ladet os paadutte, og i Aar har den haft mere end almindelig gode Kaar. Jævn Forstand maa jo dog sige, at hvis Forbindelsen med Slægtens Kultur hjælper til, at Mennesker bliver større i deres Syn, glattere i Sind og dygtigere i deres Færd, saa strider denne ikke mod „Uncle Sam.” Er der virkelig nogle, der tror, jeg handler forræderisk mod mit Fædreland ved at fortælle den opvoxende Slægt om Sønderjydernes Frihedskamp, om Grundtvig, Blicher, Winther, Dalgas og Husmandsbevægelsen? Hvordan kan det være anti-amerikansk at synges: „Der hvor vi stred og sang,” „Løft dit Hoved, Du raske Gut” og „Den signede Dag med Fryd vi ser”? Det strider ikke imod „Declaration of Independence.” „United States Constitution” og de Idealer, der kendes i Amerikas Historie, lige fra Pilgrimenes Landing til Booker Washington. Frihed for aandeligt Liv, er det ikke amerikansk?

Dansk Tale og Sang har jeg ikke været i Europa at hente, men jeg har modtaget det i Wisconsin, og disse har vævet sig saadan sammen med Wisconsiners Skove og Søer og Marker, med det engelske Sprog og Amerikas Historie, at jeg umuligt kan adskille dem. Alt hvad stort og godt Mennesker hører, ser og tilegner sig paa Amerikas Jord er ægte amerikansk, og de, der vil lave en lille trekantet Amerikanisme, lider af den Sygdom, der hedder Snobberi. Eller skulde det Snæversyn, som man ofte møder endogsaa hos Ex-Præsidenter være en Bestræbelse for at lave en moderne Penge-Amerikanisme, og saa faa saa mange som muligt til at tilbede denne nyeste Mode?

Den Industri, der ikke har Samfundets Vel men Profiten som Hovedformaal er en hjerteløs Despot, der lægger alle Kræfter ind paa at slaa Personligheden ihjel hos Mennesket, saa det ikke tænker, tror paa Livet og arbejder for Opgang. Kunde den nu faa Begrebet Patriotisme gjort til en snæver Isme, hvori der ikke var nogetsomhelst manende for de Unge, saa var en Sejr vunden.

Den profitsøgende Industri prøver at faa de Unge til at tro paa det onde. Krig kan vi nu engang ikke komme af med, for den har altid været der. En stor stærk Kapitalmagt maa vi nu engang have. Den giver Arbejde til mange, den bygger Biblioteker og Skoler, den udvirker Naturens Kræfter — ja uha, hvor den lyver! Gud naade den paa Regnskabsdagen. Naar de fattiges Antal stiger forfærdeligt hvert Aar, og naar unge Piger falder i Massevis for Prostitutionens

SIDE NI OG TYVE

Fristelse, saa er det deres egen Skyld. Kort sagt, der er intet andet at gøre end at hytte sit Skind saa godt som muligt og saa lade Satan regere over Menneskene.

Nu kommer jeg til den væsentlige Grund til, at jeg staar i Tjeneste hos de danske Skoler. De er ogsaa kristelige. De bekender sig som saadan, og staar man som Lærer i disse, har man fuld Frihed til at tale om Kristendommen og aabne Øjnene for dens Magt og Sandhed.

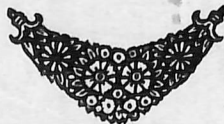
Amerikansk Skolevæsen er overordentlig frisindet i denne Retning. Kristne Lærere kan paa „Normal Schools” have Frihed til at tale rent ud, og jeg tror ogsaa personlig Kristendom kan faa ret frie Hænder i de smaa Skoler. Men der er alligevel altid det, at Skolelovene lægger et mistænkeligt Skær over det kristelige. Saalænge Lovene er, som de er, vil der altid være noget betænkeligt ved den lige aabne Færd.

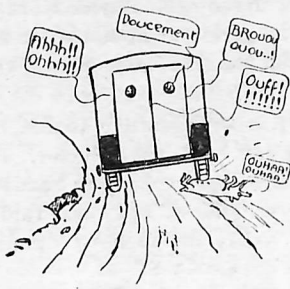
Og jeg er overbevist om, at det som skal hjælpe Landet er, at Mennesker modtager en stærk personlig Kristendomspaavirkning.

Jeg tror, jeg har faaet lidt af den Gave at se nogenlunde uhildet paa Mennesker, det vil sige ikke tage Hensyn til om de er Brodersamfundsfolk, Republikaner, Socialister eller Kirkefolk. Har jeg noget af dette, er det givet til mig. Og saa er det ikke helt bygget paa Fordom, naar jeg har erfaret, at hos de Mennesker, der i deres Hjem er blevet stærk paavirket af den kristelige Aand findes en langt større Mulighed for moralsk og aandelig Fremskridt end hos dem, der intet har faaet. Man vil finde, at hvor det materielle Udkomme er et og alt, kan der være pæne Mennesker, men Sønnen siger akkurat som Faderen. Der er ikke Spor af den Brydning, der maa være, hvor Livet rører sig. Far siger, at Verden er som den er, og vi maa indrette os efter det, og Sønnen siger det samme. Der er ingen harmfuld Protest mod det vrang, ingen brændende Iver efter at vælte de raadne Støtter og saa være med til at bygge nye. Der er maaske ikke engang Evne til at føle moralsk. Vi der har faaet Øje paa Kristus, og ikke paa nogen Maader kan slippe ham, har den mægtige Fordel, at vi kan i alle Livsspørgsmaal se igennem det tilvante ind til Centrum af Spørgsmaalet og der finde Kristus og i ham se hvad der dybest er ret og rigtigt. Alle Spørgsmaal, kirkelige, politiske og personlige er, naar vi kommer tilbunds, kristelige. Derfor kan Socialisterne, om de saa lyner imod Kirken, aldrig komme udenom Jesus Kristus. De skal det heller ikke. I det sociale Spørgsmaal spørger vi ikke om, hvad der har været Skik i tusinde Aar, men vi søger ind til Kristus og opdager, at han var retfærdig i Ordets fulde Betydning, og vi faar ogsaa at vide, hvordan han gennemførte Retfærdigheden. Saa staar vi ved det absolut rigtige.

Jeg gør opmærksom paa, at jeg stadigvæk taler om Kristelighed, ikke Kirkelighed. Disse to kan være sørgeligt adskilte.

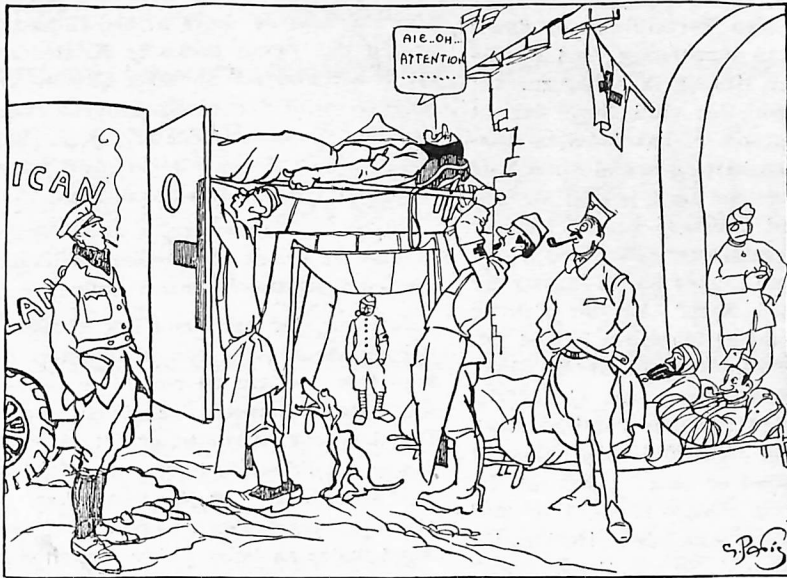
De danske Skoler er meningsløse, hvis ikke de er kristelige. Er de det, bidrager de til at bevare det barnlige, Evnen til at skelne mellem godt og ondt, og saa staar de i forreste Linie. Saa hjælper de ogsaa til, at Mennesker fæster mere Lid til Gud end Djævelen, ja de bidrager til at Mennesker voxer i Vished om, at der er en personlig Gud, og det giver Lykke og Kraft.

Miss Columbia - Sygeplejerske.

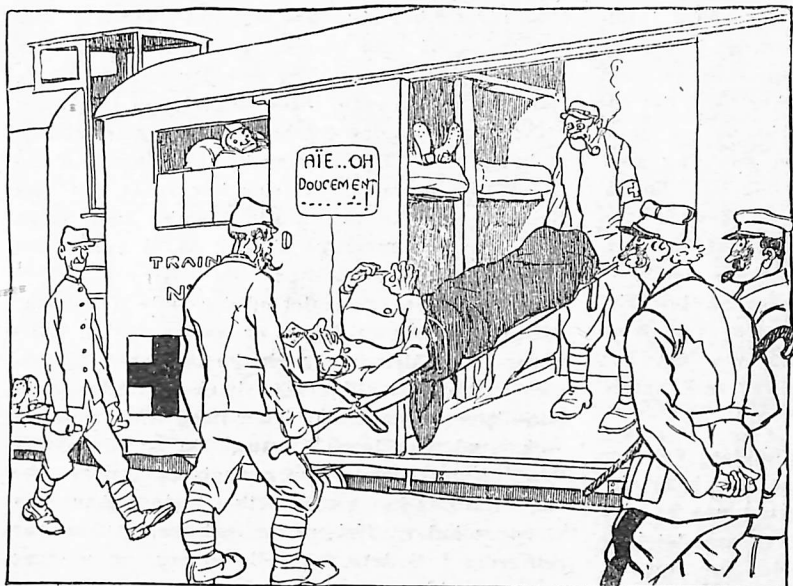
Courtesy, Scribner's Magazine

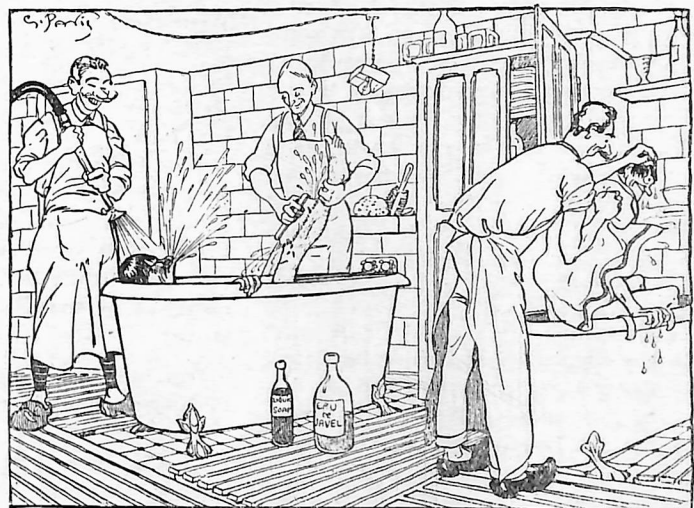
Den Saarede anbringes i amerikansk Automobil

Krigen har ikke ødelagt det gode Humør i Frankrig. Georges Pavis var 23 Aar og en haabefuld ung Kunstner i Paris, da Krigen brød ud. Han var med i Slaget ved Marne og slap helskindet derfra. Stadig haabede han, at han maatte bevare sine Arme, saaledes at han kunde fortsætte sin Malerkunst — og Lykken stod ham bi; thi da han omsider i et Slag ved Verdun blev saaret, var det i det ene Ben.

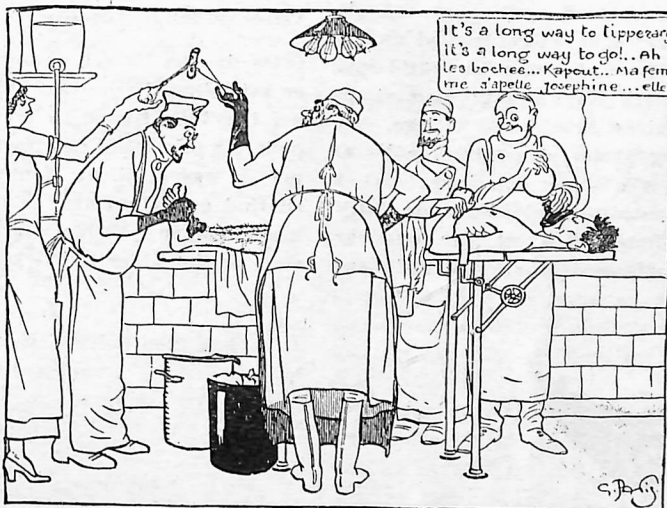
Lykken var ham huld paa alle Maader, thi han blev optaget af en amerikansk Ambulance og bragt til det amerikanske Hospital i Neuilly. Det er noget som enhver saaret Franskmand haaber paa; thi de amerikanske Privathospitaler er saa moderne og hyggeligt ekviperede som i det hele taget muligt. Og i disse behagelige Omgivelser tegnede han saa nærværende morsomme Indtryk af Livet paa et amerikansk Lazaret i Frankrig. De forekommer her i „Misteltenen” med Tegnerens Tilladelse.

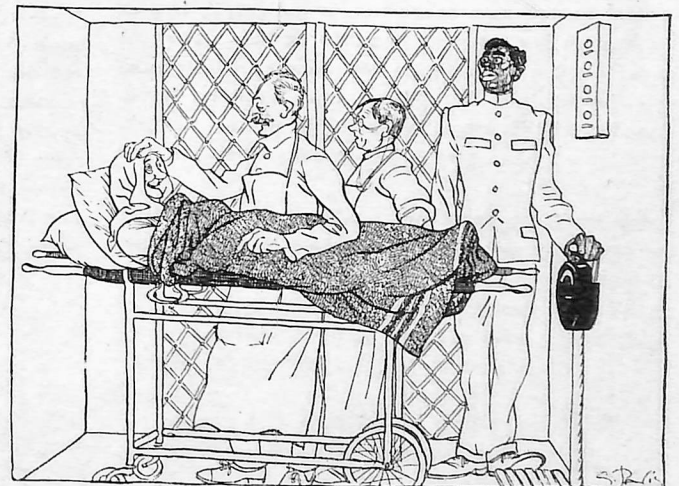
Ombord i Ambulanceteget

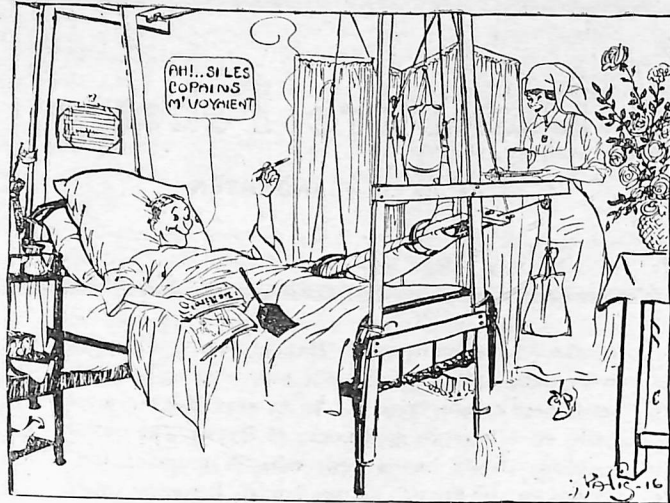
Fransk Vask

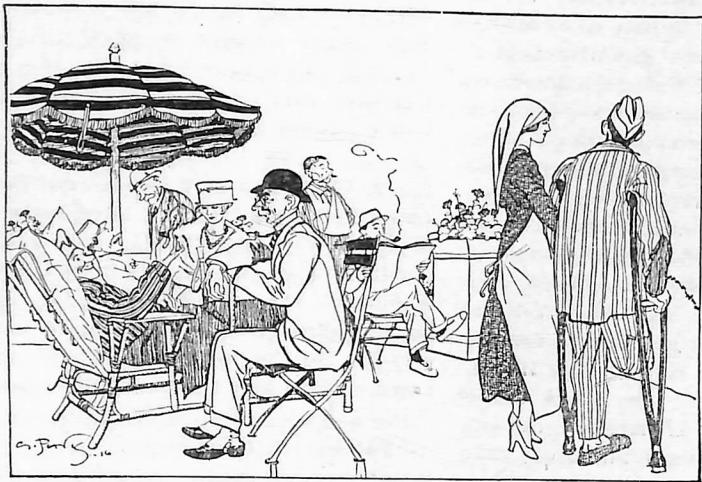
Operationen

Man kører i Elevator

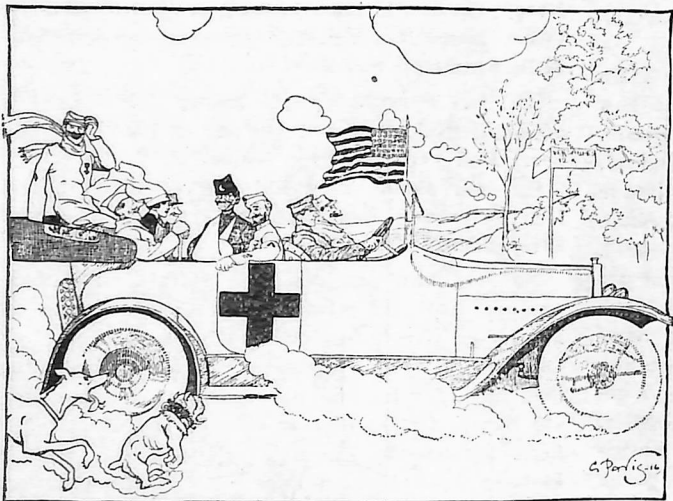
Nu er det bedre

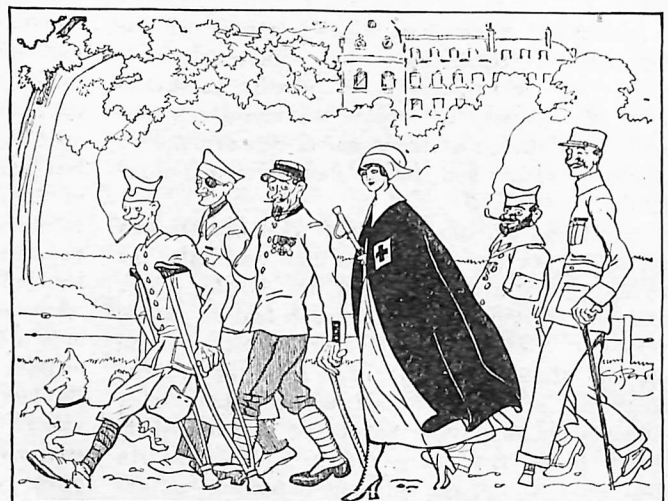
Man modtager Besøg paa Verandaen

Hædersmedaille

En Tur i Boulogneskoven

Man spadserer med Dame paa Champs Elysee

Farvel, lille Grethe!

Frisk og sund — tilbage til Fronten

Den store Feber

AF AXEL H. ANDERSEN.

MTRENT i Midten af den noget udstrakte Stat Kansas i de Forenede Stater stod Thorvald Hansen med Markens sidste indtørrede Majskolbe i Haanden og omgivet af mange Acres gulnede og knække-

de Stængler. Det var sent i December, og en Fornemmelse af at der var Jul i den klamme, sneladede Luft havde i flere Dage besjælet ham, medens han paaskyndede den næsten fuldendte Majsplukning i Laust Petersens Mark, ti Mil syd for Socrates, Kas.

„Klask,” lød det mod Læssebrædtet, idet han langede den sidste Kolbe op paa det toppede Læs. Han saa paa sit tykke, forniklede Arbejdsuhr — Klokken var fem. Der kom et beslutsomt Glimt frem i hans 21-aarige, ungdommeligt friske Aasyn, og han strammede Tømmerne med en Energi, der forplantede sig til de tunge, ludende Heste, idet han svang sig op paa Vognen og raabte i et jysk Dialekt, der knap var et Aar fra sit Arne-

sted: „Ka' I saa ta' aa lette lidt gevaltig paa Jer, I to uforbederlige, drøvtyggende, svajryggede, knokkelhelemrede Parodier a et Par Hagenbeck'ske Dromedarer! Gædup! Hennery! Maa-aad! Gædup!”

Resultatet af denne mindelige Opfordring var vel ikke paa Højde med hvad man kunde have ventet af det tilsyneladende inderligt forskrækkede Spand. Men det bragte ihvertfald den læsede Vogn sindigt afsted gennem den afplukkede Ager og hjem mod Laust Petersens Farnbygninger.

Paa denne sin sidste Kjøretur hjem fra Marken regnede Thorvald efter, som han saa ofte før havde gjort, hvormeget han nu havde sparet sammen, samt overvejede, hvordan han nu skulde skride til Værket med at forbruge det sammen sparede Massebeløb. Og naar man tager i Betragtning, at denne forhenværende Manufaktur Kommis fra den jyske Søkøbstad vel ingensinde tilforn havde haft mere end 10 Kroner paa sin disponible Konto, saa vil man indrømme, at det foreliggende Thema kunde gjøre Krav paa et Førsterangs Hensyn. Thorvald havde nu arbejdet — eller slidt, som han ikke var utilbøjelig til at benævne det — i samfulde ni Maaneder, og af hans hele Tilgodehavende, tre Hundrede og femten Dollars, havde han kun trukket siger og skriver femten Dollars.

For strengt at holde os til Sandheden er det her nødvendigt at indføre, at denne fine Økonomi ikke skyldtes nogen fremragende Foragt for Livets Goder hos vor Ex-Kommis. Tværtimod stod nogle bevægede Aaringer fra Opholdet i den jyske By endnu frisk i hans Erindring, og her havde hans Appanage været i en ganske anderledes livlig — man kan godt sige letfærdig — Aktivitet. Saa lunefuld kan Skæbnen imidlertid være, at den samme Søkøbstad, som i saa rigt Maal tilbød sin emanciperede Ungdom Forlystelser og betalbart Velvære, ikke paa samme Tid havde forsynet ham eller hans Kolleger med tilsvarende Indtægter; og hans Besøg paa Købstadens Hotel, hvor man kunde spille Billiard med

mondæne københavnske Handelsrejsende, eller hvor man, hvis man var lidt takkelig og affabel, vel endog kunde drive det til at slaa Kegler eller spille en L'hombre med nogle af Byens Købmænd — disse Besøg havde nødvendigvis maattet indskrænkes i Favør af saadanne kedelige men strengt nødvendige Udgifter som Vask, Klæder, o. s. v.

Men efter disse ihærdige Bestræbelser for at leve et Gentleman-life fulgte Rejsen til Amerika, og Forvandlingen fra Handelsbetjent til Arbejder. Det havde for Thorvald haft Nyhedens Interesse at iføre sig den tærnedede Bomuldsfrakke, det røde Tørklæde om Halsen og den grinagtige store Straahat — det gav ham det rigtige amerikanske Udseende, syntes han. Det havde heller ikke været saa ilde at pløje med Laust Petersen's fire Muldyr, mens man sad paa Plovens Jernsæde og tyggede den søde amerikanske Skraatobak. Og det havde været som af en hel anden Verden, naar han i den travle Høsttid jollede ud i den afhøstede Hvedemark med det helt vældige Hølad, trukken af de svære Brune. Der havde været en vis Bredde i Naturen og Tilværelsen, og han havde følt et vist Overtag over Situationen, saadan som han der kunde regere med Laust' Heste og Kreaturer. Var han end ikke en Konge, saa var han ihvertfald Kongens hyrede og betroede Mand. Og han kunde føle det i sine Muskler at han nok kunde magte Amerika.

Men der var indtruffen et Bagslag i hele Henrykkelsen, og som Efteraaret gled kunde han mærke, hvorledes den store Feber kom over ham. Det var ikke Hjemve, for han kunde nok indse, at Søkøbstaden derhjemme aldrig i Livet kunde hamle op med saadan et vældigt og varierende Samfund som det han nu levede og aandede i. Han kunde se paa Billederne i Aviserne hvad der rørte sig i Amerika; som nu Skyskraberne deroppe i Chicago — eller selv i Kansas City. Sommetider var der Billeder af store Theatre og fine Butiker; saa kunde der komme rent ovenud gevaltige Lokomotiver eller luksusfine Automobileer, men med Kraft i — tju! Halvtreds Heste, naturligvis. Og saa sad der en lille fix lady i den og kørte ligesaa nemt som om det var Amtmandens Ponyvogn derhjemme. En Gang var der et Billede, hvor Landets Præsident var ude paa Rejse. Han var rigtig gentleman-like, med Lorgnetter — det burde man egentlig lægge sig til. Og paa Billedet stod han og talte ganske roligt med Lokomotivføreren; en ligefrem og fornuftig Passiar. Jo, Thorvald forstod Amerika — her var man noget. Man kunde godt gaa op og tale med en Præsident, det gjorde ikke noget. Det var ikke værre end at slaa en Pot Kegler med Købmand Sørensen paa Torvet. Naar blot man var affabel.

Nej, det var ikke Hjemve han led af. Han var tværtimod sulten efter Amerika — mere Amerika. Det han havde set var godt; Laust Petersen's Farm var særdeles god; den var skaaren lige ud af Amerika.

Men nu vilde han til at være Gentleman igjen. Det kriblede i ham efter at komme i en strøgen Skjorte og en hvid Flip — en høj Dobbeltflip og f. Ex. et rødt Kravat med grønne Pletter. Det var en Dag; den næste Dag kunde det stikke ham at

tage en fix lille Sløjfe og saa ellers stort hvidt Bryst. Og saa vilde han friseres — rigtig friseres af en, som forstod det. Og han vilde have sine Negle rensede — det var bleven sagt, at de havde Kvinder til det i Kansas City!

Han vilde ogsaa have et nyt Sæt Tøj. Ikke sort, men mørkt med en tynd hvid Stribe. Og Sko; glinsende sorte med Knapper; muligvis med lysegraa Top. Man kunde ligesaa godt gennemføre det hele; han havde jo tre hundrede Dollars. Man vælger sit eget Stadium, her i Amerika, og han følte sin Kultur hævde sig. Han havde en vis Dannelse, som maatte til sin Ret, thi den brændte som en Feber i hans Krop. Gæd-up, Maad!

„Ja, Du ved jo selv bedst, hvad Du vil,” sagde Laust Petersen, idet han talte en hel imponerende Stabel Ti-Dollar's Sedler op paa Bordet — han var lige kommen hjem fra Byen i sin vimse Ford Automobil. „Men jeg tror nu Du vilde staa Dig meget bedre ved at blive her de Par Maaneder, selv om Du tjente lidt ringere; for saasnart For-aaret aabner, kan Du tjene godt igjen.”

Der var noget i Laust' faderlige Tone, der gjorde Thorvald halvt forlegen. Men han kunde nu ikke lade være med at rejse, om saa Laust havde tilbudt ham hele sin Farm for at blive. Nej, ud i Verden, og undersøge den i alle sine morsomme Kroge. Og han lo bare kælent og rystede paa Hovedet, mens han sankede de store amerikanske Sedler sammen.

„Ja, ja, Thorvald,” sagde Laust, „bliver Du ked af det derinde, saa ved Du der er Plads for Dig her. Men vent ikke for længe.”

Og saa sagde Thorvald Farvel til Familien. Den halvvoxne Søn kørte ham til Byen samme Eftermiddag.

Nu stod han paa den lille Station og ventede paa, at Nattoget skulde komme susende ud af Mørket og rive ham med sig ud i det brogede Liv. Der var allerede foregaaet en hel Forvandling med ham, for han havde været inde i Byens eneste Ekviperingshandel og købt en Del Ting, som i hans brændende Fantasi forlenede ham med et stereotyp Gentleman Ydre. En fix Haandkuffert var en af de købte Gjenstande — hans store danske Kuffert kunde jo blive sendt til ham senere, naar han havde fundet et foreløbigt Stade. Og det var netop det spændende ved hele Situationen; her stod han — hvor vilde han staa i Morgen? Og den næste Dag og den næste — det kunde blive til en hel Roman, alt det han skulde opleve. Og saa peb Toget langt ude i Natten.

Han var den eneste Passager. Længe ventede det vældige Maskineri ikke; Stationsagenten smækkede et halvt Dusin Pakker ind i Express Vognen og rakte Konduktøren et Papir. En Neger Porter havde grebet Thorvalds Haandkuffert og næsten løftet ham op i en af de bagerste Waggoner, og nu var Nattoget atter under Fart.

Lige fra den stille og rolige Farm till saa megen Rastløshed, saa megen Luxus. Man skulde vel lade sig forbløffe; det vil sige man hørte jo lige netop hjemme her, tænkte Thorvald. Folk til at opvarte sig, alle mulige Bekvemmeligheder. Han gav sig til at se ud ligesom en Handelsrejsende han kunde huske — en der havde rejst i

MISTELTENEN

Hornknapper, og som kunde se saa brilliant ud, som om han var inderlig træt af al den Luxus-tilværelse, der kan faas paa Provinshotellerne.

Saa satte han sig i en af Sofaerne og lod den Sorte stuve sin Baggage bort. Naar man nu endda havde haft en Avis, ligesom de andre mandlige Passagerer, der sad og stirrede paa ham med kedelige Rejseblikke. Men i Mangel af bedre tog han sin Tegnebog frem og begyndte at rode i den interesseret, som man gjør naar man har mange Interesser. Og saa kom Konduktøren og tog Betaling for en Køje.

Rundt om ham begyndte Passagererne at gaa i Seng. Det hele var strax helt verdensagtigt; tykke Mænd med Briller, slanke unge Damer, der gled gennem Waggonen iførte spraglede Friserkaaber og Hætter. Men det var vist bedst han saa Toget efter inden han lagde sig til at sove, for i Morgen tidlig var han i Kansas City. I den sidste Waggon fandt han baade en Cafe og Observations Platform. Ja, de Amerikanere forstod. Det var som man kunde tænke sig det i en Roman af Jules Verne; Rejsen til Maanen, f. Ex. der foregik i en elegant monteret Kanonkugle med alle Nutidens Bekvemmeligheder.

Certainly, tænkte han ved sig selv (for det var bedst ogsaa at tænke paa Engelsk, for at Tungen ikke skulde glide, naar man talte) — certainly — han vilde nyde noget i denne Cafe; det var jo hvad den var til. Og han sad og ventede at en Opvarter skulde komme springende; indtil han opdagede det elektriske Ringeapparat. Ja, der kunde man se; men det skulde ikke tage ham længe at sætte sig ind i disse Detailler. Hvad var nu det der stod paa dette Kort; han havde nærmest tænkt sig at nyde et Glas Portvin eller Sherry — det gjorde man undertiden paa Hotellet hjemme i Søkkøbstaden. Men her var tilsynende kunde Lemonader, skønt der dog ogsaa var Navne, som han ikke ret fattede. Som nu f. Ex. white rock — det lød helt pikant.

Men nej, det var altsaa en Fejltagelse; men det kom man jo nok ind i. Opvarteren bragte ham en Masse Smaapenge i Bytte paa en Bakke — det Kneb kendte han nu saa udmærket fra Hotellet paa Torvet; men paa den anden Side, en Gentleman er aldrig kneben. Og han kunde godt mærke paa den sorte Tjeners Buk, at han ikke havde været kneben. Det var en overordentlig behagelig Fornemmelse; de andre Rejsende, som sad og halvsov, skottede ogsaa hen til ham. Maaske de nu sad og gættede paa hvem han kunde være? Kunde han nu ikke ligesaa godt være en Vandræb, der havde været ude at tilse en Snes Farne? Eller en Søn af en engelsk Lord — paa Jordomrejse. Nej, han vilde dog hellere være den unge Amerikaner; ikke nogen Titel, bare en Mand.

Der sad en Dame ved en Pult og nedskrev stenografiske Noter, som blev lavmælt og hurtigt dikterede af en tyk Mand. Nu var han færdig; Thorvald gik hen til hende og spurgte om han kunde sende et Telegram. Hun sagde hverken ja eller nej, men trak en Blanket hen til sig, og saa afventende ud. Se, det var ogsaa ægte amerikansk; expedt. Men det var det Telegram; Adressen havde han i Tegnebogen.

„Miss Karen Jensen, 1711 Flower Boulevard, Kansas City, Mo.—I permit me to visit you to-night.
Thorvald Hansen.”

Saa; det var vel nok en Overraskelse. Det var godt han havde sikret sig den Adresse; hvis hun da boede der endnu. Karen var nemlig en ung Dame, som han havde stiftet et fornøjeligt Bekendtskab med under Rejsen over Atlanterhavet.

Stenografen saa paa ham med store runde Øjne; hende havde han altsaa ogsaa imponeret, men det var vel heller ikke hver Dag, at en Herre telegraferede til sine Damebekendtskaber, at han vilde besøge dem. Det var en Ide, han selv havde udfanget, helt og holdent. Og saa spurgte Da-

men om hun skulde sende det for ham, hvilket fik ham til at skynde at grave en Fem-Dollars Seddel frem.

Lidt efter laa han paa sit kørende Leje; men det ærgrede ham alligevel, at han havde set den tykke Herre i en lilla Sovedragt — saadan en skulde han nu have sig, naar han kom til Storbyen.

Porteren fortalte ham næste Morgen, at der serveredes Frokost. Det var rigtig godt, tænkte Thorvald, for han havde en god Appetit og han havde ofte ønsket at sidde og spise paa et Tog der for afsted gennem Verden. Han vilde blot ønske at Købmand Sørensen kunde se ham — Sørensen, som vist bildte sig noget ind, fordi han tog til København to Gange om Aaret.

Paa Vej til Spisevognen mødte han Stenografen, som rakte ham fire Dollars — Byttepenge fra i Aftes. Men Thorvald tog kun de tre og mumlede at det var „alright.” Det var nu morsomt nok at imponere saadan en lille selvsikker Amerikanerinde.

Men unægteligt kostede det jo noget at rejse med Anstand. En Frokost kunde løbe op til over to Dollars. Naa, Amerikanere tjente jo ogsaa godt. Og saa rullede Toget langsomt ind paa den store Station i Kansas City. Her kunde man da rigtig mærke Verdenspuls; hvilket Mylder af alle Slags Mennesker, skønt det var saa tidlig. Hvilket Hotel, spurgte en Portier ham, og tog hans Baggage. Vilde han have en Taxi? Jo, han vilde have en Taxi og et godt Hotel.

„Muehlbach,” sagde Portieren til Kusken. „Twenty-five Cents,” sagde han til Thorvald. En halv Dollar kunde vel slaa til for saadan en Knægt; vi skal jo alle leve. Og saa havde han jo ogsaa sendt ham til et virkeligt godt Hotel; det kunde han se da Automobilten holdt. Hans Baggage blev baaren ind for ham, og hvilken Vestibule her var; han maatte gaa langsomt henover Gulvet til Disken for ret at nyde Omgivelserne. Vilde han have privat Badeværelse? Ja, det vilde han rigtignok — han vilde i det hele taget se Amerika i de intimeste Afkroge. Op i Elevatoren gik det, og flot var der alle vegne. F. Ex. Brysseler Tæpper paa Gulvet i hans Værelse, og en rigtig magelig Lænestol, og der stod Piccolo'en og ventede. Han kendte nok, hvad det betød, og gravede en Quarter frem.

Naturligvis, dette Liv kunde vel ikke blive ved; og dog, det var ligesaa godt at tage Amerika fra oven af, saa skulde han nok finde sin egen Hylde, og den skulde ogsaa være for oven. Han kunde tænke sig selv som Handelsrejsende; ikke i Hornknapper — hvordan mon det vilde være at rejse i Pianoer, eller Høstmaskiner? Det vilde betyde de bedste Hoteller og komfortable Omgivelser. Af og til tog han en Kunde med sig over paa Hotellet, og det bedste var ikke for godt. Du store Kineser, naar han saa en Sommer tog en lille Svip tur hjem til Danmark — det var bedst han tog en Automobil fra København over til Søkkøbstaden. Men han vilde ikke paa nogen Maade se ned paa Købmændene der i Byen; blot dupere dem lidt. Men der var en, som han vilde skælde ordentlig ud, og det var Christian, Opvarteren, som gik og kaldte sig Kelner, og som gerne vilde se ned paa Kommis'erne. Christian skulde have en Lektie, saa hele Byen vilde grine ad ham fra den Dag at regne!

Thorvald tilbragte Formiddagen med at gjøre sig i Stand; et Bad, Barbering, Manicure, Skopudsning. Han kom til at le ved sig selv hvergang han tænkte paa Laust Petersen's Svinesti. Selvfølgelig — Farmeriet var meget godt som en Begyndelse, men nu da han kunde tumle med Sproget, saa var det paa Tide han kom rigtig i Lag med Amerika.

Efter et lukullisk Middagsmaaltid gik Thorvald ud og studerede Gaderne i det travle Strøg. Ved

SIDE TRE OG TREDIVE

et af Theatrene købte han to Billetter til Aftenforestillingen — det var til en Loge, som han her opdagede at man kaldte en „Box.” Nogle Visitskort lod han ogsaa frembringe ved en lille Hurtigpresse, hvor man kunde faa dem med sig, hvis man ventede et Øjeblik. Det var længe siden han havde været bestjælet af et saadant Velvære, som han fornemmede ved at vandre op og ned ad disse travle Gader — halløj! Der var jo en Blomsterhandel. En lille Buket i Knaphullet var ikke ad Vejen — Violer i December, og saa endnu en Buket i en Æske.

Ja, for nu var det paa Tiden at tage ud til Frk. Jensen paa Flower Boulevard, og da han ikke havde Hastværk kunde han ofre en halv Times Tid paa at finde den absolut pæneste Taxi. Den var blaa.

Det var nu ikke Karen Jensen, der aabnede Døren til det elegante Hus, hvor han omsider arriverede. Men da han spurgte efter hende, kom hun glidende ud i Entreen og blev helt højrodt i Hovedet ved Synet af ham. Hun havde forandret sig — var bleven meget fixere; det var noget ved Haaret, og noget ved Dragten — hun havde altsaa ogsaa grebet Amerika i Flugten, forstod Thorvald. Hun talte lavmælt og med hurtige Sideblik til Gemakkerne — hun var saa glad ved at se ham igjen, sagde hun; han forstod jo nok, at hun tjente her, og var lidt afhængig —

Men han nævnede strax Invitationen til Theatret, og nu skulde hun se, om det kunde ordnes. Det kunde ordnes, fortalte hun lidt efter, da hun kom tilbage; nu skulde han blot vente her i Værelset ved Siden af — bare en halv Time.

Thorvald kunde se, at hun var helt overdaadigt glad over hans Komme — det var altsaa en god Ide at invitere hende paa den flotte, selvfølgelige Maade, som han havde gjort. Og saa var det jo Juleaften — kunde man nu tænke sig en bedre og morsommere Juleaften, end at de to unge Amerikaerobrere slog sig sammen og nød Livet?

Hvor hun forstod at klæde sig, tænkte han, da hun viste sig, parat til at gaa. Men nu var det en Taxi — der var jo ikke en eneste i Sigte paa den noget trafiktomme Boulevard. Hun saa lidt sky paa ham, og paastod at man virkelig kunde køre i Sporvognen, hvad Thorvald nu ikke syntes var rigtig paa en Juleaften, „men naar hun kunde finde sig i det,” lo han.

Paa Vej tilbage mod den travle By fik Karen Jensen Munden paa Gled og snakkede om løst og fast, der var passeret i det sidste Aarstid. Hun havde næsten knap troet, at hun nogensinde skulde se ham igjen — Amerika var jo saa stort. Tænk, hun havde ikke talt et ordentlig Ord Dansk i tolv Maanedes — undtagen til en fjollet Ismand, som kom hver Morgen, og han var endda svensk. Det var rigtignok ikke fri for at hun længtes lidt efter Danmark engang imellem — særlig nu som i Aften paa en Juleaften, skønt Folkene hun var hos havde saamænd været rigtig rare — alt hvad de dog havde givet hende. Men hvor det dog var storartet at han var kommen, netop i Aften. — Og nu ham selv, spurgte hun. Han var naturligvis bleven en rigtig tør Amerikaner — det kunde hun jo se af sig selv. Ja, Mænd, sukkede hun, fandt sig hurtigere i det nye; hun var vist lidt af en Kryster, mente hun, og kiggede op paa Thorvald.

Og han, som virkelig var fem Tommer højere end hende, saa tilbage paa hende med et Blik, der næstendels ligesom forsikrede, at han nok skulde klare Amerika for dem begge to.

I Theatret morede de sig stort. Replikerne var ganske vist vanskelige at faa fat paa, men de forstod, at det var en første Rangs Præstation, og de Optrædendes Mimik og Spil var saa naturlige, at Handlingen næsten præsenterede sig selv. Men mest morede de sig ved den blotte Erkendelse af, at her sad de Side om Side og nød Livet i

det store Amerika — mens de for et Aar siden havde staaet ganske uforstaaende overfor det store Spørgsmaal: Hvad mon der vilde blive af dem i dette store Samfund?

Helt og holdent imponeret blev Karen Jensen, da de senere skulde spise i en Cafe, hvor et Dameorkester spillede smægtende Valse og de morsomme kriblende amerikanske Two-steps. Hun saa nysgjerrigt paa Damegæsterne og opsamlede mindst fire nye Ideer til et Kjøleliv, som hun lovede sig selv. Og da Opvarteren senere skulde betales, kunde Thorvald ikke nægte sig den Fornøjelse at tage forskellige Sedler frem af diverse Lommer, inden han besluttede sig til hvilken af dem han skulde vexle.

„Synes De nu godt om at være Landmand?” spurgte Karen.

„Aaja, det var ikke saa ilde, saa længe det varede,” mente Thorvald, „men jeg har i Sinde at komme ind til noget andet. Jeg har tænkt mig Handelsrejsende.”

„Det vilde rigtignok være storartet for Dem — men der tjenes dog vist ellers godt ved Landbrug nu om Stunder?”

Thorvald vilde imidlertid hellere tale om Bylivet.

De kørte hjem i en Taxi, og skønt det var bleven koldt, stod de og passerede næsten en Times tid paa Trappen. Thorvald spadserede paa Grund af den sildige Nattetime hele Vejen tilbage til det store Hotel — det havde været en glimrende Juleaften, sagde han til sig selv, mens han røg sig en fin Cigar i Lænestolen paa sit Værelse, hvor han skødesløst lod Asken falde ned paa det dyre Tæppe. Pyt! Fem Dollars om Dagen for et Værelse. Der var et Udtryk, som han havde hørt mange Gange i Løbet af Dagen — tilfældigt opsnappet i Mængden. Dette Udtryk lød: „I should worry!”

Den var ellers god, det var ægte amerikansk. Man kunde ligefrem ikke tænke sig saadan et Slagord paa Dansk. „Jeg skulde græmme mig!” Nej, det havde ikke den samme Kraft, det lød forlorent paa Dansk. Men det var jo netop Sagen, i Danmark gik man og græmmede sig og gjorde sig Uro og Bekymringer. Man endte og vendte hver eneste Krone, man kritiserede og vurderede sin Næste. —

I Amerika var det dog helt anderledes. Thorvald sov uroligt og drømte saa det dundrede i hans Hovede; Amerika var som en Feber i hans Krop — eller var det den Salat, de havde spist? Der havde været Roquefort og italiensk Olie i den.

Der var gaaet tre Dage, og Thorvald havde bevandret hver eneste Gade i Kansas City, set hvert eneste Butiksvindu, studeret hvert eneste Blad. Han havde været oppe hos nogle enkelte Firmaer for at tilbyde sin Assistance som Rejsende. Men Konturerne havde ikke været heldige. En Ting var at forestille sig, hvorledes man skulde lægge sin Sag for Chefen; noget helt andet var

det, naar man stod Ansigt til Ansigt med saadan en stiv og tør Amerikaner. De var ikke fri for at være korte og afvisende; de talte om Erfaring i Faget, og de synes ikke at bryde sig om hans fem Aars Handelsuddannelse i den danske Søkjøbstad. Den sidste Plads havde været den værste, thi Chefen havde ligefrem forhørt ham. Hvor havde han været i Kansas? Hvad hed Ekviperingshandleren i Socrates? Av, det var dog ogsaa dumt af Thorvald, at han ikke havde skrevet sig det bag Øret; det skulde naturligvis vise om han havde Observationsevne — og da han saa var vel udenfor, kom han i Tanke om, at Navnet jo stod trykt paa en lille Lap i hans Inderlomme!

Det værste var, at hans Pengeforraad var ganske sluppen op. Tænk at man kunde køre gennem saa mange Penge paa saa kort Tid. Ikke for det, han havde skam haft en „good time”; men det maatte gerne have været lidt længere. Han havde betalt paa Hotellet og sat sin Rejsetaske hen i en Butik. Meningen havde været, at han allerede paa dette Tidspunkt skulde have sikret sig en Stilling her i denne travle By. Skulde det mon være, fordi det var i Juledagene? Det var dog ogsaa ærgerligt, at hans Penge var sluppen op, for ellers kunde han jo godt vente, selv om det varede nogle Uger, for der var ikke noget behageligere end at gaa omkring og se paa al denne Virksomhed i den travle By — og saa kunde man af og til smutte ind i et Biograftheater — det var ligesaa godt at nyde lidt af den Slags nu, for naar man først kom i Virksomhed, var det ikke sikkert at man fik Tid.

Men Pengene var sluppen op. Han kunde næsten blive gal i Hovedet ved at tænke paa det. Ligesom det gik allerbedst, og han rigtig havde begyndt at sætte sig ind i Forholdene — doggone it! Det var jo ogsaa en lumpen Sum han havde tjent ved at slide et helt Aar. Man skulde have mindst et Tusind Dollars, naar man vilde holde Ferie. Og nu kunde han ikke engang vise sig for Karen Jensen — hun havde nu vist saadan en Tillid til ham, han var jo næsten bleven ligesom hendes eneste Støtte i det fremmede Land. Bare han kunde have ringet hende op og inviteret hende ud paa en anden morsom Aften. —

Han satte sig til at sove i Jernbanestationens Ventesal.

Hele Vejen ud til Karen Jensen's Plads paa Flower Boulevard gik han den næste Eftermiddag. Hvorfor han gik derud, kunde han egentlig ikke rigtig dokumentere; men Krage søger jo Mage, sagde han gemytligt til sig selv, og de var da begge to Danske. Man kunde vel tale Tingene over.

Mutters ene var hun i Huset — han havde da noget Held med sig. For det var ikke ilde at sidde og passere i Køkkenet, medens Karen opvartede med Kaffe. Og det var ogsaa helt pikant at være Gjenstand for den ægte kvindelige Medfølelse, som hun lagde for Dagen, da han ærger-

ligt men sanddru berettede, at han ikke var bleven opsnappet af noget Firma endnu. Men hvordan var det i Grunden de sad og tossede med hinanden, Karen og Thorvald, for det var jo slet ikke ham, der bildte hende ind, at han havde saa mange Penge tilgode ude i Socrates, det var jo bare hende der sad og lyttede det ud af ham. Og naar hun saadan troede det ligemed det samme, skulde han saa —

„Ja, men kæreste lad dog mig — se her er en Ti Dollars Seddel,” sagde hun, begejstret over paa en Maade at være med ved Erobringen af Amerika.

Og saa afslog han dog Pengene — koldt og bestemt.

„Ja, men det gjør da ikke det mindste,” sagde hun og lagde sin Haand paa hans Arm, „for De kan jo sende det, naar De kommer der ud — —.”

Naa, ja, paa den Maade — det var jo ogsaa sandt, han kunde jo sende det.

Da han gik, var han helt rask paa det igjen; ti Dollars i Lommen og en pinlig Situation klaret. Ingen Mistanke hos Karen og alt saadan noget —

„Jeg skulde nu synes, at det maatte være saarart at være Farmer,” sagde hun, da han stod paa Trappen. „Der er saadan noget solidt og velhavende ved Folk fra Landet. Jeg kunde ikke lade være at lægge Mærke til det, da De kom forleden Aften — De har skam forandret Dem til Deres egen Fordel — og det er Landlivets Skyld.”

Karen blev staaende i den aabne Dør og vinkede til ham — han vendte sig et Par Gange og løftede paa Hatten — saa kom Sporvognen.

Han blev enig med sig selv om, at det var godt Karen var kommen til Amerika, ogsaa; uden hende vilde det store, spændende Panorama have manglet noget. Pinedød, saadan som det Pige-barn forstod ham: solid og velhavende, sagde hun, og: forandret til hans Fordel! Hendes Billede foresvævede ham endnu, som hun stod paa Trappen og sagde Farvel; et stort hvidt Forklæde og en lille Kyse. Hvad var det hun lignede — aa, jo, en Sygeplejerske; det røde Kors!

Omtrent i Midten af Kansas stod Thorvald Jensen omgivet af mange hundrede Acres Jord, hvori det pibledede af Foraars og Grøde. De fire Muldyr for Ploven lod Hvilen falde paa sig, mens deres Enehersker læste et Brev, som var bleven baade krøllet og snavset af at sidde i en Lomme i mange Dage.

„Mange Tak for Pengene” stod der. „Det havde saamænd ikke Spor af Hast. Jeg maa vistnok indrømme, at De har Ret, naar De mener, at De vil slaa Dem paa Landlivet helt og holdent. Jeg havde nu ellers allerede begyndt at forestille mig Dem som Handelsrejsende.”

Det er det rent kvindelige, tænkte Thorvald. Hun lader sig imponere af det ydre, af Dragten og Laderne — jeg tror nu mere paa den solide Velstand. Men sød og god er hun alligevel — ihvertfald god nok til mig.

Gæd-up!

Danmark's nye Kongeborg.

AF DAGMAR WIGGERS.

Arkitekt Thorvald Jørgensen's Originaltegning fotografisk reproducet.

ET følte som en Landesorg, da Klokkerne klemte og Telegrafren i Oktober Maaned 1884 bar det Sorgens Budskab ud over Landet: „Christiansborg Slot brænder!”

Jeg stod den Dag som saa ofte før og spejdede ud over Stien, der førte op over Lyngbakkerne, Vejen hvorfra gamle Laust Post skulde komme med Breve og Aviser fra Struer. Det var Dagens spændende Øjeblik i den ellers ret kedsommelige Præstegaard, hvor jeg forsøgte at bibringe nogle Smaabørn de første Kundskabsfrugter. — Jo, der kom han rokkende, sindigt og astadigt, lidet anende hvilke overvældende Nyheder han bar i sin Taske. Kaffetaaren blev skænket for ham i Køkkenet, og jeg tog Breve og Aviser og fordelte dem rundt i Huset. Næppe havde jeg lukket Døren til Præstens Studereværelse, før han kom farande efter mig med Avisen i Haanden, ind gennem Stuerne fo'r han og raabte højt: „Slottet brænder, Christiansborg Slot brænder!” — Vi blev alle grebne af den største Forfærdelse. Raadvilde stod vi og saa paa hinanden — kunde det være muligt? og alt det Slottet rummede — Malerisamlingen — brændte den ogsaa — alle Thorvaldsens dejlige Værker — hele Museet — hans Relieffer paa Facaden — Alexanderfrisen i Riddersalens Forværelse — Bissens Bacchustog og Freunds Ragnaroks Frise — alle de uvurderlige og uerstættelige Klenodier det store Slot indeholdt — alt det vi elskede og ærede som en Stolthed for vort Land. Vi kunde ikke udholde det korte Avistelegram og i en Fart var Præsten omklædt, og til Hest for han afsted til Struer for at høre nærmere Detailler. Jeg var ellers i min Ungdommelighed meget forarget over at en Fræst red — jeg syntes ikke det var foreneligt med Stillingens Værdighed, men den Dag saa jeg anderledes paa det, syntes det var storartet han kunde komme saa hurtigt afsted, og dog blev Tiden forfærdelig lang for os der sad hjemme og ventede paa nye Beretninger om Ulykken.

Jeg havde jo været i København som Barn, og det store Kongeslot var det centrale for min Erindring. Den kongelige Malerisamling — alene Ordet fik mig til at føle Ærefrygt — det var ikke som nu, hvor man farer gennem Salene med en Katalog i Haanden og kritiserer højlydt — vi gik der, Moder og jeg, med hinanden i Haanden, talte sagte og stod ærbødig og tavse foran de store Mestres Billeder, som vi havde læst og hørt saa meget om. Jeg husker endnu det Billede der gjorde stærkets Indtryk paa mig: „Christian II i Sønderborg Fængsel,” hvor han gaar rundt om Bordet — bøjet og træt. Hvad er det der slaar ned i et Barnesind, saa det aldrig glemmes — jeg ved det ikke, men aldrig senere har noget gjort det Indtryk paa mig som det Billede og saa Thorvaldsens „Jason med det gyldne Skind,” der stod udenfor Slottet — forstod mit Barnesind dunkelt det Symbol disse to Skikkelser danner for Menneskelivet — den unge Jason, der stormer afsted for at hente det gyldne Skind, der

skal give ham Retten til Faderens Kongedømme, og den gamle Konge — fængslet, nedbøjet af Skuffelser og Nederlag der, hvor han vilde det bedste.

Saa stod Slottet i mange Aar som en udbrændt Ruin — saa længe stod det, at vi ganske vænnede os dertil og egentlig fandt det monumentalt. Inde fra Ridebanen havde vi endnu den smukke Kolonnade med de skønne Søjler, dette historiske Sted, hvor Frederik VII talte til sit Folk i de Dage, da Bølgerne gik højt inden Grundlovens Underskrivning. Ofte har min Moder fortalt mig hvorledes hun var med en Dag blandt de Tusinder og atter Tusinder der vandrede mod Slottet og holdt af som en Fader. Der var Uro og Ophidsen i Tale, den Konge som de virkelig saa op til og holdt som en Fader. Der var Uro og Ophidselse, de mente sig forraadte af Stænderforsamlingen og følte sig bange. Saa kom Frederik VII ud paa Balkonen — netop som han saa ofte er bleven afbildet og modelleret — bred, svulmende, med sin store Haandbevægelse. — Der blev dødsstille og Kongens Ord lød jævnt og naturligt saa

hver en kunde høre dem: „Hvad I beder om er alt sket. Gaa nu rolig hjem, hver til sit, som jeg gaar hjem til mit!” Jeg gengiver disse Ord efter Hukommelsen, mulig er de ikke helt nøjagtige, men Resultatet var det vidunderlige, at hele den mægtige Skare roligt skiltes og fortrøstningsfulde gik hjem som Kongen bød. Og han narrede dem ikke — Grundloven blev givet og underskrevet paa Christiansborg.

Christiansborg ligger paa samme Plads som Danmarks Kongeborg, lige fra Absalons Dage, har ligget, og det var den driftige Christian IV, der besluttede at bygge en ny pragtfuld Borg. 1733 blev Grundstenen lagt, Planerne hentet fra Italien og en pragtfuld Kongeborg i rik Rokoko-stil med Sandstensmure og Kobbertage rejste sig. Denne Borg nedbrændte i 1794 og Kongefamilien flyttede til Amalienborg. 1803 begyndte Opbygningen under C. F. Hansen og Slottet indviedes 1828, nu genrejst i en underlig stiv og temmelig kedelig Stilart. Frederik VII tog det atter i Besiddelse som Bolig, samtidig med at Maleri-

(Fortsættes Side 41)

Nye danske Kolonier.

Paa Nebraskas Højsletter. En frugtbar Colorado Dal.

De Danske i Amerika er et spredt og broget Folkefærd. Ikke nok med at de kommer fra saa mange forskellige Egne af Danmarks Land, taler saa mange Dialekter og bærer Præget af det gamle Samfunds mange Klasseafskygninger — men de lever ogsaa herovre paa saa vidt forskellige Egne og under de mest afvigende Forhold, at det maa blive et helt Studie om man systematisk kulde prøve at klassificere dem.

Lad os tænke os to Danske, jævnaldrende og født paa samme Egn. Lad dem rejse til Amerika paa samme Tid, men lad den ene komme til California og blive Appelsindyrker, mens den anden kommer til Detroit og bliver Maler paa en Automobilfabrik. Hvis de to skulde mødes efter 25 Aars Forløb vilde de ikke have en hel Del Interesser tilfælles.

Vi kender i det hele taget kun lidt til hverandre her i Landet, fordi vi lever paa saa store Afstande. Takket være de danske Blade læser vi lidt om hverandres Foretagsomhed og Skæbner, og vi danner os et Begreb om, hvorledes Tilværelsen arter sig for Landsmænd i Øst og Vest, men mange Gange harmonerer saadanne Begreber kun ilde med Virkeligheden. Amerikas Størrelse er ogsaa ret overvældende, baade statistisk og geografisk, og kun de færreste af os tilbringer en Del af vor Tid paa Rejser, skønt det vilde være belærende og nyttigt nok om vi kunde det.

Landbruget er vedvarende det Erhverv, som tager de fleste Danske fangen herovre. Det har ikke altid været en indbringende Kilde, selv om det jo som Regel er forbundet med jævnt slidstomt Arbejde. Men der er dog den sølverne Inder side ved Skyerne paa Landmandens Himmel, at man, hvis man er kommet til at eje et Stykke Land i Amerika, ogsaa kan være nogenlunde sikker paa i Længden at opnaa jævn Velstand. Selv om man nemlig skulde opleve trange Aar, eller man skulde have Modgang af forskellig Art, saa er selve Landet dog stedse i opadgaende Værdi, og lægger saaledes for hvert Aar der gaar en opsparat Fortjeneste til Arbejdets Udbytte.

Siden Verdenskrigen udbrød i 1914 har Landbruget imidlertid haft gyldne Dage i Amerika. Dette mener ikke, at der ikke har været Gjenvendigheder, thi skønt Landmanden har opnaet gode Priser for sine Produkter, saa har han til Gjengæld ogsaa maattet betale i dyre Domme for hvad han skal bruge til sig og sin Familie, og hvad Arbejdskraften angaar, saa har den til Tider næsten ikke været til at opdrive for hverken gode Ord eller Betaling. Men man maa alligevel anse det for gode Dage, naar enhver Farmer kan opnaa høje Priser for alt, hvad han kan producere og bringe til Markedet. Og at disse Forhold vil vedblive at herske i en uoverskuelig Fremtid ligger nær at antage.

Følgen har været, at der er opstaaet en usædvanlig Rift om nyt Land. De, som allerede er beskæftiget ved Landbrug, sætter fornyet Kraft paa og stræber efter at drive og dyrke alt det Land, som de kan erhverve ved Køb eller Forpagtning. Farmernes Sønner faar tidlig Lyst til

at lægge ud for egen Regning, og rejser til andre Egne, hvor der endnu er Land at faa til forholdsvis lave Priser. Og mange Folk i Byerne, som stedse har siddet og næret en dulgt Lyst til Landbruget, lader nu denne Lyst raade og omsætter deres Byejeendom til et Stykke Jord.

Og der er meget godt Land at faa endnu til overkommelige Priser. Det er nemlig ofte gaaet med Landbruget i Amerika ligesom med Udlægningen af Storbyerne — man har i den første rastløse Iver slaaet sig ned uden særlige Planer. I Byerne finder man tit Hjørner med Stenbygninger og nogle faa Ejendomme i Nærheden, men ellers ligger hele Firkanten hen som øde Prærie. Dette gjør, at Byen har altfor mange Miles Omkreds i Forhold til Befolkningen. Det samme finder man paa Landet; der er begyndt et Settlement et eller andet Sted, og i Tidens Løb anlagt Posthus, maaske Jernbanestation, o. a. Men der vedbliver at ligge en Del Land i Byens Periferi, som ikke er solgt til praktiske Landmænd, og som stadig venter paa Ploven.

I det hele taget er der sikkert ikke endnu nogen paafaldende Landmangel i de Forenede Stater, men stadig en Mangel af Farmere. Derimod kan man anse det for temmelig sikkert, at vi gaar en Landfordyrelse imøde, hvilket jo vil være ganske naturligt, da de, som allerede har tjent Penge under Krigen, ikke kan finde nogen bedre og sikrere Anbringelse for Kapitalen end ved at sætte den i mere Land, der ganske roligt kan staa og doble eller firedoble sin Værdi.

Dette Begreb, stigende Landværdier, er forresten bleven nævnt saa tidt, at det næsten lyder som en fortærpet Talemaade. Men man kender dog Folk, der ved at det er en Kendsgerning. I et dansk Settlement i Iowa var der for en Snes Aar siden en Del danske Farmere, som ved Paapassenhed og Flid havde sparet sig saa meget sammen, at de nok, nu da de var bleven ældre, kunde trække sig tilbage. Hver især havde en god Farm, som de havde købt i sin Tid for ca. \$30 pr. Acre. Men Landet var jo rigtignok gaaet lidt op i Prisen siden. Man havde Exempler paa, at Naboer havde solgt deres Farme for baade \$40 og \$50 pr. Acre. Naturligvis, det var enkelte og særlig heldige Tilfælde — men det havde jo alligevel fordrejet Hovederne paa mange Folk, og naar der taltes om Landhandel, var det altid oppe

omkring \$60—\$70. De gamle danske Farmere lo i Skæget; de vidste nok hvad Landet var værd og hvad det kunde give — men naturligvis, hvis Køberne var helt rundtossede, var det da Synd andet end at lade dem have Landet. Efterhaands solgte de fleste af dem ud, og flyttede ind til Byen, hvad de købte sig et Hus med en lille Have til. Men de solgte hverken for \$60 eller \$70 — den vilde Landspekulation var i Mellemtiden bleven vildere, og Farmerne trak sig tilbage for en Pris af \$100 pr. Acre. Det syntes de var Topunktet af umulige Værdier; men de fleste af dem har dog oplevet at se deres Land solgt til andre Købere for \$200 og \$250.

Det Land, som endnu i vore Dage faas til nogenlunde lav Pris er enten ret store Arealer, som er forbleven usolgt i Nærheden af eller ind imellem Settlementer, eller ogsaa er det golde og øde Egne, som af kapitalstærke Selskaber er bleven forsynet med Overrisling. Det kan ogsaa være store Ranches og Græsgange, hvis Ejere nu finder, at Tiden er inde til at udstykke deres Besiddelser. Og blandt de Settlers, som i vore Dage køber dette Land, finder man ligesom tilforn et stort Antal Danske.

Hermansen's Koloni i Sheridan County, Nebraska.

I det nordvestlige Hjørne af Nebraska er der i indeværende Aar af vor Landsmand, T. Hermansen, paabegyndt et Landsalg, som har vundet betydelig Tilslutning af Danske allevegne fra. Med Foraarets Komme, 1918, vil man se et halvt hundrede danske Familier eller flere paabegynde Arbejdet paa de nye Farme, og i de nærmest følgende Aar kan man gjøre Regning paa, at der i Sheridan County vil blive dannet en dansk Koloni i Lighed med de ældre Settlementer omkring Dannebrog, Marquette eller Minden.

Det er forøvrigt ikke nogen ny Egn, hvor Her-

Spørgsmaal: Hvor kommer Oksekød fra?

Svar: Nebraska

En Skole i Sheridan County

mausens Koloni bliver anlagt. Hay Springs, som er den nærmeste Jernbaneby, har eksisteret i mange Aar, og i en Omkreds af ca. 9 Mil finder man ældre Farme i god Drift. Men udenfor denne Cirkel har der indtil nu eksisteret store Ranches, hvis Ejere kun benyttede det jævne og frugtbare Land som Græsgange for store Hjorde af Kreaturer. Denne Drift er ikke mere indbringende i Forhold til Landets Værdi, og da det kom til at se sig om efter Settlerne til at bosætte sig paa denne Egn og gjøre sig Jorden underdanig, saa var intet rimeligere end først at tænke paa de Danske. Der er jo Beviser for, at danske Settlerne i højere Grad end noget andet Folk forstaa at afvinde Jorden et Udbytte og at gjøre en Egn velstaaende.

Det var paa denne Maade at T. Hermansen kom i Forbindelse med Ejerne af de store Ranches i Sheridan County, og ingen var vel bedre skikket til at samle de danske Landsøgere end netop han. Hans Navn har en god Klang i Iowa og særlig i Nebraska, hvor han har levet i en Menneskealder, en Del af Tiden selv som Farmer, og senere som Court Recorder i et af Statens store Counties. Da der sidste Sommer skulde ansættes en Formand for Regeringens nye Land Laane Bank i Nebraska Distriktet, modtog Hermansen over et halvt hundrede uskrømtede og hjertelige Breve fra ledende Bankierer, Dommere og andre Embedsmænd, saavel som fra indflydelsesrige Borgere i alle Livsstillinger, der varmt og uopfordret anbefalede ham til Embedet. At han alligevel ikke blev udnævnt, bør man ikke lægge Hermansen til Last; den politiske Synsvinkel er nu engang den mest afgjørende.

Paa et af omstaaende Billeder ser man T. Hermansen i en Mark med Bønner. Han staar længst tilvenstre paa Billedet; Nummer to i Rækken fra højre er Jørgen Michaelsen fra Omaha, som besøgte Hay Springs sidste Efteraar. Det er vel ikke usandsynligt, at Michaelsen inden længe atter maa besøge Hay Springs for at indsætte en Brodersamfundsløge. Disse Loger, der nu tæller 315, staar jo som Milepæle gennem hele Amerika og viser, hvor de Danske har nedsat sig. Det mærkelige ved Bønnemarken er ikke den imponerende Frødhed, men derimod den Omstændighed, at det er første Gang dette Land har været pløjet. Udbyttet af denne første Avl er ofte mere end Landet har kostet, hvilket lyder overdrevent, men man maa tro det, naar man staar midt i Marken og kan se Resultaterne, og naar man

Mexikanerne bager Brød paa gammeldags Facon

saa samtidig ved, hvilke Priser Produkterne bringer nu om Stunder.

Svineavl er en af de vigtigste Indtægtskilder i Omegnen af Hay Springs. Men Farmerne anvender en nogen anden Taktik end paa de Egne, hvor Majns er den væsentligste Avl. Man fodrer mest Alfalfa, men dog ogsaa nogen Majs, som Svinene selv gaar lige ud i Marken og forsyner sig med. Den Majs, som avles, er en egen Art, der ikke naar nogen videre Højde, skønt Kolberne er store nok. De sidder tæt ved Jorden og lader sig kun vanskelig afplukke. For Svinene har Plukningen dog ingen Vanskelighed, og man har fundet denne Fodringsmethode den mest praktiske, ligesom Udbyttet i det hele taget viser, at det er den bedste og mest indbringende Opdrætning. Svinene bliver 18 Maaned, inden de sælges, og de naar ikke den enorme Vægt som f. Ex. Svin fra Iowa eller det østlige Nebraska, men de giver til Gjengæld det bedste Flæsk, og Udbyttet pr. Acre er som anført mere end tilfredsstillende, naar man tager Landets Værdi i Betragtning tilligemed den store Arbejdsbesparelse.

Der kan imidlertid dyrkes næsten hvad som helst i Kolonien. Kartoffler er en meget indbringende Avl, og Sheridan Kartofflerne er de mest søgte paa Nebraska Markedet. Kornsorter af forskellig Art ser man i stor Kvantitet, naar man kører gennem Landskabet, og Mejeribrug vil jo efterhaanden vinde Indpas, naar Settlerne faar lagt Køer til.

Flid og Arbejdsomhed skal der til her som andre Steder; men Resultatet er heller ikke tvivlsomt. Naar man erfarer om en Mand, der forstaaer sig noget paa Landbrug og som har Kapital nok til at erhverve sig de første strengt nødvendige Brugsgjenstande, at han har slaaet sig ned paa en Farm af den Beskaffenhed, som gjør sig gældende i det nordvestlige Nebraska, saa gjør man ogsaa sikker Regning paa at høre, at han er bleven velhavende nogle faa Aar senere. Skulde det gaa anderledes, saa er man berettiget til at søge om Aarsagen hos Manden snarere end ved de naturlige Forhold der paa Egnen.

I det sydlige Colorado.

Man kan vanskelig tænke sig noget smukkere end en Mark med Ærter i Juli Maaned, naar de staar i Blomst. Paa hver Plante vrimler det med Blomster bogstaveligt talt i alle Regnbuens Farver, og naar der sædvanligvis ved Middagstid springer en let Brise op, saa gynger Marken som et kraftkulørt Bordtæppe over en Kurv med Kattekillinger.

Dette er vist en daarlig Sammenligning. Men hvorfor ogsaa prøve paa at drage en Sammenligning. Virkeligt smukt strækker disse Ærtemarker sig milevidt gennem Dalen lige stik syd for Mount Blanca, der staar som en Skildvagter ved Indgangen til San Luis Valley i Midten af det sydlige Colorado, og som tavs hylder sig i den Glorie, som følger med at være det næsthøjeste Bjerg i en Stat, der er forvænt med høje Bjerge. Ved den sydlige Ende af Dalen staar en anden Skildvagt, Mt. Ute, som dog ligger inde paa New Mexico's Territorium.

Man kan imidlertid ikke leve af Skønheden alene. Altsaa, for at komme tilbage til Markærterne — man kan leve af dem, man kan leve godt af dem, for de betaler sig. De er Penge værd;

Gammel mexikansk Kirke

Danske Børn trives godt

for Karl Madsen's Vedkommende er de \$2,000 værd til Dato.

Læseren kender maaske ikke Karl Madsen. Han er fra Holstebro — for at tale klart og tydeligt: han er to og et halvt Aar fra Holstebro. Han kom til Chicago, hvor han kørte en Mælkevogn og fik en god Løn, som han systematisk opsørede. Da dette havde gaaet for sig i halvandet Aar, tog han sammen med nogle Bekendte ud til Costilla Estate i Colorado og erhvervede sig 80 Acres irrigeret Land. Sidste Foraar tilsaaede han hele Stykket med Markærter, og lod det saa staa og passe sig selv, medens han der paa Egnen fandt rigelig Beskæftigelse som Murer, hvilket er hans Haandværk. I August Maaned, da Ærterne stod i Flor, blev der budt ham \$2,000 for Stykket som det stod, uden at være afhøstet. Og nu er Karl Madsen fra Holstebro rigtig glad ved at han kom til Amerika.

En Tur til Costilla Dalen er nok Umagen værd, enten man er interesseret i Land eller ikke. Man lægger sig i sin Køje paa Toget i Denver om Aftenen og næste Morgen Kl. 6 skifter man Tog ved Blanca og kører med Lokalbanen ned til San Acacio, som er den første By i Dalen og som allerede har antaget nogen Størrelse med et særligt godt Hotel, et Par Banker, flere Butiker, et Garage, et Apotek o. s. v. I mange Miles Omkreds ser man det flade, til Dels opdyrkede Land, men det hele er omcirklet af høje Bjerge, og man mærker at man er i et Højland, thi Solen brænder ikke saa stærkt som i et Prærielandskab, og der er stadig en let Brise.

I Grunden er San Luis Dalen, hvori Costilla Estate ligger, et gammelt mexikansk Settlement, og der bor endnu omkring Vandløbene en Del mexikanske Farmere af den gamle Skole. Det er skikkelige og jævnt velhavende Folk, som indbyrdes taler mexikansk, medens Børnene gaar i de amerikanske Skoler. Der findes 2—3 mexikanske Landsbyer, som med deres fladtagede „adobe“ Huse tager sig ret maleriske ud. I Vinduerne ser man stedse rene hvide Gardiner og en Rigdom af Blomster; Konen viser sig smilende i Døren iført en spraglet kulørt Vaskekjole, Børnene svinger med deres højpullede Hatte og raaber et venligt: Como lava, Signor! Flere Steder ser man en Ford Automobil under et Halvstak af Straa, og hos en af de rigeste mexikanske Farmere var den sortøjede Datter ifærd med at pudse en flot „Hudson Six.“

Gedehyrder

En god Hvedemark

Men disse Mexikanere lever ret isoleret og har deres egne primitive Vandingsssystemer. Hvis det ikke var for de ejendommelige flade Tage, kunde man godt tænke sig, at man kørte gennem en typisk dansk Landsby — Flid og Huslighed skinner igjennem alle vegne.

Oprindelig tilhørte Costilla Estate en mexikansk Adelsmand, som vistnok havde faaet hele Molevitten for et godt Ord af Regeringen i Mexico City, dengang da hele det sydvestlige Hjørne af de Forenede Stater endnu tilhørte vor sydlige Naborepublik. Signor Costella tillagde dog vistnok ikke det udstrakte Landomraade nogen særlig høj Værdi; det kunde han heller ikke godt, thi det henlaa som et stort Øde, hvor Regnmængden ikke var tilstrækkelig til at avle noget som helst. Og en Dag da Sig. Costella kom ridende op gennem Dalen traf han en Franskmand ved Navn Beaubien. Beaubien var ude at smække sig med et Par nye sprælske Heste i et elegant Seletøj, hvis Messing skinnede løkkende i Solen. Det fik Costella Lyst at eje, og da han ikke havde kontante Penge gav han alt sit Land i San Luis Dalen i Bytte for Heste, Vogn og Seletøj. Der var dem, der mente, at Beaubien var bleven snydt paa den Handel, og det var han muligvis ogsaa, thi han fik aldrig noget ud af Landet.

Siden har det omfattende Domæne været i Hænderne paa et hollandsk Handelskompagni, som dog ikke kunde udrette noget med det, og det

var først da 15 amerikanske Millionærer købte det, at man begyndte at tænke paa et systematisk Vandingsanlæg. Der er anvendt tre Millioner paa at bygge en Dam med utallige Kanaler, hvori er opsparet alt det kostbare Vand, som Bjergenes Sne sender ned gennem naturlige eller kunstigt anlagte Vandløb.

Det er dette Vandingsanlæg, der udgjør hele Forskellen for San Luis Dalens Vedkommende. Uden Vandet vilde al Udvikling, Jernbanerne, Settlerbefolkningen og alle Kulturens øvrige Faktorer slaa en vid Bue uden om Costilla Estate. Ved Hjælp af Vandet, som nu forefindes direkte paa Jorderne, heales Settleres Opmærksomhed paa Egnen, og Udviklingen vinder nu godt fremad. Det er syv Aar siden Costilla Estate først begyndte at befolkes af flittige Farmere, men af de Danske, som nu bor der, har kun faa været der over tre Aar. Særlig sidste Sommer har bragt mange Danske dertil, og omkring Byen Mesita midt i Dalen vil der efterhaands opstaa et dansk Settlement af ret betydeligt Omfang. Der holdes nu til Stadighed dansk Gudstjeneste i Mesita og længe varer det vel ikke før ogsaa Foreningsliv og andre danske Interesser spirer frem.

Folk, der lever paa Egne, hvor Regnmængden som Regel er tilstrækkelig, har vanskeligt ved ret at sætte sig ind i Vandingsystemet. Det synes noget underligt, at Farmeren selv gaar ud og „Javer Regnvejr,” naar Jorden tiltrænger det. Der er visse Ting, man maa sætte sig ind i paa dette Omraade, f. Ex. det rette Tidspunkt for Vandingen, og Maaden hvorpaa de smaa Kanaler aabnes og lukkes. Settlerne er dog hinanden behjælpelige paa dette Omraade, og det er værd at lægge Mærke til, at en Mand, der har levet i Byerne alle sine Dage, kommer ligesaa hurtigt efter Irrigationsarbejdet som en øvet Farmer fra det østlige.

Om Resultatet af denne Irrigation er det ikke

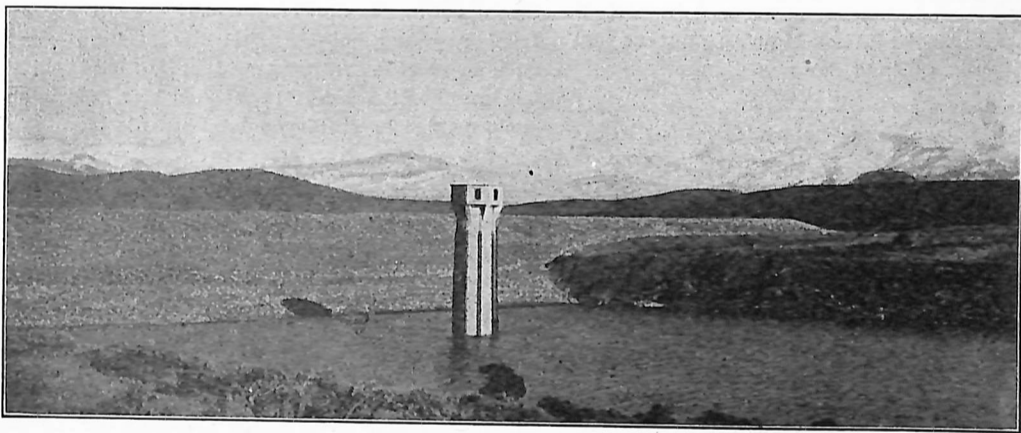

En Ærtemark

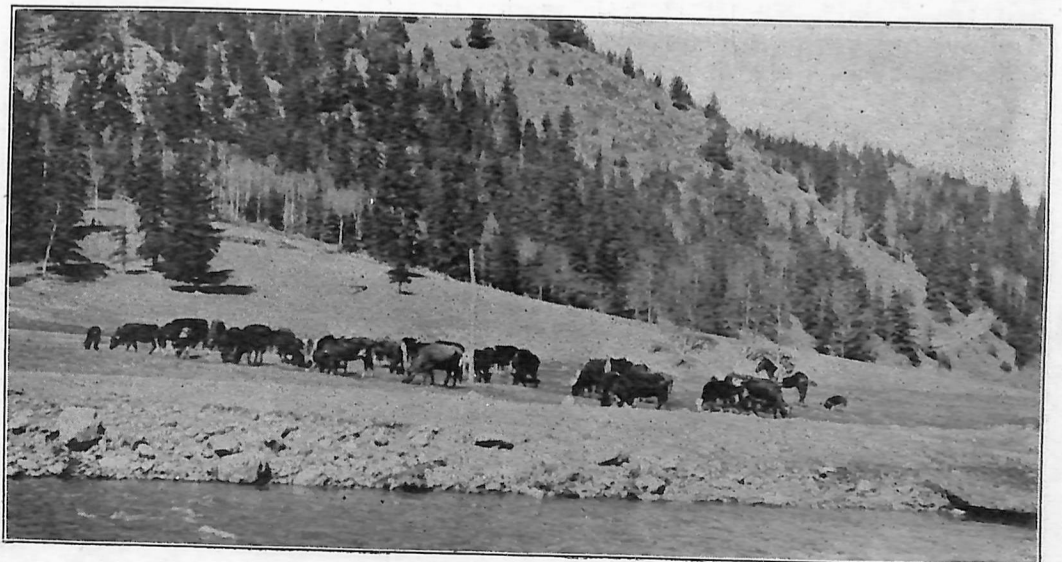
værd at sige for meget i disse Linier. Det lyder nemlig ret utroligt, naar man efter at have set med egne Øjne, skal til at fortælle om det Udbytte, som opnaas i de forskellige Kornsorter, Alfalfa, Kartoffler, o. a. Det er imidlertid faktisk, at Landmændene derude tjener fænomenalt i disse Aaringer, og der er ikke nogen opdyrkede Farme til Salg. Enhver holder fast ved sit og er godt fornøjet. Som et uomstødeligt Bevis paa stigende Velstand staar der saa at sige paa hver eneste Gaardsplads den obligate Ford Automobil — støvet og slidt, men altid tjenstvillig. Land kan man købe mod en meget ringe Nedbetaling, Plove og Maskiner kan man ofte faa paa Kredit, Kaffe og Sukker betales for med Æg — men Henry Ford forlanger Kontant! Og naar Farmerne i Costilla Dalen efter et Par Aars Forløb har Raad til et meget nyttigt Befordringsmiddel, som man imidlertid for faa Aar siden slet ikke kendte — saa maa han jo tjene Penge!

Sten til Huse eller Gærder hentes gratis i Bjergene

Dammen og Vandtaarnet.

Under Bjergene.

samlingen, Rigsdagen, Oldsagssamlingen og Højesteret havde der til Huse.

Saa kom den ulyksalige Brand, der ødelagde Hovedbygningen, medens Slotskirken, Thorvaldsens Museum og Ridebanens Bygninger reddedes. Først ved Christian IX's 40 Aars Jubilæum blev det ved Lov fastslaaet at Slottet skulde genoprejses. 1904 udsendtes Indbydelser til Konkurrencen, og den unge Arkitekt Thorvald Jørgensen fik 1906 at vide, at han var udset til at opbygge Kongeborgen. 1907 blev Grundstenen lagt og det var Meningen at Slottet skulde have været færdig i Aar, men utallige Strejker og nu Krigens uheldige Indflydelse paa Tilførsler, har forsinket det hele betydeligt. Der er Dele, der overhovedet ikke kan gøres færdige før efter Krigens Slutning, — dertil hører Riddersalen og de forskellige Fyrste-Gæstehjænder og andre officielle Restsale. Derimod lægges der al Kraft ind paa at faa navnlig Rigsdagsfløjen og Kongens Lejlighed færdig. Rigsdagen skal flytte ind efter næste Valg.

Ved Slotsarkitektens Velvillie forundtes det mig at komme indenfor Afspærringerne og med Konduktøren, Hr. Arkitekt Erhard Petersen som Cicerone, begyndte jeg en meget interessant Vandring rundt i den mægtige Bygning.

Facaden er stadig ud mod Slotspladsen med Frederik VII paa sin frysende Ganger lige foran Kongeporten. — Denne bliver aaben for almindelig Færdsel, hvorimod den kun benyttes af Kongen, Højesteret og Rigsdag ved meget højtidelige Lejligheder. Herinde er de reddede Reliefs af Thorvaldsen anbragte og desuden en udskaarne Mindetavle om Stormen paa København, ellers virker det mægtige Rum fornemt og majestætisk ved sine Søjler og skønne Loftsbuer. Rigsdagen har sin egen Indgang i Fløjen ved Staldmesterporten — en meget pompøs Trappegang prydet med Stenfigurer. Paa den modsatte Side, over mod Slotskirken, er „Dronningeporten” — saaledes kaldet, fordi den smykkes med Bissens Statuer af danske regerende Dronninger, Dagmar, Thyra, Philippa og Margrethe, der udføres i Marmor og skal pryde det skønne højloftede Rum, hvor otte Søjler af norsk Marmor bærer Krydshvælvingen. Herfra fører „Dronningetrappen” op til Kongens private Lejlighed. — alt skal holdes i lyse, livlige Farver. Til venstre for Dronningeporten ligger „Drabantsalen” — saaledes kaldet fordi Axel Hansens pragtfulde Drabantskikkelser bærer det hvælvede Loft paa deres mødige Skuldre. — Det er prægtige Figurer i jættelignende Størrelser, der hugges i Granit paa Stedet. — Her ligger ogsaa Audiens- og Statsraadværelser og herfra fører „Kongetrappen” op til Repræsentationslokalerne paa første Sal, der senere skal erstatte Christian VII Palæ paa Amalienborg.

Kongens Lejlighed er paa 2den Sal. I den høje Mezzaninetaage, der giver hele Slottet et storstilet fornemt Udseende, findes Hoffets Kontorer, Hofmarskallatet og Kongens Bibliotek, men vil de Kongelige ikke gaa op ad de mange Trin af de ellers magelige og pragtfulde Trapper, der dog, grundet paa Etagerens enorme Højde, maa virke trættende, er der store hurtiggaaende Elevatorer, der forhaabentlig til den Tid vil kunne faa den nødvendige Elektricitet. Selve Kongens Lejlighed bestaar kun af 5 Værelser — det er ikke meget, vi har ikke mange Grosserere der nøjes med det — men til Gengæld er Dagligstue og Spise-stue 15 Meter lange og brede. Alle Stuerne Vinduer har den Ejendommelighed, at de gaar omtrent lige ned til Gulvet og er af en Højde og Bredde, der virker imponerende. Dagligstuens Vinduer vender ud mod den indre Slotsgaard, ligesom Dronningens Kabinet, der ligger i Flugt med den, og har Udsigt over Ridebanen og Mar-

morbroen med de skønne gamle Portfløje til „Prinsens Palæ” paa den anden Side af Frederiksholms Kanal. Derimod vender Kongens Værelse ud mod Nybrogade med sit morsomme gammeldags Gadeparti af Fiskerkonerne med deres Kurve foran de smukke gamle Huse fra svundne Tiders Storhed — Kanalen med Højbro og hele det gamle København i Baggrunden med sine skønne Taarne paa Helligaands og Sct. Petri Kirker, højt over de utallige røde Hustage — det er en ejendommelig og, i sin Art, pragtfuld Udsigt, Kongen har daglig for Øje — det er selve Byens Hjerte, med sit bankende, ulmende Liv i Gader og Stræder.

Desuden hører der til Lejligheden et Soveværelse med Paaklædningsværelser, Badeværelser og en ret stor Hal. Dernæst har Prinserne hver en lille Lejlighed bestaaende af Korridor, Dagligstue, Soveværelse med Bad og Garderobe, hvilket altsammen vender ud mod den indre Slotsgaard.

Nu gaar Turen over i Rigsdagsfløjen med sine store, brede Trapper, sine mange eviggaaende Elevatorer, sine Garderobes rum med Paaklædningsværelser, Badeværelser, Barberstuer og en stor Restaurant i Stueetagen, foruden Stenograf- og Journalistværelser. Mest pompøs og storslaaet virker Folketingssalen, der i et Par Etagers Højde beklædes med smukke Egetræs Paneler, medens det øvrige holdes hvidkalket med Balkoner, Tilhører- og Kongeloge. Loftet er afdelt i Felter med skønne Reliefs, medens Professor Oscar Matthiesens store Gruppébillede af den ny Grundlovs Mænd skal pryde hele den ene Ende-væg. Talerstolen staar paa Salens Længdevæg med Medlemspladserne i en aflang Bue foran sig.

Landsfingssalen fremtræder helt i hvidt — hvide Paneler og hvide Stole og Borde. Aabningssalen, der ikke gør saa stort et Indtryk, bliver der særlig kælet for i Retning af smukt Udstyr og stilfulde Dekorationer. Der er ikke Tvivl om, at vi i Forhold til Landets Størrelse nu faar et Hjem for vor Rigsdag og lovgivende Forsamling, der staar fuldt paa Højde med andre Landes og i alle Maader vil blive til Pryd og Glæde for Landets Borgere.

Ovre ved Dronningeporten bliver det Stykke Gaard der ligger imellem denne, Slotskirken og Thorvaldsens Museum, offentlig Passage, der fører ned til den Fløj, der er forbeholdt Højesterets store og tidssvarende Lokaler, medens selve Højesteretsalen, som allerede omtalt, er i Stueetagen af Kongefløjen.

I Kælderetagen er Gardens Vagtlokaler, og dels her og dels i Tagetagen er Økonomilokaler, Køkkener, Folkelokaler o. s. v., o. s. v.

Om selve Udsmykningen kan der i Øjeblikket ikke siges meget — foreløbig vil saa meget som

muligt holdes hvidkalket med passende Forgyldning. Senere vil den kunstneriske Udsmykning, hvortil der ved Gaver er indsamlet 2 Millioner Kroner, komme til. Som et Kuriosum fortæller Arkitekten mig, at det Areal Gulvflade, der skal dækkes af kostbare, ægte Tæpper, vil blive lig med 4 Tdr. Land — at det i disse Tider har sine Vanskeligheder at fremskaffe Tæpper i saa store Mængder, siger sig selv.

Det store Billede, der følger hermed, er en fotografisk Gengivelse af Arkitektens Tegninger, set ovre fra Prinsens Palæ, ind over Marmorbroen, Ridebanen og den indre Slotsgaard, der nu afgrænses af nogle skønne kapitælprydede Søjler, der bærer store Sandstenskurve med Blomsterdekorationer, de samme Prydelser, der gaar igen langs Slottets Facade. Her har vi ogsaa Christian IX's smukke Rytterstatue, midt paa den Plads han elskede saa højt, omgivet af Staldene med alle de kønne Heste, hans Livs Glæde.

Som Helhed, set fra Holmens Bro eller ovre fra Holmens Kirke, virker Slottet smukt og fornemt med sine granitbeklædte Mure, hvortil hver eneste Kommune Landet over har bidraget ved at indsende Sten til Slottets Fuldførelse. Ogsaa oppe fra Amagertorv ser man den monumentale bygning i dens fulde Udstrækning med de smukt gennemførte Forbindelser til de gamle Fløje — Staldmesterporten og Slotskirken. Taarnet, der nu opføres, er en tro Efterligning af Taarnet fra Christian IV's Tid, og selve Stilen — ja, siger Arkitekt Petersen, der er nærmest ingen Stil — baade Rennæssance og Barok — det, det har været os magtpaaliggende at opnaa, er nærmest at faa det nye til at passe ind i det gamle, og vi er selv helt tilfredse med Resultatet. —

Men Taget — Manzard med Tegl. — Med et lille Suk ser jeg over til Thorvaldsens Museum og til Staldenes skønne irrede Kobbertage, der straalere i de fineste Farvetoner i Efteraarsdagens klare Sol — de Tage der er vor Bys Stolthed. — Skade at selve Slottet ikke kunde tækkes med dette herlige Materiale. Arkitekten trøster mig med at fortælle, at oprindeligt var de andre Tage ogsaa tækket med Tegl, som det nederste Parti stadig er det, men det viste sig, at det øverste Parti ikke havde tilstrækkelig Skraaning for Tegltækning, og det var Grunden til at de ombyggede det med Kobber, lidet anende hvilke Skønhedsværdier dette Materiale indeholdt for den beundrende Efterslægt. Kløge af Erfaring er Slottets Tage nu opførte i den Højde og med den rette Skraaning, saa der er ingen Fare for at kommende Tider vil rive dem af og erstatte dem med Kobber — selv om de blev rige nok dertil.

Porsborg

En Tur
til
Ribe By.

AF TONYS BROR.

DET kan være, at mit Indtryk af Ribe i høj Grad bestemtes af den gammeldags Hyggelighed, der straaledede mig i Møde, da jeg holdt mit Indtog i det ejendommelige gamle Hotel paa Torvet. Den gæstvenlige Modtagelse, som jeg fik her i de gamle Stuer, skabte for mig en Stemning, som bevarede under hele mit Ophold i denne, af saa mange historiske Minder opfyldte By, og jeg vil anbefale enhver at tage ind paa Hotel Dagmar, naar man kommer som Turist til Byen, for man føler strax Pustet fra henfarne Tider, naar man stiger op ad den gamle Trappe til Værelserne med de smaarudede Vinduer, hvor alt er saa proppert og hyggeligt. Og jeg var da ogsaa i den rigtige Stemning, da jeg efter at have sat en over al Maade velstegt Rødspætte til Livs, vandrede ud i den gamle Bys Gader. Og hvor er ikke disse Gader og Stræder henrivende, naar man en Septemberaften mod Solnedgang spaserer omkring der — paa maa og faa — hvor slynger disse smalle Gader sig ikke malerisk omkring med sine røde Smaahuse, der snart springer frem og snart trækker sig tilbage, medens de af og til ligesom truer med at falde ud over en. Og saa alle disse røde hældende Tage og de gamle Bindingsværksgavle med sine Slipper, der skraaner ned og aabner Udsigten til Aaen med sine Piletræer og paa den anden Side Aaen, vidstrakte Enge og Marskegne — hvor er der ikke malerisk, og hvor er Harmonien ikke enestaaende, og gjør alt dette til en By, der i Sandhed kan karakteriseres som Kunstens By i Danmark. Og hvor man gaar og hvor man staar, saa fængsles man af disse utallige Susjetter, som hver for sig frembringer et Maleri, som man maag blive staaende stille

og beundre. Og rundt omkring i de lave Døre staar Folk og slaar en Aftenpassiar af med Naboen, mens Kørerne drives hjem over Gadernes toppede Brosten. Ribe har gennem Tiderne bevaret ikke alene sin gamle, men ogsaa sin historiske Karakter, og enhver, der har den mindste Smule Interesse af sit Lands Historie bør ikke undlade at besøge og fordybe sig — om ogsaa for en kort Stund — i den Fortid, som denne den ejendommeligste By i Danmark viser frem i Flyvemaskinernes og Electricitetens frygtelige Nutid. Og mange af de gamle Huse bærer Indskrifter, som fortæller hver sit Bidrag til Byens Historie,

Quedens Gaard

og som jeg vandrer rundt, læser jeg paa en indmuret Marmorplade, at her „var fra 1500 indtil 1856 Ribe Domscole. Peder Palladius ved 1510. Anders Sørensen Vedel (der holdt den berømte Ligtale over Frederik den anden, hvori han rent ud sagde, at Kongen havde drukket sig ihjæl) 1557-61. Anders Bording 1626-37. Ole Borch 1637-44. Hans Adolf Brorsen 1709-12 — var blandt de navnkundigste Disciple.” Paa det samme Hus sidder endnu en Plade, hvis Indskrift lyder saaledes: „I dette Hus fødtes 1849 Journalisten og Filantropen Jacob A. Riis. Sin Fødebys trofaste Søn. Af Præsident Roosevelt kaldet Amerikas nyttigste Borger.” Paa et andet Hus læser jeg følgende: „Salmedigteren Hans Adolf Brorsen, Biskop over Ribe Stift, boede her i de sidste 20 Aar af sit Liv.” Nu er der Posthus i den Ejendom. I en lille broget Sidegade læser jeg paa et lavt rødstenet Hus: „Her laa Jens Sadelmagers Hus, hvor Digteren Ambrosius Stub boede som Skoleholder 1754.” Videre vandrer jeg og finder følgende Indskrift: „Her boede Skræder Launds Splid, hvis stakkels Hustru Maren 9. Novbr. 1641 blev brændt for Troldom mellem Galgebakkerne ved Ribe.” Ifølge Optegnelser paa Raadhuset brugtes der 24 Læs Brænde til Exekutionen. Ja, det var den Gang — i Aar koster et Læs Brænde flere Hundrede Kroner. Danmarks første Avis-redaktør og Udgiver er født i Ribe. En Marmorplade fortæller, at Digteren Anders Bording, som udgav den første danske Avis, fødtes i Ribe den 21. Jan. 1619. Saadan vrimler der af gamle Minder i denne enestaaende By, og man bliver ved med at vandre rundt og rundt og bliver ikke træt, for hvert Øjeblik staar man overfor nye Skønheder og nye Ejendommeligheder, og man kan ikke lade være med at kigge ned i de gamle Gaarde, og hvert Øjeblik falder man i Beundring, naar man for Exempel stikker Næsen indenfor i Porsborg med sit gamle Taarn og de ældgamle Træopgange eller Clausens Gaard, Quedus Gaard, for ikke at tale om Smalleslippe eller den lille Bro over Aaen, hvor Kastanietræerne spejler sig i Vandet, mens Kørerne derude i Engene brøler Solen ned. Og her kan man saa staa og drømme sig tilbage til fjærne Tider, da Ribe og Danmarks Historie knyttedes sammen, og man tænker paa hin Morgen aarle, da Kong Valdemar red til Ribe for at naa frem til Dronning Dagnars Dødsleje. Og man husker Folkevisens Ord, hvordan han var ene, da han naaede Ribe Bro. Og herfra hørte han Klokkerne paa Slottet forkynde Dagnars Død, mens han paa sin trætte Hest red „op ad Stræde.” Og man husker ogsaa Anders Sørensen Vedels Vers over den folkekjære Dronning:

Paa Strøget i Ribe

„Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred,
hun kom goden Bonde til Lise;
havde Danmark altid saadanne Blomster,
man kunde den ære og prise.”

Men til „Ribehus,” — som nu forlængst er sunket i Grus — kun Voldstedet er bevaret — knytter sig mange andre historiske Minder. Det var her Dronning Dagmar døde. Her stod Magnus den Stærkes Bryllup 1127, og omtrent hundrede Aar efter Valdemar den Unges Bryllup. Abel erobrede Solttet 1247 og Christoffer den Første Gøde her 1259. To hundrede Aar senere kronedes Kristoffer af Bayersen med stor Fæst her. Slottet blev nedbrudt omkring 1700.

Men naturligvis dominerer Domkirken Byen, og den er vel nok i arkitektonisk Henseende den smukkeste Kirke i Danmark — i hvert Fald i sit Indre. Det er en Lyst for Øjet at vandre rundt i denne dejlige Bygning, hvor alt er afstemt i Farver, som bringer Ro i Sindet, medens de utålige Lysvirkninger fryder Øjet, hvor man saa vender det. Og saa den pragtfulde Udsigt fra Taarnet, hvor Marsken ligger milevidt for ens Øje, medens alle de røde Tage og grønne Haver imellem hverandre breder sig for ens Fod. Mod Solnedgang vandrede jeg en Tur ud over Volden, hvor Ribehus i gamle Dage rejste sine Taarne mod Sky. Nu findes kun den nøgne Vold. Paa det højeste Punkt staar Fru Marie Carl Nielsens smukke Dagmarstatue og skuer ind mod Ribe By

og ude mod Syd kredsede en tysk Zeppeliner og drog Tankerne tilbage til den Nutid, som fyldes med saa megen Elendighed og Rædsel.

Men Ribe Bys Borgere har ogsaa aabent Øje for Nutiden og for det kulturelle Liv, thi derom vidner det smukke Museum, der indeholder en efter Forholdene meget værdifuld og smagfuld Collection af dansk Kunst, ligesom Raadhuset, der tildels er nybygget, fortæller om, at de Mænd, der har staaet for Opførelsen af denne Bygning, har haft aabent Øje for at faa dette Hus til at glide ind i Byens Fysiognomi. Her findes for Resten mange interessante Ting, ligesom aeldgamle Haandskrifter og et Haandskrift af Ribe Ret til Morgenstjerner, der blev anskaffet, da man i forrige Aarhundrede frygtede et Overfald af Slaverne, der var brudt ud af Rendsborg Slaveri. Ribe Ret var jo, som bekendt, meget skrap, og man husker den gamle Kones Taksigelsesudbrud, naar hun siger om sin Dreng: „Tak Du Gud, min Søn, at Du ikke kom for Ribe Ret!” — Han dingleden Gang i Varde Galge. For et Tyveri, der ansloges til Værdi over en Mark, var Straffen Hals-hugning (Bøddelsværdet fremvises endnu i Raadhusets Museum) — det vil sige, at for Kvindens Vedkommende blev Straffen af „humane” Grunde forandret til levende Begravelse. Saa det var jo intet Under, at den gamle Kone var glad over Sønnens „Held.” Et Besøg, man ikke maa for-glemme i Ribe, er Weiss Vinstue. Det er en æld-

gammel Bygning paa Torvet, hvor hver Ting i Lokalet er hundreder af Aar gammelt. Væggene er af Træ med Malerier og Loftet et Bjælkeloft ogsaa malet i hine forhistoriske Tider, som møder en overalt, hvor man færdes i denne ejendommelige By.

Før jeg forlod Ribe, tog jeg en lille Tur ned til Vedsted — ned til Grændsen. Umiddelbart ved Stationen spærres Vejen til Sønderjylland med et mægtigt Pigtraadshegn, og en Bom er slaet tværs over Vejen. Jeg stod ved den Bom og kiggede ind til dem paa den anden Side. Over Vejen gik der to Damer — den ene var gammel og den anden ung, men begge var klædt i dyb Sorg. Og der kom flere. Men alle bøjede de Hovedet og man saa, hvorledes ligesom Sorgen knugede dem og koncentrerede deres Tanker om noget, som jeg følte, at jeg vidste hvad var. Alle sammen er de med — og allesammen er ramt af Ulykken. Foran mig patrullerede en tysk Soldat og knapt hundrede Alen fra ham saa jeg en til — saa tæt staar de langs Grænsen. Jeg vinkede ad ham, der var nærmest, og han kom strax imod mig. Han var vel omkring de fyrrer, og hans Uniform og hele Udseende var trist og forslidt. Jeg spurgte, om han vilde ryge, og et Smil oplyste hans Ansigt. Saa saa' han sig omhyggelig omkring, og gjennem Pigtraaden tømte jeg mit Cigarfuteral i hans Hænder. „Mange Dak!” sagde han, og saa skyndte han sig tilbage til sin Post.

Men jeg vandrede Nordpaa gjennem Engene, hvor Køerne gumlede i den fede Marsk, og Solen, som gik i Havet derude mod Vest, kastede sine sidste Straaler ud over Landskabet, hvor kun Pigtraadshegnet skildte Krig fra Fred.

Den gik ikke. En ældre Mand, som havde Ord for at være ualmindelig nøjeregnende, blev pludselig syg og følte Trang til at besøge en Læge. Først spurgte han dog en Ven om Raad. Denne anbefalede en bekendt Specialist.

„Er han meget dyr?” spurgte den Syge.

„Ikke saa forfærdeligt,” sagde Vennen. „Første Gang Du gaar derop forlanger han \$5.00 og derefter er det \$2.00 hver Gang.”

Den Gamle gik op til vedkommende Læge, og da han kom ind i Kontoret, lagde han en \$2.00 Seddel paa Bordet og sagde: „Naa ja, Doktor, her er jeg igjen!”

Doktoren tog roligt Pengene og lagde dem i en Skuffe, som han omhyggeligt lukkede af. Den Gamle sad lidt og ventede; saa sagde han:

„Ja, saa vil De vel undersøge mig?”

„Næ,” sagde Doktoren, „det er vist ikke nødvendigt. Blev blot ved at tage den samme Medicin. Farvel!”

Hvad ved man? Den nu afdøde amerikanske Forfatter, Henry James, plejede at more sig lidt over sin Broder, William James, som var en fremragende Filosof. William J. beskæftigede sig særlig med en Art Filosofi, som han kaldte „Pragmatisme.”

„Filosofi,” sagde Henry J., „minder mig om en blind Mand, der i et mørkt Værelse leder efter en sort Hat, som ikke er der.”

„Pragmatisme,” fortsatte han sit Drilleri, „minder mig derimod om en Samtale som jeg hørte mellem to Irlændere, Mike og Pat.”

„Kan man vide det som man ikke ved?” spurgte Mike.

„Nej,” sagde Pat.

„Ja, men der er en vis Ting, som jeg ikke ved, og jeg ved godt at jeg ikke ved det. Ved jeg saa ikke hvad jeg ikke ved?”

„Det ved jeg ikke,” sagde Pat.

Klostergade

Dansk Foretagsomhed.

Mænd og Kvinder af dansk Fødsel eller Afstamning, som har bragt det vidt paa deres specielle Omraade i Amerika.

Det amerikanske Smør er ikke saa godt som det danske. Men det amerikanske Smør er dog bedre i vore Dage end

for 25 Aar siden, og det kan man gennemgaaende tildele de mange danske Mejerister her i Landet Æren for. En af de Mænd, der har bidraget meget til Forbedringen af Smørrets Kvalitet er Albert Andersen i Erskine, Minn., som er

Eneforhandler af den danske Syrevækker "Flora Danica." Dette Produkt benyttes nu af Mejerier i omtrent alle Stater saavel som i Canada. Andersen har et hyggeligt Hjem i en af Minnesota's skovbevoksede Egne og ved Bredden af en Indsø. I Hjemmet virker en dygtig dansk Husmoder, og sex mindreaarige Minnesotadanskere raaber Hurra, naar Far kommer hjem.

Ja, der er Flagstang i Haven.

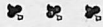

Rejsende, som hastigt farer gennem Chicago, eller blot opholder sig der en Dag, faar let det Indtryk at Storbyen er et travlt Handelscentrum

med en Masse høje og snavsede Kontorbygninger og rygende Fabriker. Man skal leve nogen Tid i Metropolbyen ved Michigansøen for at opdage, at Chicago ogsaa har sin skønne og idylliske Side. Man fatter hurtigt gennem nærmere Bekendtskab den Stolthed som Chicago Borgere nærer for deres By, særligt efter at man har gennemstrefjet de mileomfattende Parker og Boulevarder der snor sig i en Cirkel omkring hele det tætbefolkede Komplex. At Chicagos sydende og sodede Facade saaledes fortoner sig mod en naturskøn eller kunstigt fremleket Baggrund skyldes i første Række den danske Landskabs Arkitekt Jens Jensen, som stammer fra Dybbøl i Sønderjylland. Humboldt, Garfield og Douglas Parkerne i Chicago hører med blandt Jens Jensen's største Arbejder, men der er talrige mindre Anlæg og Legepladser, som skyldes hans Snille og Skønhedssans. Racines Parksystem er ogsaa anlagt af Jens Jensen, og for Tiden er han beskæftiget med en stor ny Park paa Chica-

gos yderste Vestside, som skal omfatte 156 Acres og bære Navnet Columbus. Ligeledes har han tegnet de første Planer til en mægtig Skov Reservation paa 20,000 Acres ved Michigan Søen.

Hvis man vil købe en Ford Maskine, maa man vente tre Maaneder, inden man kan faa den. Det er paa Grund af Kri-

gen, siges der. Men hvis man vil købe en ægte Duroc Jersey, maa man sommetider være glad, hvis man kan faa den i Løbet af sex Maaneder. Det er rimeligvis ogsaa paa Grund af Krigen! — Hvad er da en Duroc Jersey? Det er saamænd en Gris af ædlere Race — en Slags Flæskets Adel. De opdrættes af Smedens Søn fra Ejlskov ved Bogense, som hedder Rasmus C. Madsen og driver en fin Stock Farm ved Bredden af Floyd Lake i Minnesota. Han forhandler de smaa Grissebasser over hele Amerika, og Prisen gjør ikke saa nøje, siger Kunderne, naar blot de kan faa „Varene," som netop paa Grund af Krigen er stærkt efterspurgt.

I gamle Dage var der mange Fisk i Søen ved Rasmus Madsen's Farm, men en kendt Bladudgiver fra Nebraska har i de senere Aar hyppigt besøgt Stedet!

Man kan anse det for givet, at Verdens bedste Opera Stemmer før eller senere bliver engagerede af Metropolitan Opera Company i New York. Det er nemlig en Institution, som ikke viger tilbage for nogensomhelst Udgift, naar det gælder om at lade de vidunderligste og bedst trænede Sangrøster runge for Verdensbyens Musikelskere. — Miss Anna E. Haase, en dansk Apothekerdatter fra Newark, N. J., er i en ganske ung Alder naaet frem til Rampen paa Metropolitan Scenen. Og det er ikke som Statist eller Korsanger; hendes Glandsroller er f. Ex. Nicklaue i „Hofmans Eventyr," Martha i „Faust" eller Mercedes i „Carmen." Paa nærværende Billede ser vi hende i Operaen „Thais."

Forinden hun blev knyttet til Metropolitan sang Miss Haase ved San Carlo Opera Selskabet, som har berejst hele Amerika, og er særligt skattet i saadanne musikelskende Byer som Mexico City, Montreal og Havana. For et Par Aar siden, da Selskabet var i Cleveland, Ohio, blev Contralto'en pludselig syg, og Miss Haase maatte da træde til og lærte hele Partituret paa tre Timer. Og Aftenen var reddet — men prøv engang at lære

en lille Opera i Løbet af tre Timer!

Miss Haases Søster, Clara, har en prægtig Sopranstemme og er endnu i denne Vinter engageret ved San Carlo Selskabet, som optræder i de fleste større Byer i de Forenede Stater. For at tale om noget andet: Hvem husker Vittighedsbladet „Punch," som udkom i København i 80-erne? Manden, som udgav det, Redaktør Haase, var Onkel til disse to amerikanske Sangfugle. En af hans bedste Vittigheder bestod i at lade Broderen rejse til Amerika, saaledes at det kongelige Theater ikke den Dag i Dag ejer en verdensberømt Sopran, endsige Contralto.

Siden H. P. Holst skrev „Den lille Hornblæser" har det været almindelig Skik og Brug, at en Nyboderdreng altid blev til noget i denne Verden. Saaledes ogsaa med Axel Range. Først blev han en dygtig

Bogholder; dernæst kom han ind i Livgarden og blev Sergeant. Omsider kom han til Amerika, hvor han en Tid var Lærer i en Handels- og Korrespondanceskole, indtil han nu i de sidste fire Aar har ført Bøgerne for „United Cigar

Stores," som har 1000 Butikker i 300 amerikanske Byer — den største af disse Butikker ligger i Spidsen af Strygejærnet, Flatiron Bldg., New York City, men den der har den største Søgning ligger paa det travle Hjørne i Newark, N. J. Alt hvad Range har at gjøre er at føre Bøger over en aarlig Omsætning paa 36 Millioner Dollars.

Der ryges godt i Amerika.

Under den umaadelige Arbejdsudfoldelse, som nu gjør sig gjældende indenfor den amerikanske Flaade, deltager en forhenværende dansk Marine-

officer paa en ledende og betydningsfuld Maade. Professor William Hovgaard, som hidtil i mange Aar var Lærer ved det tekniske Institut i Boston, blev nemlig i Foraaret kaldet til Washington og ansattes som teknisk-videnskabelig Raadgiver ved Flaadens Konstruktions Afdeling.

Prof. Hovgaard, der nu er i 60 Aarsalderen, har i sit Fædreland modtaget en alsidig teknisk Uddannelse, ligefra han i sit 14de Aar kom tilsøs som frivillig Lærling og indtil han i 1897 udnævntes til Kommandør i Flaaden. I Mellemtiden har han taget Examinering ved Søakademiet, studeret Astronomi ved det københavnske Observatorium, atter taget Examen ved Royal Naval College i Greenwich, England, og endeligt været ansat som Direktør ved Bur-

MISTELTENEN

meister & Wain i København. Under denne sidste Periode blev blandt andet den kejserlige russiske Dampyacht „Standart” bygget, samt adskillige Isbrydere og de kendte danske Jærnbane-færger.

I 1901 blev Hovgaard af den danske Regering sendt til Amerika for at studere Undervandsbaades Konstruktion, som han allerede havde beskæftiget sig med ved Marineværftet. I 1905 tog han sin Afsked fra den danske Flaade. I Aarenes Løb har han forfattet adskillige tekniske Bøger; i 1887 udkom saaledes i London „Submarine Boats” og paa samme Forlag i 1915 „Structural Designs of Warships.” Desuden finder man ofte hans Navn som Forfatter i tekniske Skrifter og Magasiner.

Prof. Wm. Hovgaard stammer fra Aarhus, hvor hans Fader var Overlærer ved Kathedralskolen. Han er en fint uddannet dansk Akademiker, som Onkel Sam i Øjeblikket har stærkt Brug for.

I Udkanten af vore store og travle amerikanske Byer ligger de Dødes By — og man maa lade

Amerikanerne at de sparer ikke, naar det gælder om at vise de Bortgangne Ære og Hensyn. At bygge Kirkegaarde, at planlægge dem som Parker og Anlæg, er bleven en Specialitet for den tidligere danske Dragonløjtnant og Civilingeniør, Ernesto Waldemar Bruhn. Han er nu Ar-

kitekt og Bestyrer for Pacific Realty Corporation, i Spidsen for hvilket Selskab staar den tidligere Senator Clark's Broder.

Bruhn har i Aar anlagt en Kirkegaard i Kobberbyen Butte i Montana, noget der ikke har været ganske let, thi der har ikke tidligere groet et Træ og knap nok et Græsstraa i denne paa andre Omraader saa rige Mineby. For en Snes Aar siden var der en Mand der i Byen, som havde et Træ udenfor sit Hus, og Folk plejede om Søndagen at gaa en Tur ned forbi hans Hus for at se, hvordan Træet stod. Men en skønne Dag gik det ud — det kunde ikke taale den Røg og Metalos, som Miner og Smelterier stadig udsender.

Nu bliver der imidlertid, som anført, anlagt en hel Kirkegaard, og næste Aar skal der skabes en Park — i en Bjergkløft langt borte fra Minekvarteret. Manden, som saaledes forstaar at faa noget ud af en yderst karrig Natur, er fra Svendborg av!

Der lever kun faa danske Forfattere i Amerika. Hvad skulde de vel ogsaa her — hvor der ikke er

noget at skrive om! En enkelt kom herover, men døde strax; det var Herman Bang. Johannes V. Jensen køber sine Støvler i New York, men skynder sig hjem igjen for at skrive en Bog om Cykleyrteres fra Nørrebro. — En nobel Undertagelse danner Roger Nielsen, men han er

rigtignok nødsaget til at bo i Amerika, thi han er Medredaktør ved „Den Danske Pioneer,” et Blad der skal og maa udgaa i Amerikas egentlige Hovedstad, Omaha. Roger Nielsen har i Sommer udsendt en Bog paa Nordisk Forlag i København under Titlen „Den nye Kurs i Amerikas Udenrigspolitik.” Den vakte ret ualmindelig Opsigt blandt tænkende Mennesker i Danmark, og lettede i det hele taget

noget paa den tykke Uvidenhedens Taage, som indhylder danske Anskuelse forsaa vidt som Problemet Amerika angaar. Danske Bladmænd erfarede til deres usigelige Forbavselse, at der er noget der hedder Idealisme i Amerika.

Medens Roger Nielsen saaledes skriver gode Bøger, spiller han derimod elendigt Whist, og i Holstebro er han ligefrem forhadet, siden han giftede sig med en af Byens livligste og mest populære Købmandsdøtre og bragte hende til Amerika. Det har været meget kedeligt i Holstebro siden!

Enhver, der ejer en Remington Riffel eller Revolver, ved at det er et uhyre nøjagtigt Instrument, hvori særligt Skruerne er saa fint tilpassede som i et Uhr. Men naar vi erfarer at hver eneste Skruer er tillavet under Inspicering og Ansvar af en dansk Maskinist, Søren Iversen fra Kolding, saa vil man forstaa, at Søren har et Øje paa hver Finger.

Iversen kom fra Kolding til New Jersey i 1890, og begyndte ligesom saa mange andre dygtige danske Haandværkere at arbejde hos den nu afdøde Jernstøber, Niels Poulsen, som drev Hecla Iron Works. Han var der dog kun tre Uger før han tog til Connecticut, hvor han en Tid tjente sit Ophold paa en Farm, medens han blev Sproget mægtigt. Saa kom han ind paa N. Y. N. H. & H. R. R.'s Maskinværksteder, og noget senere var han beskæftiget hos American Ordinance Co. i Bridgeport, som fabrikerer Kanoner til Kyst Artilleri saavel som til Krigsskibe. Han var saaledes vel øvet og erfaren, da han blev engageret af Winchester Repeating Arms Co. i New Haven. I Begyndelsen lavede han specielle Maskiner til Fremstillingen af Patroner, senere blev han Underformand i Skruerdivisionen og nu har han i flere Aar været „General Foreman” i Skruer- og Inspektionsafdelingen. Han har 500 Mand under sig, og 16 af dem er Danske.

Søren Iversen er et talende Bevis for, at en virkelig dygtig dansk Professionist kan drive det vidt i Amerika, og særlig i disse Tider er Iversen's og andre Landsmænds Dygtighed af største Betydning for vort Adoptivland.

Iversen's største Interesse udenfor Arbejdet med Remington Vaabnene er Det Danske Brodersamfund, hvori han nu paa anden Termin er Over-Vicepræsident.

Man kan ikke opholde sig længe i Amerika uden at lære Navnet „Ætna Life Insurance Co.”

at kende. Det er et af de største og solideste Selskaber her i Landet, thi det har eksisteret i 67 Aar, og i dette Tidsrum har det tegnet over tre hundrede Millioner Dollars i Livsassurance. For et Par Aar siden fik Selskabet en ny Bestyrer i sit Nebraska Territorium, og vi nævner det her, fordi den nye Bestyrer hedder Holger E. Sørensen. Siden han kom til Omaha har Sørensen forøget Selskabets aarlige Omsætning i Nebraska 800% — han er med andre Ord sjældent dygtig paa sit Omraade, og hans Succes maa sikkert søges i hans imødekomende, rolige og djærve Optræden. Han har 40 Agenter under sig, men han tegner selv flere Policier end disse Agenter tilsammen. Den største Police han nogensinde har skrevet var paa \$150,-

SIDE FEM OG FYRRE

000 — den mindste paa \$1000.

„Hvordan bærer De Dem ad med at skrive saa mange Policier?” spørger vi.

Sørensen lægger eftertænksomt Fingeren paa Næsen og siger: „En Livsassurance Police skriver jeg — ufravigeligt — med Pen og Blæk!”

Forinden han kastede sig over Livsassurancefaget var Holger E. Sørensen Handelsrejsende i Europa for et amerikansk Firma. Han solgte amerikanske Slibestene — og Knivene i Danmark, Holland og Rusland skærer meget bedre siden Sørensen kom til Petrograd, København og Amsterdam med sine Prøver fra Milwaukee.

Men ved De, kære Læser, hvem Holger E. Sørensen egentlig er? Han er saamænd en Søn af Købmanden i Nørre Aaby. Og der er vel ingen iblandt os der ikke kender Købmand O. S. Sørensen i Nørre Aaby? — Aaby paa Fyns Lani!

Lilian Concord Jonassen er en ung Dame af dansk Afstamning, som ved sin rige og velskolede Stemme, samt ved sit dramatiske Talent har svunget sig op til en ledende Stilling som Prima-donna i Grand Opera saavel som i Operetter.

Hendes Scenenavn, Lilian Concord, træffer man naarsomhelst paa de store Theaterplakater i New

York City, hvor hun spiller Hovedrollen i nogle af Klaw & Erlanger og Shubert's bedste Succes'er, saasom „The Red Widow,” „Delphin” o. a. Grundet paa sin overordentlig indtagende Personlighed blev hun i dette Efteraar anmodet om at lede en Kampagne for Liberty Laanet i samtlige New Yorks Theatre. I Løbet af ti Aftener tegnede hun en Trediedel Million Dollars ved at henvende sig til Publikum nogle faa Minutter hver Aften. Men hun havde ogsaa sikret sig saadan Assistance som f. Ex. Ambassadør Gerard, Geo. Arlin, Lillian Russell og andre.

Om Sommeren er Miss Concord engageret i biografiske Films af Mærkerne Fox og Universal. Maaske Læseren gjenkender dette typisk nordiske og smilende Aasyn fra et eller andet større „Moving Picture?”

Lilian Jonassen's Fader var Aar tilbage en kendt Juvelerer i Omaha. Senere samlede han sig en Formue i Alaska, og da Datterens Talent kom for Dagen, havde Familien de fornødne Midler til hendes Uddannelse. Hun er uddannet ved Stats Universiteterne i California og Wisconsin, og har i flere Aar studeret Sang i Paris og andre europæiske Storbyer.

I Forsommeren, naar Operaen er lukket og Miss Concord haster tværs over Kontinentet til Hollywood i California for at filme, saa standser hun altid nogle Dage ved en Mineby i Nevada. De Medrejsende gætter paa, at Primadonnaen

SIDE SEKS OG FYRRE

maaske skal filme et eller andet vestligt Drama i disse Omgivelser.

Men de gætter fejl. Hun skal blot besøge sin Moder, Mrs. Jonasen, som bor i Goldfield, Nevada. Der er en lille Husholdning, hvor Eftermiddagskaffen er usædvanlig god, fordi den brygges med Pose, forstaar De altsaa — —. Og det er en Film, som aldrig bliver filmet!

Omstaaende Billede er af vor Landsmand Henry Johannes Krebs, som for kort Tid siden fyldte

sit 70de Aar og som kom her til som Immigrant for 37 Aar siden. Han var i Besiddelse af frisk Mod, og i Danmark, Tyskland og England havde han indsamlet et betydeligt Fond af industrielle Kundskaber og Erfaringer. Han nedsatte sig i 1880 i Wilmington, Delaware, og efter i 6 Aar at have beskæftiget sig med industrielle Anlæg som Ingeniør og Bestyrer, begyndte han i '86 paa en selvstændig Forretning, nemlig Fabrikation af Ammoniak. I 1900 blev denne Forretning absorberet af „The National Ammonia Co.,” og i 1901 grundlagde han med egen Kapital „The Krebs Pigment and Chemical Company,” som siden er vokset sig stort og stærkt og nu er en meget betydelig Forretning, der nærmest kan siges at producere en Specialitet: Lithopone, et hvidt Pigment, der benyttes, som Blyhvidt og Zinkacyd, til Maling i meget stor Udstrækning.

Fabrikken beskæftiger 3—400 Mand og er et permanent Anlæg, som har krævet betydelig Kapital. Aktiekapitalen er \$1,250,000, og siden Kri-gen har Selskabet aabnet en Mine ved Cartersville, Georgia, hvor de bryder et vigtigt Raamateriale, Baryt, som tidligere blev indført fra Tyskland.

Mr. Krebs ejer selv den overvejende Del af Aktiekapitalen, Resten er fordelt mellem Funktionærer og Familien, — Familien bestaar af Hustru, født Ebba Kruse, en Søn og en Datter, begge gifte.

Mr. Krebs er Præsident for Kompagniet, men overlader nu den aktive Bestyrelse til yngre Kræfter. Imidlertid ligger han ikke paa den lade Side. Han er ivrigt beskæftiget paa sin Landejendom 3—4 Mil fra Byen, hvor et moderne Mejeri er i Udvikling. Besætningen bestaar af Guernsey's og skal bringes op til 60 registrerede Malkekøer.

Michael Salomon er en dansk Bogtrykker, som fører en stille, tilbagetrukken Tilværelse i Verdensbyen San Francisco. Men hans Arbejde, som begyndtes for fem Aar siden under Navnet „De Forenede Staters Danske Almanak,” er kendt over hele Landet og i Danmark. Denne Aarbog, som i 1918 vil udkomme i større Format end hidtil, har sin store Værdi og Interesse for enhver der bryder sig om at følge med paa de Omraader,

hvor Danske i Amerika færdes. Salomon er en flittig Samler, og ved Hjælp af hans Aarbog er vi i Stand til at klare alle de Spørgsmaal, som vi jo nok ser drøftede i Pressen, men som vi ellers gaar og glemmer fra den ene travle Dag til den anden.

Foruden at være en ihærdig Statistiker er Mi-

chael Salomon tillige et vittigt Hoved. I gamle Dage glædede han periodisk sine danske Medborgere i San Francisco med en Aarsrevy, som med Hensyn til Humor var langt over det almindelige, og som fik en virkelig livlig Udførelse af de lokale dramatiske Kræfter.

Skulde Læserne en Aften komme i hidsig Debat over Aarstallet for Rebild Parkens Indvielse eller Navnet paa Sophus Nebles Fødeby, saa bør de ikke indgaa forhastede og skæbnesvangre Væddemaal. Spørg Salomon's Almanak!

Andelstanken, som har naaet sin største Fuldkommenhed i Danmark, har endnu ikke i nogen vid Udstrækning fundet Klangbund i Amerika. Maaske Landets naturlige Rigdom er Skyld deri; ihvertfald er Individualisme den vægtigste Ledetraad i amerikansk Samfundsmoral, og enhver stræber for sig selv.

Co-operationen har dog ogsaa sin Tilslutning herovre, og skønt der vel ikke hersker nogen almen Forstaaelse af Princippet, saa dukker der dog af og til isolerede Exempler op, som viser, at gjensidig Drift ogsaa her kan vise sig praktisk. Amerika og Danmark er vidt forskellige paa saa rønge Omraader; vi kan derfor heller ikke ven-

te, at man skulde kunne løfte Andelstanken lige ud af Danmark og sætte den i Gang herovre. Men Planen vil med Tiden vinde Fodfæste ogsaa her, og naar den har voxet sig stor, vil det være amerikansk Co-operation, tilrettet efter vore Forhold.

Idet vi saaledes kan siges at leve i den amerikanske Co-operations Pionertid, er det maaske værd at se os om og erfare, hvem der er dens Pionerer. Og i allerførste Række træffer vi da Wm. F. Jensen i Salt Lake City.

Jensen er en Landmannsøn fra Øster Linneth i Slesvig og har gaaet paa Højskole i Danmark, ligesom han der har erhvervet sig en gennemgaaende Uddannelse i Mejerifaget. Han kom til Amerika i 1890, og hvad han siden har udrettet paa Smørproduktionens Omraade her i Landet er en omfattende Historie, som Pladsen ikke tillader os at hidsætte udførligt.

Han har staaet i Spidsen for flere store Mejeri Organisationer, først i Superior, Neb., og senere i Topeka, Kas.; Des Moines, Ia., og Beatrice, Neb. Han havde Evnerne og Øjne, der kunde se — Amerika havde Mulighederne. Og ved Aarhundredets Begyndelse startede han et nyt Mejeri Selskab i Utah. Denne Stat, i Lighed med hele Klippebjergenes Territorium, er fuldt saa rig paa fede Græsgange som Norges Sætere eller de

MISTELTENEN

swejtsiske Bjerge; ikke desto mindre importerede Utah, da Jensen kom dertil, en Mængde Smør, saavel som andre Landbrugsprodukter fra andre Egne. Ved at oprette Flødestationer og interessere Farmerne i at holde flere Køer har han paa faa Aar forøget Statens Produktion, saaledes at hans eget Firma nu fabrikerer over 10 Millioner Pund Smør om Aaret, og der er en betydelig Export fra Utah.

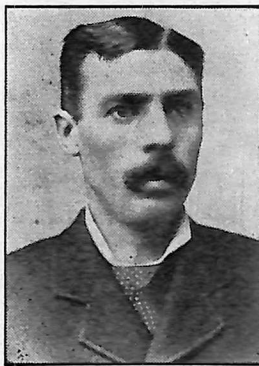
W. F. Jensen's Aktivitet har gennem Aarene vakt en saadan Interesse at baade Frankrigs, Ruslands og Tysklands Regeringer har sendt Kommissioner herover for at studere hans Tak-tiker. Og allerede i 1902 solgte han det første Jernbanelæs Smør til de Forenede Staters Marine, som hidtil aldrig havde købt denne Vare fra et vestligt Firma.

„The Mutual Creamery Company,” som Jensen staar i Spidsen for, er et af de bedste Exempler paa amerikansk Co-operation til Dato. 40% af Kapitalen er tilvejebragt af Kapitalister, og denne Bloks Udbytte er begrænset til 3% af Om-sætningen. De tre Femtedele af Aktierne er i Hænderne paa Koholderne, og man kan ikke sælge Mælk til Mejerierne uden at eje for fem Dollars Aktier for hver Ko. Mælken betales kontant naar den afleveres, og naar Aaret er omme betales Overskudet.

Jensens Firma strækker nu sine Arme ud over hele Rocky Mountain Regionen og ud til Stillehavet ved Seattle og Portland. Fra de mest af-sides Steder transporteres daglig Mælk og Fløde til Mejerierne; i Wyoming og Colorado bæres Kænderne paa Hesteryg gennem de højeste Bjergpas, paa visse Egne i Utah og Idaho eller Montana anvendes Slæder med fire Heste for, og i Oregon opsamles Fløden hyppigt med Motorlaad paa Floderne.

Det hurtigste Luxustog i Amerika er „Overland Limited No. 1,” som daglig skaber Forbindelsen

mellem Michigansøen og det stille Hav. Hver Morgen Kl. 8, naar dette Tog buldrer over

Missouriflodens nye Bro, staar der ved Omaha Perronen et mægtigt og moderne Lokomotiv, som strax bliver spændt for, og saa snart Luxustogets Magasiner og Beholdere er forsynede, styrter Overland Toget sig atter afsted ind over

Nebraskas Højland til den næste Holdeplads, North Platte, 300 Mil fra Missourifloden. Men det er et Tog som ikke maa standses eller forsinkes uden i yderste Nødstilfælde, thi hele Union Pacific's Jernbanesystemets Ære og Renome hviler paa det.

Oppe ved Maskinen paa det store Lokomotiv staar Dag ud og Dag ind Lokomotivføreren Jos Sørensen, som stammer fra Aarhus. Han har ingen Guldresser paa Huen, og ingen Medailler paa Brystet; han har ikke taget Doktorgraden ved noget Universitet og man ser yderst sjældent hans Navn paa Tryk. Ikke desto mindre er Jos Sørensen den højst skattede Mand i Union Pacific's Tjeneste, og skønt kun 60 Aar gammel har han ogsaa været længere i denne Tjeneste end nogen anden. I samfulde 41 Aar har han kørt paa et U. P. Lokomotiv, og uden Favorisering paa noget Omraade har han arbejdet sig frem fra Maskinpudser og Fyrbøder til Lokomotivfører paa Verdens hurtigste Tog.

Flere Gange i Dagens Løb sætter Jos Sørensen Farten op til 84 Mil i Timen, thi Trafikchefen kan lukke et Øje hvis „No. 1” kommer glidende ind et Par Minutter for tidligt, men for sen maa

MISTELTENEN

den ikke være. I sin lange Tjenestetid har Sørensen kørt for mange Notabiliteter; rolig og støt har han ført Præsidenterne McKinley og Roosevelt gennem Nebraska med Extratog, og det er langt vanskeligere end at være Aviator i Frankrig, thi det er de alldyrreste Liv der er paa Spil. Engang kørte han med den afdøde Millionær og Bankier, Pierpont Morgan; en anden Gang førte han Chicagos Handels-Societet sikkert igennem. Og alle disse fremragende Mænd kom hen til ham da Farten var overstaaet, trykkede hans sorte Haand og takkede ham for „Køreturen.“

Paa sine Hviledage tager Jos Sørensen sig en stille rolig Køretur i sin Automobil — højst 25-30 Mil i Timen. „Forandring fryder,“ siger han.

„Ingen kommer sovende til Velstand,“ er et gammelt Ordsprog, som de fleste kender fra Danmark, og som mange

har set stadfæstet her i Landet. Gorm Rasmussen i Chicago er et slaaende Exempel; han er bleven velstaaende — men han har maattet holde et vaagent Øje med sine Interesser lige siden han første Gang kom fra Danmark — for 27 Aar siden. Egentlig ligger det nærmere at antage at

Rasmussen har 300 Øjne, thi han staar i Spidsen for en Kaffe-forretning, der har flere hundrede Udsalgssteder i Chicago og andre Steder.

Det er som bekendt en god gammel Overtro, at der ikke er noget at gjøre i Amerika for en dansk Kommis. „Det er slet ikke nogen Profession i Amerika,“ siges der, og de ulykkelige danske Kommis'er, som kommer herover glider da ogsaa gerne ind i andre Bestillinger, som f. Ex. Opera-sangere, Vand- og Gasmestre eller Dekorationsmalere. Men her har vi altsaa Fænomenet Gorm Rasmussen, som er oplært ved Handelen og som aldrig siden har forladt den.

Hemmeligheden er den, at Rasmussen var en virkelig Kommis, som forstod sine Ting og havde studeret alle Enkelthederne nøje. Og man kan lære Handelsfaget temmelig godt hos en Kolonialhandler i Nyborg eller Odense. Det er hvor Rasmussen har lært sit Fag, og han har nu et Renome blandt Chicagos dygtigste Handelsmænd — han er en af de fineste og klogeste Opkøber i Storbyen.

Skønt disse Linier er viede Danske og deres Idræt, saa bringer vi dog her Billedet af en ung

Mand, hvis hele Slægtsregister er runden saa fjernt fra Danmark som hele Jordens Diameter. Men han fanger vor Interesse derved at hans Uddannelse er dansk fra Barnsben til 23 Aarsalderen. Hajimej Inadomi er Søn af Postmesteren i Kurume, Japan, og Forældrene er hvad vi kalder Hedninge; men Sønnen blev kristnet under Indflydelse af den fra Amerika udsendte danske Missionær, J. M. Th. Winther. 17. Aar gammel drog Hajimej til Amerika udrustet med 200 Yen (\$100) og en fast Beslutning om at blive borte i ti Aar og vende tilbage som Præst. Siden har han gaaet i Skole paa det danske lutherske Kollegium i Blair, Neb., og foruden at lære det danske Sprog har han erhvervet sig en gennemgaaende Uddannelse i forskellige

Fag paa Engelsk. Han er nu paa et amerikansk Kollegium i Virginia. Han har flere Gange talt paa Dansk i vore Kirker herovre, omend hans Udtale jo nok vilde overraske de Indfødte i Herning,

SIDE SYV OG FYRRE

Smørum Nedre eller paa Nørrebro. National set er han da ogsaa fuldendt Japaner, og hvert Aar paa Mikadoer's Fødselsdag spiser han et Dusin varme Hvede- til Ære for Allerhøjstsamme.

En Rugmark paa Costilla Estate—Sommeren 1917

Et Selskab af danske Landsøgere skjult i en Hvedemark paa Costilla Estate.

Den danske Koloni paa Costilla Estate i det sydlige Colorado.

Hvis De lever i Storbyerne og betaler „War Prices“ for Føden. —

Hvis De er Rentefarmer og betaler Ejeren en stor Profit. —

Saa burde De sikre Dem en Farm for Dem selv og beholde den store Fortjeneste i Stedet for at give den til andre. At købe en Farm er en temmelig alvorlig Sag, som kræver særlig nøje Overvejelse af følgende:

Køb Deres Farm paa en Egn, hvor der har været drevet succesfuld Farming i flere Aar; en eller to gode Avlinger til „Boom prices“ betyder intet.

Køb Deres Farm paa en Egn, hvor Værdierne ikke er skruet kunstigt i Vejret paa Grund af Krigen, thi disse Forhold kan ikke vare evigt.

Køb Deres Farm i en etableret dansk Koloni.

Køb Deres Farm, hvor der drives blandet Landbrug hellere end paa en Egn, hvor kun en Ting avles. Sørg for, at der kan dyrkes Alfalfa

og andet Kvægfoder, thi i Længden er Kvægavlen den mest profitable.

Costilla Estate har i de sidste 7 Aar været beboet af dygtige Farmere, som har tjent store Indtægter ved at dyrke Kornsorter, men særlig ved at dyrke Alfalfa og Markærter, som fodres til Svin og Faar. Svineavl er en ganske vidunderlig Indtægtskilde her.

Costilla Estate-Landet er alt sammen tæt ved Jernbane, Byer, gode Skoler, Telefon og gode Veje.

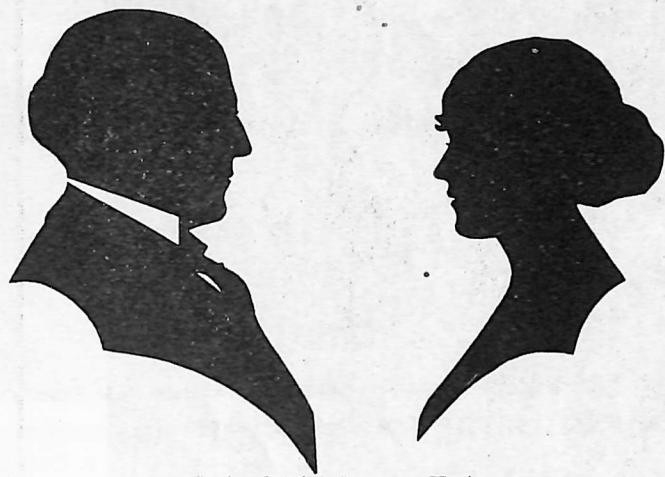
Alt Landet er irrigated, hvilket betyder, at Avler er assured — noget, som enhver Nybegynder vil sætte Pris paa. Det uopdyrkede Land sælges for \$65 per Acre; opdyrkede Farme en Ubetydelighed mere, og de letteste Vilkaar indrømmes med Afbetalinger gennem 9 Aar.

Hvis De er yderligere interesseret i dette fortrinlige Farmland, bør De skrive paa dansk eller engelsk til

Shedd Investment Co.

FIFTH FLOOR, RAILWAY EXCHANGE BLDG., FIFTEENTH & HARNEY STS., OMAHA, NEB.

Silhouetter

Saxtorph-Mikkelsen og Hustru

Pastor A. N. Dorf

Den kendte Omaha-Guldsmed,
Frederik Brødegaard

Koncert paa Fredensborg

Fritz Frantzen, Chicago

Omaha's Borgmester,
James C. Dahlman

Redaktør Sophus F. Neble

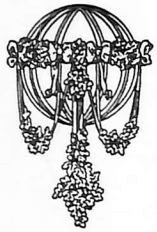

My selv!

Ægteparret J. Saxtorph-Mikkelsen kan se tilbage paa en travl og succesfuld Tournee gennem Amerika sidste Sommer. Hr. Saxtorph-Mikkelsen sang nye og gamle danske Sange med Luth Akkompagnement og Fru Mikkelsen klippede morsomme og nøjagtige Silhouetter af Publikum. Baade gennem deres Kunst og ved deres imødekommende Personligheder vandt Parret sig mange Venner.

DANA COLLEGE

Blair Nebraska

DANA COLLEGE er en Dansk-Amerikansk Skole, hvor unge Mænd og Kvinder tilbydes Undervisning lige fra Begyndelsesgrundene i Engelsk og op til tredje Aars Universitetsarbejde (the Junior year).

Skriv efter Katalog

L. A. LAURSEN,

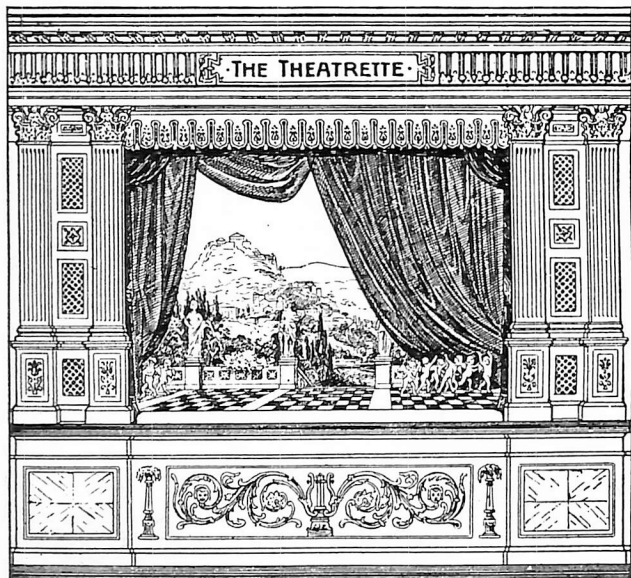
Bestyrer.

Børnenes Theater

er en virkelig og fint sammenstillet Scene, hvorpaa der kan fremstilles lige saa smukke Landskaber, Perspektiver og vidunderlige Lys-effekter som paa et virkeligt Theater.

Dukketheatret er solidt sammensat af korrekt tilpassede Trædele, Theatergulvet er forsynet med Lem, Bagtæpper gaar i Metalriller. **HELE SCENEN KAN BELYSES FRA OVEN I FORSKELLIGE FARVER**, saaledes at Maaneskin, Solopgang, Aftenlys o. s. v. kan fremstilles paa en indtagende og skuffende Maade.

Dekorationerne er omhyggeligt udskaarne og fremstiller Transparenter, saasom Lys fra et Arnested, Mirakelspejlet, Bjergmandslygter o. s. v. Til hvert Stykke gives Stykkets Text med alle Forklaringer og alle Dekorationer. Theatret er 22 Tm. højt, 14 Tm. dybt og

forsynet med det danske kgl. Theaters Proscenium, Gulv med mekanisk Lem, Scene og Scenestel samt et af nedennævnte Stykker efter eget Valg. Extra Komedier (Dekorationer, Figurer og Text) faas a \$2.00. Et af følgende Stykker komplet med alt Tilbehør følger med Theatret og er indbefattet i Prisen \$8.00.

„FYRTØJET”—Eventyrkomedie i 5 Akter.—Dekorationer komplet, mange mekaniske Effekter, f. Ex. Hunden med Øjne saa store som Thekopper og Hunden med Øjne saa store som Rundetaarn. Kongesalen er overordentlig pragtfuld.

„STIFINDER.”—Skuespil i 1 Akt efter Coopers Indianerroman.—Dekoration og Figurer, Text og alting komplet.

„SNEHVIDE OG DE SYV DVÆERGE.”—Skuespil i 5 Akter, 9 Tableauer.—Med alle Dekorationer og Figurer komplette og rede til Opførelse med transparente Effekter. Det magiske Spejl viser skiftevis hvem der er den smukkeste Kvinde i Landet, i Dværgenes Hytte ser man Lyset fra Ildstedet, og alle Dekorationer er saa fint lithograferede, at de har vakt professionelle Scenefolks Beundring.

Med Theatret sendes **UDEN EXTRA BEKOSTNING** et komplet transparent Tableau forestillende **PANAMA-KANALENS AABNING**.

Bøger i det engelske Sprog.

- James W. Gerard: "My Four Years in Germany," solidt indbundet, med mange Illustrationer, 459 Sider, portofrit\$2.10
Johannes Jørgensen: "False Witness." (Bogen hedder paa Dansk Kløkke Roland). Godt indbundet, 320 Sider, portofrit\$1.10
Erich Erichsen: "Forced to Fight." (Bogen hedder paa Dansk "Den fave Dansker"). Indbundet, 185 Sider, portofrit\$1.35

Bøger om Hønsavl

(Trykt paa Engelsk)

Særlig i disse Tider er Hønsavl indbringende, naar den drives rigtig. Enten man har en lille Flok i Byen, en større Flok paa Farmen, eller man driver Hønsavl som Hovederhverv, kan man drage uvurderlig Nytte af nedennævnte Bøger, der er skrevne af praktiske Folk, som selv har opnaaet Velstand og Sukes paa dette Omraade. Bøgerne, der er i højeligt Kartonbind, er paa Engelsk og handler om AMERIKANSK Hønsbrug.

1. **SUCCESSFUL POULTRY KEEPING.** 176 store Sider, 9x12 Tm. med Billeder. En nyttig Vejledning til at komme i Gang, hvadenten man vill drive Hønsavl i stor eller mindre Stil. Svar paa flere hundrede Spørgsmaal. Portofrit\$1.00
2. **EGGS AND EGG FARMS.** 96 Sider, 9x12 Tm. med Billeder. En praktisk Raadgiver for de, som særlig vil producere Æg; viser bl. a. hvorledes man kan faa Hønsene til at lægge, naar Priserne er højest. Portofrit50 Cts.
3. **POULTRY HOUSES AND FIXTURES.** 96 Sider, 9x12 Tm. med Billeder. Indeholder Planer og Beskrivelse af alle Slags Hønseluse til enhver Pris og enhver Størrelse, Planer til Kældere for Rugemaskiner samt Beskrivelse af praktiske Drikkekar, Foderkasser o. s. v. Portofrit.....75 Cts.
4. **ARTIFICIAL INCUBATING AND BROODING.** Komplet Vejledning i at passe og tilse Rugemaskiner samt Forklaring af praktiske og succesfulde Opdrættere, hvorledes man opdrætter Kyllinger tidligt i Sæsonen. 96 Sider, 9x12 Tm., med Billeder. Portofrit.....50 Cts.
5. **THE CHICK BOOK.** Denne Bog handler udelukkende om Kyllinger og deres Opdrætning, enten det er til Slagtning, Æglægning, Tillæg eller Udstilling. En Rigdom af nyttige og praktiske Oplysninger. Portofrit50 Cts.
6. **RELIABLE POULTRY REMEDIES.** Omfatter Hønsesygdomme og deres Kur, ligeledes hvorledes man forhindrer Sygdomme. Fortegnelse over Husmidler til Fordrivelse af Utøj i Hønseluse. Portofrit25 Cts.

Alle ovennævnte Bøger sendes i en Ordre for \$3.15.

AXEL H. ANDERSEN

212 BROWN BLOCK.

OMAHA, NEBR.

International Film Service

Frihedens Søn.

Ramt af en Gnist fra Frihedens Vaand
sprængte hans Fader de snærende Baand
og svigtede Traditionen.
Stævned mod vest over sporløse Hav;
kasted sig i med det kongsløse Laug,
som har anslaaet Verdenstenen.

Nu vender Skibenes Stavn mod Øst,
hvor Helgolandsdragen spyer bøst
sin Galde i Dødningszonen.
Men der banker ved Drengens Hjerterod
et „tolv Cylinders“ Vikingemod
— og det knager i Traditionen!

Mod Aften i Normandiet

J. W. Gozzard

Kom saa da!

G. Magni

- F. MINTOSH ARNOLD -

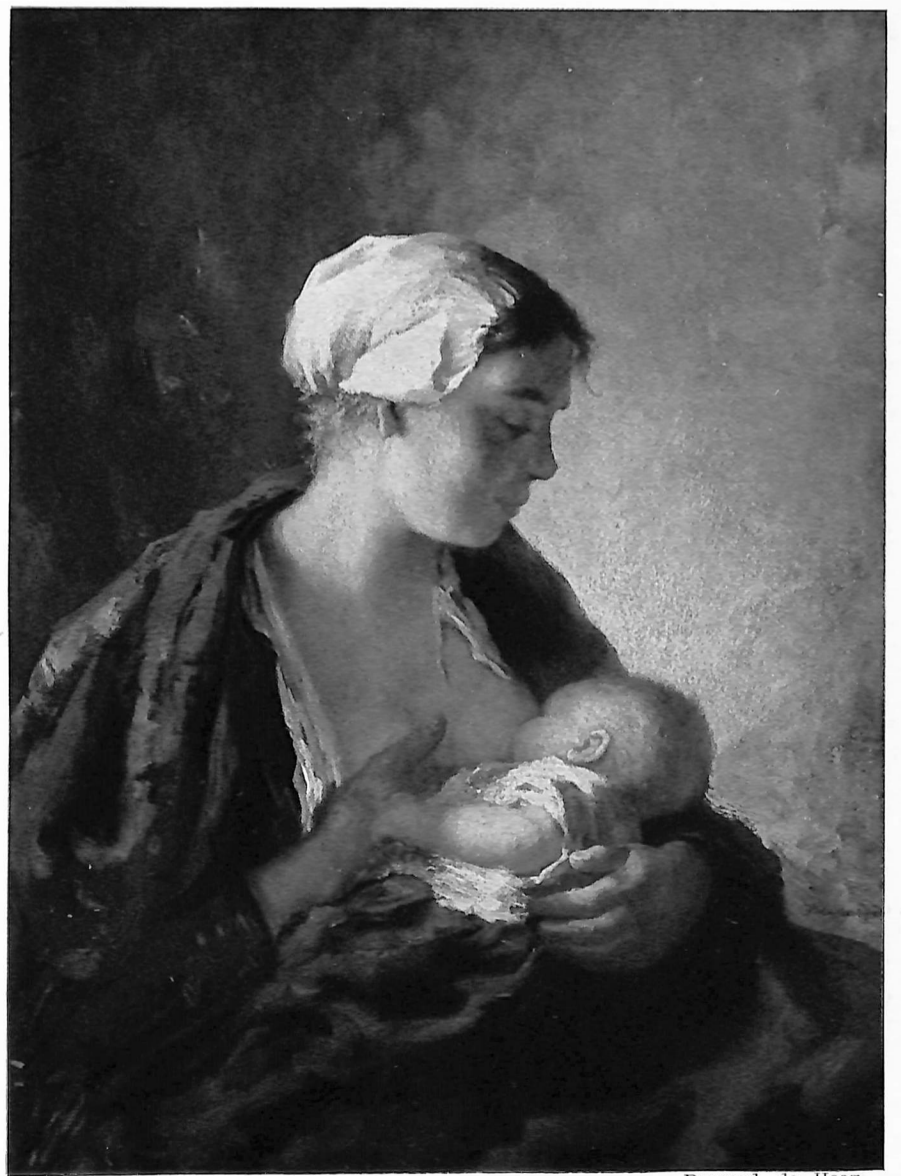
God Fangst

F. Arnold

Graag Morgen

Johannes Scherrewitz

Moderen

Bernard de Hoog

AXEL H. ANDERSEN

PUBLISHER

312 BROWN BLOCK OMAHA, NEB.

At Dealers or by Mail

50c the Copy
